

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ordinis || Praemon-||stratensis || Chronicon

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1613

Chronicon Ordinis Praemonstratensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64313)

CHRONICON
ORDINIS PRÆMON-
STRATENSIS.

*S. Norbertus
nascitur Sa-
ctis in Cli-
uis.*

NORBERTVS instituti
Præmonstratensis auctor
& Princeps, natus est San-
ctis in diœcesi Coloniensi,
parentibus nobilissimis
Heriberto & Hadevige.

*Sanctensis
oppido un-
de id nomi-
nis adhae-
ret.*

Est autem Sanctense opidum in ruinis
Traianæ Coloniæ, haud longè à Rheno
fluvio extructum, hodieque peramplum
Canonicorum collegio admodum cele-
bre, in ditione Cliuensi: quod à S. Victore
aliisque cccxxx. sanctis Martyribus, The-
bææ legionis, ob Christianam religionem
in pratis virentibus ad Vlpia castra Colo-
niamque Traianam, Maximiani Impera-
toris iussu, anno circiter 298. occisis, co-
gnomentum induit. Vnde & in basilicæ
Sanctensis ingressu titulus iste iam olim
inscriptus legi solet, *Ad Sanctos Martyres.*

Quorum quidem Martyrum ossa
non diu post Diua Helena Constan-
tini Magni Augusti mater, è paludi-
bus collecta, in loculis cor didit, & au-
gustissi.

gustissima æde sacra, Collegioque sacerdotum insigni, Sanctorum Martyrum memoriam in eadem Colonia Traiana honoravit.

Matris pietatem æmulatus Constantinus Imperator Sanctensi Basilicæ asylius concessit, & eximia priuilegia indulfit, agrisq; locupletem ac florentem reddidit: vti constat ex Stephano Vinando Pighio, Campensi in Hercule suo Prodicio. Huius porrò vetustissimi amplissimiq; Collegij Canonicus annos aliquot fuit. Norbertus, ordinatusq; est Subdiaconus in Sanctensi Ecclesia adhuc residens, *sicuti patet ex Scriptore vita Sancti Norberti cap. 8.*

*S. Norbert.
fuit Ecclesia
Sanctensis
Canon.
ANNO
1115.*

Anno circiter millesimo centesimo decimo quinto Norbertus ætate florens ac facundia, summisque Principibus, in his Frederico Archiepiscopo Colonienfi, & Henrico I V. imperatori, quorum in aulis olim vixerat, gratus ac perfamiliaris, diuino feruore accensus, relicta sæculi pompa, vno & eodem die Diaconus ac Presbyter ab eodem Frederico ordinatus, & Christianæ paupertatis vestem pelliceam, scilicet agniam, id est, ex aliquot agnorum pelibus confutis aptatam adsumit. *Robertus*

*Norbertus
fuit Presbyter.*

Norma-

Normannus, Abbas montis Naualis in appendice ad Chronicon Sigeberti Gemblacensis. Item scriptor vite eius. Cap. 3.

ANNO

1116.

*Resignat
beneficium
Ecclesiasticum & peregrinationem instituit.*

*Ad Gelasium
II. in Gallia
proficiscitur*

*Donatur
facultate
predicandi.*

Beneficiis ac redditibus Ecclesiasticis, in manus Frederici Archiepiscopi resignatis, venditoq; patrimonio ac pauperibus erogato, præter marcas decem & mulam unam cum duobus sociis laicis NORBERTVS peregrinationem instituit. Cumque Huium (quod opidum est ditionis Leodicensis ad Mosam fluuium) venisset, ea etiam, quæ suis suorumque vsibus adseruauerat, pauperibus distribuit, & nudus nudum Christum sequens, in Galliam ad S. Aegidii opidum, vbi tum Gelasius II. Pont. Rom. agebat, se contulit. A quo benignè humaniterque acceptus, cum instituti sui rationem eidem aperuisset ac comprobasset, prædicandi verbum DEI vbicumque locorum facultatem & auctoritatem accepit, litteris etiam Apostolicis eum in vsum impetratis. *Continuator Sigeberti, & scriptor vite S. NORBERTI. Cap. 10.*

Gallicanâ peregrinatione peractâ, cum Valentianas (quod opidum est celebre ad Scaldim fluuium in Hannonia) NORBERTVS peruenisset, ibique populo DEI verbum Dei interpretaretur, tres eius so-

cij, quo-

cii, quorum duo erant laici, tertius vero ANNO
Subdiaconus, qui se illi Aurelianus ad- 1116.
iunxerat, piè ibidem in Domino obdor-
mierunt.

Sed haud multò pòst, Deo sic ordinan- *Hugo cleri-*
te, Clericus quidam piæ ac sanctæ conuer- *cus Came-*
sationis, Hugo nomine, qui in contuber- *racensis se*
nio Burchardi Episcopi Cameracensis *Norberto*
agebat, relictis sæculi pompis illi accessit; *adiungit.*
& iisdem se pijsimis exercitiis tradidit an-
no 1118. mense Iulio. *Scriptor vitæ eius. cap.*
12 & 13.

Anno 1119. Gelasio II. Papa I V. Kalen. ANNO
Februar. Cluniaci defuncto, succenturia 1119.
tus est Calixtus I I. qui concilium à Præ *Norbertus*
decessore suo indictum, mense Octobri *Remos ad*
Remis in Gallia celebravit. Quo quidem *Calixtum*
Norbertus nudis, pro more suo pedibus, *I I. se con-*
cum Hugone socio, profectus, animi sui *fert.*
proposito cum illo communicato, facul-
tatem litterasque à Gelasio I I. obtentas,
à Calixto auctas confirmatasque impe-
trauit. *Scriptor vitæ eius cap. 18. & Balduinus*
Ninivensis in Chronico suo manuscripto.

Norbertus à Calixto I I. Bartholomæo ANNO
Laudunensi Episcopo seridè commenda 1120.
tus, cum ei B. Martini Ecclesiam Episco-
pus obtulisset, tum propter vrbs viciniam
(erat enim in suburbiis sita) tum

B quod

ANNO
1120.

*Præmonstra-
tū Norber-
tū elegit.*

*Euermodus
Norberto
adhibetur.*

quod illius Ecclesiæ Clerici seu Canonici à proposito, vitæque eius austeritate abhorrent, eam reliquit, atque è varijs eiusdem Prouincijs locis Religioni congruentibus sibi ab Episcopo ostensis, tandem locum qui Pratum monstratum, seu Præmonstratum vocatur, diuinitus elegit: Eodem tamen ipso anno, adiuuante Bartholomæo, Episcopo iam dicto, seculari B. Martini Laudunensi Ecclesiæ à Norberto conuersa est in regularem.

Trãfacto hyemali frigore, vir Dei more suo ad seminandum Dei verbū egressus, solus Cameracum venit, ibidemque sermone ad populum habito, semen cecidit in terram bonam, in iuuenem scilicet Euermodum nomine, qui mox relictis omnibus, secutus est eum, totoque vitæ decursu, eidem indiuiduus comes adhæsit.

Inde Niuigellā (opidum id est nobiliū Canonicarū Virg. collegio à S. Gertrude Pipini l. Brabatiæ Ducis filia instituto celebre, in Gallobrabantia situm, quod Niuellam hodie vocant) profectus, alterum ibi iuuenem Antonium nomine à Deo sibi datum adsciuit. Atque hi duo quidem, cum tertio illo Hugone scilicet, de quo paulò ante diximus, radices ac fundamentum fuere multitudinis paulò post secute.

Deo

Deo itaque piis boni viri cœptis adspirate, factum est vt intra quadragesimalis illius ieiunii tempus, socios in vniuersum tredecim collegerit, secumque ante Pascha Præmonstratum adduxerit. *Continuator Sigeberti, & Scriptor vita eius cap 19, & 20.*

ANNO
1120.

Norbertus Niugellam concionandi gratia iterum profectus, ibidem puellam a proteruo dæmone obsessam S. S. Missæ officio oblato, liberat, quod factum est, vt omnis eum populus tanquam virum Apostolicum suspiceret, ac veneraretur. *Scriptor vita eius cap 22. Et continuator Sigeberti. Qui tamen hic & alibi in supputationibus annorum nonnihil aberrat.*

Norbertus
Niugellis dæ-
moniacam
liberat.

Exinde Coloniã Agrippinam, ad quærendas Sanctorum reliquias Norbertus se contulit, cumque ieiunium sociis suis indixisset, noctu vna ex vndecim millibus S. S. Virginum B. Ursulæ sodalium apparens, nomen & locum, vbi corpus suum iacebat, indicauit: quod insequenti die solemniter eleuatum, cum aliis sanctarum reliquiis, ad monasterium suum Præmonstratense Norbertus post transtulit.

Colonia v-
nus ex vn-
decim millis
bus, & S. Ge-
reonis cor-
pora inue-
nit.

Sequenti verò die ad S. Gereonem Coloniæ pernoctans, aurora exorta in

ANNO
1120.

medio templi, vbi nullum sepulchri signum apparebat, fodi iussit, & S. Gereonis Martyris (Maximiani Imperatoris iussu olim cum aliis 318. Thebææ legionis militibus, anno circiter 298. occisi) corpus integrum, præter partem capitis, quæ ibidem à multis retro sæculis seorsim honorificè adseruabatur, inuenit. Sacrum itaq; corpus cū ingenti totius populi lætitia de terra leuatum est, parsque viro Dei donata. Sicque duo vascula variarum sacrarum reliquiarum, puta SS. XI. millium Virginum, SS. Martyrum Thebæorum secum Norbertus auexit. *Continuator Sigeberti, Thritem. in Chronico Hirsaugiensi & cat.*

Libros tres de visionibus suis &c. scribit.

Porro res istæ apud Coloniam gestæ, occasione viro dederunt, vt de visionibus, iudiciorum res, sermones item de obitu sanctorum ad populum plures conscriberet, teste Guiljemo Eifengrenio in catalogo testiū veritatis orthodoxæ Ecclesiæ Doctorum.

ANNO
1121.

*Florëffensis
Abbatia
origo.*

Norberto itaque Colonia cum reliquijs sacris Præmonstratum festinanti, in via occurrit Ermenfondis, Comitissa Namurcensis, Godefridi Comitissæ vxor, & Ecclesiam in villa sua Floreffia, ad collocandos in ea fratres cum amplissima dote obtu-

obtulit. Quam vir sanctus acceptans, alterum reliquiarum Vasculum Floreffia reliquit, quod ibidem hodieque honorifice asservatur. *Scriptor vita eius cap. 23.*

ANNO
1121.

Libet verò paullo fufius hæc explicare ex veteri tabula Ecclesiæ Floreffienfis, cuius hæc est inscriptio: Anno Domini M. C. XXI. in Conuersione S. Pauli Apostoli hoc monasterium Floreffienfe Ordinis Præmonstratensis cœpit initium sub Domino Venerabili Norberto, primo Patre & fundatore dicti Ordinis, obtinente ab illustri viro Domino Godefrido Namurcensi Comite, locum ac fundum huius monasterii, in quo ædificari fecit Ecclesiam paruum, quæ modo Salue vocatur, & dormitorium cum debitis officinis, in quo ordinavit Dominum Richardum primum Abbatem eiusdem. Postmodum dicto Monasterio in facultatibus ampliato, hæc maior Ecclesia ædificari cœpta est III. Idus Aprilis anno 1165. à Dominis Reinaldo Colonensi Archiepiscopo, & Alexandro Leodicensi Episcopo, & Henrico Comite Namurcensi, supradicti Comitis Godefridi filio, atque Alberto Regis Bohemiæ filio, sub Domino Gerlando tertio Abbate Floreffienfi; fuitque hæc secunda Ecclesia Anno Domini M. CC. L.

B 3

Idibus

ANNO
1121.

Idibus Nouembris consecrata à Domino Petro Albanensi Episcopo S. Rom. Ecclesiæ Cardinale, & totius imperij Legato; adiuncto sibi Domino Iacobo Atrebatensi Episcopo, in honorem sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, & beatæ Virginis Mariæ, S. Ioannis Euang. & omnium Sanctorum: Huiusque Ecclesiæ dedicationem instituit idē Legatus celebrari Dominica proxima post festum B. Martini. *Hactenus ex tabula.*

*Godefridus
Comes Namurcensis
factus Floressiæ laicus.*

Cæterum Godefridus Comes Namurcensis in Floressiensi monasterio à se condito, postmodum *Conuersus*, vt loquuntur, factus est, quiescitque ante aram summam cum vxore sua Ermensende, & Henrico filio, eiusque coniuge Agnete.

*Floressiensis
Abbatia descriptio.*

Est autem Floressiensis Abbatia, secundo ferè à Namurco milliari, ad Sabim fluiuium sita, cum honore tum antiquitate inter Præmonstratenses Abbatis Belgicas (que numero ferè triginta sunt) prima, atque inter vniuersi ordinis cæteras tertia. Est enim Abbas Floressiæ inter vniuersi ordinis patres Abbates, vt vocant, tertius: Eius autem dignitatis quatuor sunt, Præmonstratensis, Laudunensis, Floressiæ, Cuijsiacensis. Atque hi quidem tres posteriores, sede Præmonstrate vacante, nouum Præfectum generalem eligere solēt,

item.

ANNO
1121.

itemque Ecclesiam in Premonstrato fundatam, annuatim visitare: vt habent statuta ordinis (de quibus supra in praefatione diximus) dist. 4. cap. 10. Et diploma Alexandri III. Pont. Maximi infra citandum. Hodie tamen Reges Galliae non patiuntur sui regni Monasteria à Prælati Belgicis visitari. Solet verò Abbas Floreffienfis in Belgio ferè constitui Vicarius Generalis, quod in eodem solus sit Pater Abbas. Habet idem Abbas Floreffienfis sub se alios Abbates quinque, quibus ipse specialiter, vt Pater Abbas praest, quosque ad Abbatiale dignitatem electos, sua confirmat auctoritate. Sunt aut hi, Helleffimensis in Brabatia, Belli Reditus in vrbe Leodiensi, Leffienfis apud Dionatū, Romerdorpiensis in diocesi Colon. & Septemfontiū in Remesi, Abbates. Sunt. n. Ecclesiae istae ex Floreffia, velut filiae quaedam prognatae, vt & Abbatia S. Abacuc, quae olim in Syria floruit. Habet insuper Floreffia sibi annexas domos tres celeberrimas, quae minora quaedam Monasteria iure dixeris: quibus Abbas Floreffienfis magistros seu *Prouisores*, vt vocant, praeficere solet, missis eodem aliquot è suo corpore Religiosis. Tenentur aut dicti *Prouisores* Abbati Floreff. acceptorū expositorūque quotānis reddere rationē.

ANNO
1121.

Domus istæ tres sunt, Postula in Campa-
nia, Brabantica, Harlaymunda in Hanno-
nia, & Vanzia in agro Leodicensi. Adhæc
præter Parochias sex, quibus ferè secula-
res sacerdotes Abbas Floreffiensis præfi-
cere solet, sunt aliæ viginti, quas Religio-
si Floreffenses administrant. Sunt &
Floreffia reliquiæ Sanctorum plurimæ,
imprimis in vasculo quodam seu feretro,
quod S. Norbertus Colonia Floreffiam
attulit, sunt plurimæ reliquiæ SS. xi. mil-
lium Virginum SS. Martyrum Thebæo-
rum, SS. Eualdorum Fratrum Martyrum,
&c. Item attulit eodem S. Norbertus bra-
chium S. Gereonis, quod thecæ auro ob-
ductæ decenter inclusum est. De S. Cru-
cis Dominicæ parte infra porrò dice-
mus.

Norbertus Floreffia Præmonstratum
cum altero sacrarum reliquiarum vascu-
lo, nouitiis Fratribus, partim Clericis, par-
tim Laicis, circiter 30. comitatibus reuer-
sus; cum 40. circiter Clericos in vniuer-
sum, & laicos plurimos iam collegisset,
variis vitæ generibus diligenter excussis,
iuxta Apostolicam demum institutio-
nem, & Canonicam B. Augustini regulam
eos votum professionis emittere docuit,
atque ad voluntariam paupertatem,

*Norbertus
suis regulã
S. Aug. præ-
scribit.*

prom.

promptam obedientiam, cæterasque militiæ spiritualis arma eosdem sedulo efformavit.

Milo Vir sanctissimus anno 1121. creatur Abbas monasterii *S. Iudoci in Nemore*, quo in loco Præmonstratense institutum florere cœperat anno 1120. vt habent eiusdem cœnobii monumenta. Vocatur autem hodie monasterium hoc, *Domini Martini Abbatia* apud Hesdinium opidum in finibus Artesiæ sita: cui hodie laudatissimè præest *Michael Ghierius*, Truncinio, ad eam præfecturam euocatus: cuius nos laboribus in hoc chronico adornando non mediocriter adiuti sumus. A quo & *S. Basini Regis & Martyris*, eiusque filie *S. Aldegundis Virginis* vitam seu res gestas exspectamus.

Cæterum ex hoc *Nemorensi S. Iudoci* Monasterio alia nouem suam traxere originem: quæ eius ideò filie appellantur: videlicet *Marcedium Radulphi*, Cœnobium *Ambianense*, *Selincurtis*, *S. Andree*, *Seria-cum*, *Blancalandia*, *S. Iusti*, *Lucerna* & *Falesia*: de quibus singulis suo infra loco dicemus. Adhæc testantur archiua *Dom-martinensia*, habuisse olim hoc monasterium Prioratus decem sibi subiectos. Erant autem Prioratus velut *Coloniæ*

ANNO.
1121.

*Milo fit Ab-
bas S. Iudoci
in nemore.*

*Ex Nemo-
rensi mona-
stero alia
insuper no-
uem originē
traxere.*

ANNO
1122.

*Godefridus
Comes Cappenbergensis
se Norberto
adiungit vna cum
Otone fratre
suo.*

*Cappenbergense
Varlariense
& Elestatense
in Westphalia
exstruuntur.*

*Theobaldus
Comes Francus
Godefridi
Comitis exemplo
mouetur.*

quædam minores, in quibus tres quatuorue Religiosi agebant.

Norberto ad Rhenanum tractum profecto, cum longè lateque sanctitatis eius fama iam peruagetur, *Godefridus Cappenbergensis* in VV. *Comes* ad eum venit, prædiæque sua vniuersa diuino cultui per eundem mancipanda obtulit. Castrum itaque Cappenbergense anno, vt arbitror, 1122. in Monasterium Ordinis Præmonstratensis à Norberto conuertitur, aliaque duo Monasteria Varlarense, & Elestatense in Godefridi prædiis construuntur: Ipse verò Godefridus vxore consentiente (quæ & ipsa sacrum velamē post suscepit) idem vitæ monasticæ genus vna cum Otone fratre suo germano, rarò sanè atque inusitato in Deum pietatis exemplo, amplexus, multis virtutum documentis suos inter claruit. Vt in historia vitæ eius, à Surio tom. 7. edita testantur fratres Cappenbergenses. Cæterum plura de Cappenbergâ, & monasteriis, ceu filiabus ex se ortis. vide infrà anno 1157.

Huius Godefridi nobilissimi Comitis exemplo compunctus postea *Theobaldus* Comes Francus, prædia sua pariter vniuersa *Norberto* in Franciam venienti ad vsus pios obtulit. Sed iustis de causis, cum

matri

matrimonium illi vir pius suafisset con-
iugem illi procuravit filiam Engelberti
cuiusdam Marchionis Germanici, cui id
temporis frater erat Episcopus Ratisbo-
nensis. *Continuator Sigeberti, Scriptor vita
Sancti Norberti cap. 28. 29. 32. & sequen-
tibus.*

ANNO
1122.

Fuit autem Comes iste *Theobaldus* ad-
modum potens, atque à Rege Galliarum
ferè secundus, utque erat erga religiosos
viros ac pauperes admodum liberalis ac
munificus, duos perpetuò Canonicos or-
dinis Præmonst. domi suæ aluit, quos e-
leemosynis pauperumque curationibus
sua in ditione præesse voluit. De his & a-
liis eius virtutibus plura qui volet, *legat
historiam vita S. Bernardi l. 2. cap. 5. & 8. Et l.
4. cap. 3.*

Monasterium Marchadianum, quod
vulgò *Marchadium* seu *Marchasius* Ra-
dulphi dicitur, apud Normannos in dice-
cesi Rothomagensi anno 1122. fundatur;
Religiosis aliquot ex Nemorensi S. Iudo-
ci monasterio à Milone Abbate, velut in
Coloniam eò missis.

*Marchadii
Radulphi.*

Anno 1124. Norbertus Antuerpiæ in
Basilica Beati Michaelis Archangeli, sui
instituti Fratres collocavit; cum ali-

ANNO
1124.
*Abbatia S.
Michaelis
Antwerp.
origo.*

quam

ANNO
1124.

quamdiu antea in Sacramentaria & Adami-
tica Tanchelini hæresi profliganda
laborasset. Cuius quidem rei gestæ se-
ries iure mihi paulò altiùs repetenda
est.

*Tancheli-
nus hæresi-
archa Anti-
uerpianos
seducit.*

*Franc. eius
opiniones.*

Antuerpiæ (quod opidum amplum &
populosum iam tum erat ad Scaldim flu-
uium) cum sacerdos vnicus curam vniuer-
si populi gereret, neque pastorali suæ cu-
ræ præ subditorum multitudine par esset,
& vitæ etiam improbitate, (nepti enim
sua in tertia linea sceleratè abutebatur)
suis offensionibus esset ac scandalo; Hæresi-
archa quidam mirè versutus *Tanchelinus* no-
mine anno 1122. se extulit, & populum
seducendi occasionem arripuit. Erat au-
tem *Tanchelinus* sacerdos, multis tamè
doctis, etiam clericis, loquendo & dispu-
tando promptior, atque, vt videbatur, a-
cutior; sed homo omniù sceleratissimus,
Dei & Sacramentorum Ecclesiæ, adeo-
que religionis Christianæ iuratus hostis,
adeò vt Episcopalem & Sacerdotalem di-
gnitatem nihil esse duceret, & S. S. corpo-
ris & sanguinis Domini Sacramentum ad
salutem prodesse negaret. Pretioso appa-
ratu, ac vestibus inauratis splendebat,
triplici funiculo crinibus intortis, & auri
Phrygij ligamine triplicatis, verbisque

per-

p̄suasibilibus, & conuiuiorum apparati-
bus multos in sententiam suam pertrahē-
bat. Sequebantur cum tria armatorū mil-
lia, quorum op̄era in sibi resistentes cædi-
bus & ferro sæuiebat.

ANNO

1124.

Adhærebant ei quamplurimi, eoque
dementiæ erant prolapsi, vt tanquam vi-
rum sanctum & à Deo missum reuereren-
tur, & aquam etiam, qua corpus abluisset,
instar reliquiarum asportarent ac bibe-
rent. Erat autem tantæ incontinentiæ atq;
impuritat̄, vt filias in parentum præsen-
tia, sponasque maritis intuentibus viola-
ret: quæ quidem nefanda scelera, opera
spiritualia appellabat.

Porrò Tanchelino hæresiarcha anno
1115. è viuis sublato, cum hæresis ab eo ex-
citata adhuc serperet, nec eam Clerici
duodecim, à Cameracensi Episcopo Ant-
uerpiæ in Basilica S. Michaelis collocati,
extirpare possent, charitate suadente &
necessitate cogente, Norbertum, qui tum
doctrina & morū sanctitate florebat, di-
cti Clerici euocarunt, eidēq; cum Sodali-
bus suis strenuè aduersus hæreses pugnan-
ti, Ecclesiam suam per manus Burchardi
Episcopi Cameracensis, postmodum cum
parte agrorum ac reddituum, cesserunt.
Cuius quidem cessionis seu donationis

exem-

A N N O
1124.

*Exemplar
cessionis Ec-
clesiæ S. Mi-
chaelis Ant-
uerpiensis,
de quo vide
Baroniū
in annalib.
tom. 12.*

exemplar hic augēde fidei visum fuit sub-
iungere.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trini-
tatis. Ego Hildolphus Præpositus S. Mi-
chaelis in Antuerpia, tam futuris, quàm
præsentibus in perpetuum. Qualiter præ-
fata Ecclesia nostra ad vsus Canonicoꝝ
Præmonstratensis Ordinis transierit, &
qua de causa assensus Capituli nostri eis
datus fuerit, præsentis scripti attestacione
notificamus. Cùm in diebus nostris quidã
Tanchelinus nomine in partibus nostris
aduenisset, & venenoso sermone à fide, &
à Sacramentis Ecclesiæ, plurimos auertif-
set: hac de causa, vt illa hæresis, quæ pro-
uinciam nostram occupauerat, funditus
extingueretur, consilio Domini Burchar-
di Episcopi, & totius populi, & assensu Ca-
pituli nostri Dñm Norbert. virum nostris
tēporibus spectabilis religionis, accersiri
curauim⁹, eiq; ac suis fratribus, Regulã B.
Aug. seruãtib. suãq; institutionē exequen-
tib. supradictã Ecclesiã cū capellis in eius
cœmiterio fundatis, & trib. curtilib. & iu-
gero terræ eidē cœmiterio adiacētib. cū
4. Præbēdis per manus memorati Episco-
pi tradidimus, circūspectiōne vigiles, dig-
neq; perpendentes, q̄ eorum saginaremur
orationib. & bonis spiritualibus, si eos su-

Itenta-

stentaremus beneficijs temporalibus. Nos verò prius numero duodecim, numerum nostrum in octo terminauimus Præbendis, & cum his & Præposituræ nostræ integritatem ad Ecclesiam B. Mariæ in eadē villa trāstulimus. Cæteras verò 4. Præbendas, per omnia eis consimiliter participantis proprio nostro arbitrio dedimus. Excepto quod allodia & mancipia, quæ usque ad hæc tempora Ecclesia illa possederat, in nostros singulariter vsus segregauimus. Baptismus verò celeberrimi temporis, videlicet Paschæ, & Pentecostes, in Ecclesia illa obseruabitur; reliquo autem tempore Parochianus noster baptizandis prouidebit. Infirmos autem visitare, & communicare, oleoque inungere, confessiones audire, mortuos sepelire, omnibus hæc ab eis quæritibus liberè concedimus. Vt aut tam præclaræ beneficentiæ fœdus inuiolatū & inter nos & ipsos semper permaneat hoc definitum est, vt quodcunq; munus infirmus & moriēs Parochianus, siue in terra, siue in alia substantia cuiusuis Ecclesiæ aliqd obtulerit, aut pro se offerri instituerit, p mediū diuidatur. q̄ verò alien⁹ san⁹, vel infirm⁹, aut Parochianus incolumis dederit, Ecclesia, cui hoc datū fuerit, absq; partitione possideat.

Ipsæ

ANNO
1124.

Ipsæ verò Ecclesiæ sedulas in inuicem iuges sibi debebunt fraternæ charitatis orationes, in omnibus necessitatibus sese supportantes. Pro commemoratione verò suæ libertatis vtraque Ecclesia persoluet Cameracensi Præfuli aureum nummum Antuerpiensis monetæ, & ponderis, singulis annis in festo S. Lucæ. Vt autem hæc rata & inconuulsa permaneant, sigilli nostri impressione, & testium subscriptione, qui interfuerint, & hoc donum dederint annotari curauimus. Ego Hildolphus, Præpositus S. Mariæ, Anselmus Canonicus, Bernardus Canonicus, Giselbertus Boreas, Raduandus Canonicus, Quo Canonicus, Raduandus, scriptor, Rogerius Canonicus, Hildeuvinus Parochianus. Actum autem est hoc anno verbi incarnati 1124. Indictione secunda. Epacta tertia.

*Norbertus
Antuerpiensis
ab hæresibus
ad veritatem
reducit.*

Suscepta itaque Ecclesia Norbertus, pius ac desertus admodum Ecclesiastes, cum per se, tum per sodales suos Antuerpiensis vrbis incolas ab erroribus ad viam veritatis, recteque vitæ rationem paullatim reduxit; factumque vt ipso concionante compuncti viri & mulieres, sacrum corpus Dominicum, quod in cistulis ac foraminibus decem amplius annos præ
contem-

contemptu atque incredulitate adserua- ANNO
uerant, pœnitentia moti, ad ipsum refer- 1124.
rent, atque ad Catholicam vnionem re-
uerterentur. Ex quibus liquidò patet,
Antuerpienses Christianæ religionis à S. S.
Eligio & VVillibrordo acceptæ, instaura-
tionem, B. Norberto in primis debere.

Clerici verò siue Canonici cum Præ-
posito & reliquis redditibus ad ædem B.
Mariæ Virginis eadem in vrbe sitam, sese
transtulerunt: quam hodieque obtinent,
estque augustissima nunc Cathedralis Ec-
clesia Antuerpiensis. *Continuator Sigeberti,
Scriptor vita S. Norberti. cap. 36. Truhemius
loco citato. Ioannes Goropius in orig. Antwerp.
Et monumenta Ecclesia vrbisque Antuerpien-
sis.*

Cæterùm de Tanchelino, quem alii Tan-
chelmum nonnulli Tanchemum nominant,
sic legitur in Archiuis Libris Louaniensis,
Ioanne Molano teste libro de Militia sacra
Ducum Brab. ca. 55. Ann. 1115. *Godefridus
Lotharingia Dux & Comes Louaniensis expu-
lit ex suis terris Tanchelinum hereticum, qui
multo tempore regnauerat apud Antuerpiam
& Louanium.*

Ioannes Goropius libro citato, ait eum
Antuerpiæ annos ferè decem versatum;
Alij addunt & Flandriam itemque VVala-

C chriam,

A N N O
1124.

*Miserrimus
Tanchelini
hæresiarcha
interitus.*

chriam, cæterasque Zelandicas insulas ab eo hæresibus variis infectas fuisse. Sed adfuit tandem iustus & ultor Deus. Nam dum impius hæresiarcha fortè nauigat, in ipsa nauì super Scaldi fluuio (teste eodem Goropio) existens, à quodam presbytero, zelo Dei accenso percussus in cerebro, miserè interiit, an. 1115. teste Meyero in annalibus Flandriæ: qui addit, eum Brugensi vrbe à populo cleroque eiectum fuisse anno 1113.

Serpfit autem hæc hæresis post mortem etiam Tanchelini, non modò per Belgiã, sed etiam per Bohemiam, Alsatiam, Thuringiam, vicinasque regiones, vt testatur Trithemius in Chronico Hirsaugiensi an. 1163. Addit idem Ecbertum fratrem B. Elizabethæ Virginis Schonaugiensis, & Abbatem S. Florini in Schonaugia Ordinis S. Benedicti in diçcesi Treuirensi, disputasse, librumque conscripsisse contra Catharos (à quibus hodieq; hæretici belgicè vocantur *Ketters*) siue Cataphrygos hæreticos, qui erant ex fecibus Tanchelini de partibus Flandriæ, vt ipse loquitur. Thomas itè Bozius l. de signis Ecclesię ait, Tanchelini hæresin durasse vsq; ad an. 1200.

Cæterū Antuerpiensis S. Michaelis Abbatia in ipsis vrbis mœnibus amænissi-

mo

mo loco ad scaldim fluuium sita, hodieq; admodum floret; solita Belgarum Principibus, quoties Antuerpiã excurrunt, gratum præbere hospitium. Sunt aut ex ea, ut filia, prognatae Abbatia viriles tres, *Mid-delburgensis, Auerbodiensis, Turgerloensis*, itemque monasterium vnum Virginum, *Vallis dulcis* nuncupatum in Valachria, Zelandia insula olim situm, cuius loci Moniales ab Hæreticis pulsæ, Antuerpiæ hodie degunt.

Libet hoc loco & originem Leodicensis Monasterii, quod *Belli-Reditus* nomen induit, commemorare. Fuit aut hoc Monasterium primò situm in monte Cornelio, vnde & montis Cornelij cognomento innotuit. Cæterum loci eius monumenta testantur Obertum Leodicensem Episcopum an. 1116. in dicto monte Oratorium in honorem XII. Apost. dedicasse & dotasse; quod post Albero Leodicensis item Episcopus anno 1124. in libertate, qua sub sola manu Episcopali ab initio institutionis erat, dato diplomate confirmavit. Sunt aut Præmonst. Floressia ad hoc Monasterium Cornelianum euocati, sub eodem Alberone Præfule. Cùm verò mons Cornelij à Prædonibus & malis hominibus infestaretur, translatum est postea Monasterium ad locum, qui *Bellus*

ANNO

1124.

*Quanam
Monasteria
ex Abbatia
S. Michaelis
Antwerp.
prognata*

*Belli-Redi-
tus mona-
sterium in
urbe Leodi-
censi.*

ANNO
1124.

Reditus, vulgò *Beaurepiat* in vrbe Leodient. nuncupatur. Primus Abbas Montis Corneli fuit Lucas, vir egregiè doctus, qui teste Trithemio & Sixto Senensi, scripsit in Cantica Canticorum ad Milonem Taruacensem Episcopum: Itemque sermões & epistolas plures. floruitq; anno 1130. Errat tamen Trithemius (quem temerè secutus est Sixtus Senensis) dum suis eum Benedictinis adscribit.

*Norbertus
ad Honorii
II. Romam
proficiscitur*

B. Norbertus ad Honorium II. Papam, Calixti successorem, Romam profectus, ab eodem honorificè susceptus instituti seu ordinis sui approbationem impetrauit. Diplomatis Pontificii id temporis, aut paulò post dati exemplar hic addam:

HONORIVS Episcopus seruus seruorũ Dei, dilectis filijs Norberto Fratri in Chronico & Canonicis Pramonstratensis Ecclesie S. Mariae, eorumq; Successoribus regularem vitam professis in perpetuum.

*Institutum
Pramonstra
tense ab
Honorio II.
confirmatur.*

apostolica disciplina sectantes vestigia, mundanis quidem pompis & possessionibus abrenuntiant, & Domino totis annisibus famulantur: Isti ergo si bonum, quod inceperint, consummauerint, in extremo examine Iudicis stolum immortalitatis & perpetuam gloriam sunt adepturi Quia igitur vos religiosè viuere & Canonicam vitã secundum B. Augustini in-

instu-

ANNO
1124.

institutionē ducere, inspirante super na gratia, decreuistis, propositum vestrum sedis Apostolica auctoritate firmamus, & vos firmos ad remissionem peccatorum vestrorum in eo persistere exhortamur. Statuimus itaque vt in Ecclesiis, in quibus fratres vitam Canonicam degunt, nulli hominum omninō liceat secundum B. Augustini regulam, ibidem constitutum ordinem mutare. Nullus etiam Episcoporum futuris temporibus audeat eiusdem religionis fratres de Ecclesiis vestris expellere, nec professionis Canonica quispiam ex eisdem Ecclesiis aut claustris audeat sine communi congregationis permissione discedere: discedentem verō nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum sine communium literarum cautione suscipere. Bona etiam & possessiones, quas iustē & legitimē possidetis presentis scripti nostri pagina confirmamus. Quaecunque praterea in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, vel alijs iustis modis canonicē poteritis adipisci firma vobis vestrisq; successoribus in sancto religionis proposito permansuris & illibata seruentur. Decreuimus ergo, vt nulli omninō hominum liceat easdem Ecclesias temerē perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerarijs fatigationibus vexare, sed omnia integra seruentur, regularium

ANNO
1125.

fratrum & pauperum vsibus profutura: Salua diocesanoꝝ Episcoporum canonica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostra constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundò tertioꝛie commonita, si non satisfactioꝛie congrua emendauerit, potestatis honorisq; sui dignitate careat, reamq; se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atq; in extremo examine districta ultioni subiaceat Cũctis aut̃ eisdem Ecclesiis iura seruantiꝛie. sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus hic & fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia aterna pacis inueniant, Amen.

B. Norbertus dum Romæ versatur, Magdeburgensis vr̃bis in Germania admodum celebris (græcè *Partenopolim* vocant) futurum se aliquando Episcopum diuinitus cognoscit.

*Norbertus
Herbipoli
cæca mulie
ri visum
restituit.*

Ex vr̃be itaque in Germaniam reuersus, cũ Herbipoli in festo Paschæ, sacrũ Missæ officium in summa populi frequentia celebraret; cæca mulier, ipso post sumpta S. S. mysteria in oculos eius sufflante, visum recuperat. Quo factum, vt ditissimi quidam compuncti, se & sua Deo offerer̃t.

trade-

traderentq; & Ecclesiam ibidem suis impensis exædificatam, diuino cultui per manus Norberti manciparent. *Scriptor vitæ eius ca. 34.* Sunt qui putant monasterium, quod *Cella Dei* nuncupatur, id temporis à Norberto fundatum esse: Bruschius tamē id refert ad annum Christi 1128. vt ibidē dicemus.

Herbipoli Præmōstratū ad suos rediēs, in Ecclesia B. Martini Laudunensi in suburbio sita, quendam è sodalium suorum numero, Gualterum seu VValterum nomine, Abbatem primū constituit, & consecrandū curauit. Cuius industria Deo adiuuante, eadē Ecclesia, tā in temporalib. q̄ spiritualibus breui adeò creuit, famam vt pietatis ac propagines sanctæ plantationis in Brabantia, Flandriā, Hannoniam, Burgundiā, Vasconiā, Hispaniam, Angliā, Gothiam, VVestphaliam, aliasq; distitas regiones fœcūditissimè paulò post extēderit.

Eodē anno in Viuariensi Ecclesia apud Sueffiones in Gallia quendā è suis fratribus Abbatē ordinandū curauit, vbi cū ad ingressū fratrum, quo illos odiosos apud populū redderet, malignus spiritus virū quēdā inuasisset, à viro Dei demō expulsus est

Cōtinuator Sigeb. & scriptor vitæ ei⁹, c. 24. 35.

Patet autem ex supradiētis, falsò quos-

ANNO
1125.

*Cella Dei
à quo fundata.*

*Walterus
fit Abbas
Laudunen-
sis à S. Nor-
berto.*

*Viuariensis
Abbatia a-
pud Sueffio-
nes in Gal-
lia.*

A N N O
1 1 2 5.

*Abbatis ti-
tulus est ve-
tus apud
Norberti-
nos.*

*Vide infra
an. 1130.*

*Præpositi,
unde vocē-
tur.*

*Vide infra
an. 1157.*

*Vrspergensis
Abbas.*

dam opinari, Norbertinam familiam ini-
tiò non Abbates, sed Præpositos habuisse
Superiores. Nam, vt de Laudunensi &
& Viuariensi Abbatibus, à Norberto in-
stitutis, nihil dicam, certò constat ex ipsis
monasteriorum monumentis; in Eccle-
sijs Belgicis vt Antuerpiana ad D. Michae-
lis, in Parcensi apud Louanienses, & aliis,
Abbates iam inde ab initio fuisse præfe-
ctos ac nuncupatos. Quamquam inficias
non eo, Abbates istos baculum vt vocât,
seu pedum pastorale ab initio quidem ge-
stasse, multis tamen demum post seculis,
annulo, mitra, seu infula (quæ olim pro-
prium Pontificiæ seu Episcopalis digni-
tatis insigne fuit) vtendi ius plerosque, id
quæ diuersis temporibus à sede Apostoli-
ca sibi impetrasse suis infrà locis docebi-
tur Fateor idem, in quibusdam ac præfer-
tim Germanicis monasteriis B. Norbertū
Præpositos constituisse Superiores: quò
fit, vt hodieque Præfecti monasteriorum
Vestphaliæ, & Cappenbergæ, Clarholtii,
& Scheidæ & aliorum fortassè alibi, non
Abbates, sed Præpositi (quod nomen ma-
ioris habetur modestiæ seu humilitatis)
nuncupentur.

Vrspergum illustre ac magnificentum ce-
nobium ad Mindulam fluuium in Augu-
gusta-

gustana diœcesi, medio ferè itinere Augu- ANNO
stam Vindelicorum inter & Vlmam 1125.
Sueuorum, anno 1125. fundatur atque ex-
struitur à V Venero Comite à Schaubeck
& Baltzaufen. *Cassax Bruschius in Chrono-
logia monasteriorum Germania: vnde & huius
loci Abbatum seriem recenset.*

Visconiese, seu Viconiese monaste-
rium milliari vno à Valentianis, Hanno-
niæ vrbe, loco amœnissimo, siluas inter
fontiumque scaturigines situm, fundatur
anno 1125. Agebat hoc in loco vitam soli-
tariam *Guido*, vir genere nobilis, patria
Britannus, qui, vt erat sacerdos, accolas
sacris exhortationibus frequenter infor-
mabat. Cumque per id tempus *VValterus*
Abbas Laudunësis, Duacenis sacras literas
cõcionãdo interpretaretur, facta eius loci
mentionem, multos in illius amorẽ ptraxit.

Itaque multis eodẽ diuitiis ac virtu-
tibus claris viris concurrentibus, *Robertus*
Atrebatensis Episcopus indulgit, vt itatu-
ta ritusque Præmonstratensis Ordinis
omnes amplecterentur. Mox ædificiis lo-
cus augeri cœptus, dedicataque est Basili-
ca in honorem Deiparæ v 111. Kal. Oct.
anno 1139. ab Aluise Episcopo Atrebaten-
si. Allatæ sunt sunt eodẽ Colonia Agrip-
pina reliquiæ variæ SS. Virginum & Mar-

*Viconia a-
pud Valen-
tianas Han-
nonia vrbe.
Guido he-
remita.*

ANNO
1125.

Hodiernus
Viconiensis
Abbatia
status.

Viconia
vincit om-
nia.
Abbatia S.
Foillani iu-
xta Rho-
dium.

tyrum D. Vrsulæ Sodalium, estque ibidē
celebris hodie memoria S. Blasii Marty-
ris. *Hac ferè Ioannes Leshabaus in Topogra-
phia Hannonia. Itemq; annales Viconiensis.*

Est aut hodie Viconiensis Abbatia, ele-
gāti ædificiorum apparatu quā maximè
spectabilis, peristyllis item, porticibus,
turribus fontibus, aliisque ad ornatum v-
sumque pertinentibus adeò eleganter in-
structa, vt post *Escuriacum*, à Philippo II.
Hispaniarum Rege, in honorem D. Lau-
rētij Martyris nostro quo in Hispaniis ex-
structū, si architecturæ leges ac præcepta
spectes, vniuersa inter orbis Christiani
Monasteria, exterorum etiam iudicio, Vi-
conia ferè palmam obtineat. Iure igitur
quis hoc illi elogium siue symbolum at-
tribuat. *Viconia vincit omnia.*

His ferè temporibus insignis Abbatia
S. Foillani vulgò dicta, q̄ eò loci S. Foil-
lanus SS. Fursei & Vltani frater (de quib.
Venerab. Beda libr. 3. cap. 19.) Martyrio
coronatus sit, fūdari cœpta, & à *Burchardo*
Episcopo Cameracensi donata parochiis
aliquot, seu pagorum aris.

Quo verò præcisè anno S. Foillani Mo-
nasterium sit fundatū, quando item Præ-
monstratanis traditum, Manuscriptus
Hannoniæ Chronographus fatetur repe-

rire

rire sese non potuisse; legisse tamen sese ait in dicti loci Basilica Burchardi Episcopi diploma istiusmodi.

ANNO
1126.

Burchardus promissione diuina humilis Episcopus Cameracensis, donat ad augmentum cultus diuini in sacello de Senophe sito, in loco Martyrij S. Foillani, altaria de Strepj, Sereffle, Espinon, Mignand Crois, VVarlers, Derkenne, & Trunere, vt ex ijs viuere possint fratres, è Fossensi Ecclesia sumpti. Et si contingat locum hunc ad Abbatialem dignitatem euehi, volo vt Abbas canonicè electus, pastorale pedum deferat, ad Capitulum Ecclesie Fossensis; & soluant quotannis eidem Capitulo denarium aureum vnum, aut denarios argenteos XII. Datum in Senophe anno millesimo centesimo vigesimo quinto. Quæ quidem omnia Nicolaus Cameracensis Episcopus anno millesimo centesimo trigesimo septimo confirmauit.

Cæterùm adiacet hæc Abbatia muris Rhodii, vulgò *Reulz*, quod exiguum est Hannoniæ oppidum, Comitatus titulo à Carolo V. Imp. in gratiam Hadriani Croii, eius tum loci Toparchæ, donatum in Parochia Episcopi Cameracensis, vt B. Bern. Epist. ducentesima quinquagesima secunda loquitur, *Lessabau* in *Topographia Hannonia*.

Rogen.

ANNO
1126.

*Rogenburgum in Sue-
uia.*

Rogenburgum celebre apud Sueuos Cœnobium, secundo milliari ab Vlma Sueuiæ metropoli, dimidio à VVeisenborna, Fuggerorum opido, cœptum est ædificari hoc pariter anno à *Bertholdo, Sifredo, & Conrado*, germanis fratribus, Comitibus à *Bibregk*. Itemq; à *Demutha*, Bertholdi coniuge, Zolernenli Comitissa. *Bruschius libro citato. Et Seruatius Larueltz* qui tamen ad annum 1130. *fundationem eam refert.*

Est autem monasterium hoc monti editiori impositum, fontium scaturigine spectabile, olim *Biberegk* (Gallis *Bienure*) ab *Animali*, quod in cœnobii insignibus ponitur, sic dictum.

*Ambianen-
se S. Ioannis
Monasteriū
ad muros
Ambianen.*

Eodem item anno fundatum est monasterium Ioannis Baptistæ ad muros urbis Ambianensis in Picardia, fratribus ex monasterio *S. Iudoci in Nemore* à *Milone* Abbate emissis. Quod quidem monasterium per belli tumultus anno 1350. est exustum.

*S. Maria in
nemore pro-
pe Mussipō-
tum.*

Cœpit & hoc anno primordium cœnobii sanctæ *MARIAE* in nemore, religionis monasticæ obseruantia, originis antiquitate, & *Academiae Mussipōtanæ* proximitate venerandum. In eo etiam nū visitur Ecclesia ab ipso Abbate *B. Simeone S.*

Nor-

ANNO

1126.

Norberti Comite, in honorem Stephani protomartyris, circa annum 1126. exstructum. Habet & seminarium in dicta Academia, in quo non solum religiosos suos, sed & quoscunque Ordinis professores, annuam pensionem persoluentes ita fouet, vt non minorem in disciplina progressum, quam in literis faciant. Adseruatur in eodem caput S. *Firmini*, Episcopi Ambianensis & martyris, miraculis clarum. Hæc ferè *Seruatius Lairuelius in indice Cœnobiorum Ordinis Præmonst.*

Dedere & hæc tempora initium celeberrimo monasterio *Stinueldensi*, in diocesi Colonensi sito, cuius originem ac progressum eò libentius hic inferere placet, idq; ex literis R. D. *Balthazaris Panhausen*, Oppoterani, Abbatis *Steinuelensis* ad R. P. *Iacobum Mollanum*, Dominicanum Antuerpiens. studiorum nostrorum socium datis, quod in iis & alia multa sint scitu dignissima. Sub I. *Hérico* imperatore in Colonensi districtu Vir quidam fuit illustris ac generosus, *Sibodo* ab *Hochsteden* dictus. Comes de *Ara*, potens & multorum castrorum ditionumque possessor & Dominus, deuotionis pietatisque perquam studiosus. Hic (vt illustrium ac nobilium mos est) cum vena-

Origo ac progressus celeberrima Steinfeldiæsis Abbatis in Eiffia sita.

Sibodo ab Hochsteden Comes de Ara.

tio.

A N N O
1126.

*Nominis
originatio
à solo saxo-
so.*

*Cui dedica-
tum.
Primitus
fuit Monia-
lium Mona-
sterium Or-
dinis S. Be-
nedicti.*

tionibus in his remotioribus Comitatus
sui partibus nimium se aliquando oble-
ctaret, ne hoc corporali exercitio, spiritûs
feruor deperiret, deuotionis zelo accen-
sus, oratorium construere instituit: quo
& ipsum interiorem hominem suum orã
do pieque meditando subinde non nihil
occuparet ac reficeret. Loco igitur ad hoc
in famosa, ac multorum scriptis celebra-
ta Arduennæ silua delecto, sterili quam-
uis in gleba & solo saxoso (vnde & no-
men *Steinuedt* sortitum est) tamen ora-
tioni & Religiosorum secessibus apto, do-
mum in nomine Domini ædificare cæpit,
& diuino aspirante numine, feliciter æ-
dificio prosperante, breui in monaste-
rii formam redegit. Quod deinde, cùm
pro pio eius voto per *Sifridum* Archie-
piscopum Colonensem, in Dei eiusque
Genitricis ac Diuorum Apostolorum Pe-
tri ac Pauli honorem consecratum esset,
congregationem Sanctimonialium Vir-
ginum, quæ sub regulari disciplina D. Be-
nedicti ibidem Deo militarent, illuc con-
stituit. Et quo nouellum hoc suum col-
legium decoratum magis & exornatum
redderet, adito Archiepiscopo Treui-
rensi, religiosa liberalitate & fauore ab eo
reliquias & corpora sanctorum Marty-
rum

rum

rum *Potentini, Felicij, & Simplicij*, qui ante multos annos martyrio coronati, in Cardenensi Ecclesia apud Mosellam, in honore & veneratione habebantur, obtinuit, & ad Steiueldense suum Monasterium trāstulit. Atque exinde accedente ad sacras has reliquias piorum hominum deuotione & peregrinatione idipsum monasterium paulatim illustrius redditum est.

Hic autem Sanctus Potentinus huius loci Patronus, filius fuit Ducis Aquitaniæ, qui inuitis Parentibus Christiana religione suscepta, ad Dioconatus ordinem promotus, ob ardorem fidei, bonæ eius famæ odorem, postulatus est à VVestphalis in pastorem, vt vrbi præesset Monasteriensi. Quem in itinere constitutum, consecratus patruus, tandem inuentum cum Castrina & duobus his nūtiis impiè trucidauit. Horum autem sacræ reliquiæ, sicut memoratum est, ad hunc locum translatae, in hunc vsque diem debita veneratione asseruātur, & pia deuotione frequentātur, sanctis illorum precibus nos iugiter commendantes. Sanctimoniales aut memoratae, cum iam laxius viuere cepissent, illis, cum iam annis 177. eo in loco perstitissent, ob negligentiam amotis, Canonici regulares ex Springeirbacensi Monasterio

ANNO
1126.

*B. Potentini
progenies,
de quo Frā-
corum an-
nales con-
sulendi.*

*Cedit Ca-
nonicis Re-
gularibus.*

naste-

ANNO
1126.

*Ordini Præmonstratensium
se libentes
volentesq;
subiiciunt.*

*Sedes.
Primò qui
dem per
Præpositos
gubernari
cœpère.*

nafterio, Treuirensis diœcesis earum in locum substituti sunt, qui ibidem per annos 23. sub vsitato Canonorum Regularium habitu, Dño Deo seruerunt. Cùm autem sub annum 1120. Ordo Præmonstratensis D. Norberto Autore initium cœpisset, radices ageret, & mirum in modum sese diffunderet, atque in multis terrarum partibus propagaretur; & hi Canonici præfato ordini se subiicientes, candidum habitum suscepère. In quo ordine, professione & habitu illorum Posterì, ad hoc vsque tempus vota sua Domino redentes perseuerant.

Primò autem regimen Monasterii per Præpositos administratum est: quorum quinque fuisse inueniuntur. Deinde anno 1142. prædictum Monasterium per *Theodoricum* Comitem de Are ampliatum, & in melius reformatum est, bonisq; ac redditibus amplioribus dotatum, adiuuante ad hoc Archiepiscopo Coloniensi Frederico: qui & ipsum multis priuilegijs donari ac muniri insuper curauit. Succedente deinde tempore circa annum 1194. Præpositi in Abbates euecti sub regimine 33. Abbatum ad hunc vsque diem alternante fortuna perstitit. Cùm enim incolæ huius loci, timore Dei pariter & honore

postpo-

postposito, non probarent Deum habere in notitia, & iuxta desideria cordis sui viuerent, in vtriusque status regimine ad tam deplorandam rerum omnium confusionem & iacturam peruenerunt, nihil vt in bonis temporalibus residuum foret, quod non vel oppignoratum, vel diuersis creditoribus obligatum teneretur, ita vt sub annum 1366. tandem potissimam bonorum partem alienare sint coacti. Eam autem plagam subsequentes Abbates, quos Dominus Deus dedit iuxta cor suum (quorum primus fuit Reuer. D. *Ioannes ab Altena*, Vir æterna memoria dignus) inducta salutari reformatione, egregiè curare studuerunt. Qui dum ea, quæ sunt officii sui, Ordinis, ac statutorum, diligenter fieri satagunt, diuina adiuuante gratia, bona cuncta venerunt cum eis. Ita vt non solum deperdita, & oppignorata bona ab interitu vindicauerint, ac redemerint, sed & alia quoque acquisierint. Atque ab eo tempore, vtriusque regiminis status, ad hæc vsque funesta & exulceratissima nostra tempora mediocris fuit & tolerabilis.

Monasterium itaque Steinueldense in Abbatiam iam euectum, manum suam mittens ad fortia, atque vt fertilis arbor,

Sedes.

D race-

ANNO
1126.

*Felix Steinfeldensis
Monasterij
propagatio,
mittentis
palmites
suos usque
ad mare.
Hambur-
nense Mo-
nasterium
in Ducatu
Cliuensi.
Seinense
Monasteriū
iuxta Con-
fluentiam.*

*Hortus B.
Mariae &
Dockumense
Monasteriū
in Frisia.*

racemos & palmites suos emittens, diuer-
sa ex se diuersis in locis genuit Monaste-
ria & filiales Ecclesias in primis in hoc di-
strictu *Abbatiam Hamburnensem*, in Ducatu
Cliuensi Coloniensis diœcesis: quæ sub
se habet duas filiales Ecclesias, Monaste-
rium Virginum in *Vossenich*, propè Tulpe-
tum, & *Ellen* in Ducatu Iuliacensi. *Seinen-
som*, quoque *Abbatiam* prope *Confluen-
tiam*; quæ sub se habet Monasterium Vir-
ginum in tractu *Mosellæ*, dictum *Angeli-
ca porta*. Ex *Steinueldensi* quoque Eccle-
sia duo prodierunt Prioratus virorum,
Prioratus in *Richstein*, & *Niderche*: qui ta-
men ex prima fundatione fuerunt Mona-
steria Virginum. Insuper duo Monasteria
Virginum: *Mare* propè *Novesium*, & *Dū-
vvalt* in Ducatu Montensi. Ad muros
quoque Coloniensis vrbis habuit Mona-
sterium dictum *Silua Maria* siue *Piscina*,
quod penitus dirutum est. Deinde in re-
motiores se extendens *Partes*, in Frisia
occidentali ex se genuit *Abbatiam Horti
Mariae*, *Traiectensis* diœcesis. *Abbatiam*
quoque in *Dockum*, in monte *S. Mariæ* e-
iusdem diœcesis. Item *Abbatiam Monia-
lium S. Nicolai* in *Merna*, dictam *Came-
ra S. Mariae*, vulgariter nuncupatam *Olde
Cloister* in *Merne*. *Monasteriensis* diœcesis.

Hæ

ANNO

1126.

Hæ aut Abbatiæ sub se habent alia diuersa
 Monasteria & filiales Ecclesias. Hortus B.
 Mariæ sub se habet Præpositurā nūcupatā.
*Sepulchrum B. Mariæ Virginis, vulgò Birlben
 Cloister.* Item Præpositurā dictā, gratia B.
 Mariæ, vulgò *Schilvvalde.* Item Prioratū
 Montis B. Mariæ, vulgariter *Hilgerle* Itē
 Prioratū Bethlehem. Abbacia in Dockū
 sub se habet Præpositurā, q̄ dicitur *Porta
 S. Mariæ*, vulgariter *Kylismar.* Itē Præposi-
 turā in orientali Frisia, vulgariter *Berte.* Itē
 Præpositurā Mōtis Syon, vulgariter, *Vōne
 Cloister.* Itē Prioratū, q̄ Silua S. Mariæ, vel
 tēplū Dñi, vulgariter *VVerte* nuncupatur.
 Merne Abbacia Monialiū sub se habet, Præ-
 positurā S. Mariæ, vulgariter *Alandt.* Item
 Præpositurā S. Iacobi, vulgariter *Langen.*
 Atq; hæc omnia Monasteria prædicta Vi-
 sitatorē agnoscūt Abbatē Steinuedēsem.
 Post aut etiā lōgiūs progrediēs Steinuel-
 dia, sacros suæ plātationis palmites in Bo-
 hemiā ac Poloniā vsq; pduxit. Testatur n.
 Bohemorū Annales, ex Steinfeldēsi Abba-
 tia eò venisse septem fratres, q̄ plātatis ibi-
 dē & ædificatis 2. Monasteriis, *Montis vi-
 del. Syon*, vulgariter *Strahouen*, non procul
 ab aula Imperatoria in vrbe Pragensi, &
 Teplensi Monasterio) tā solida regularis
 disciplinē & verē pietatis fūdamēta iecerūt

*Quam lon-
 gè latēq; se-
 se Steinfeld.
 Abbatē ex-
 tendat au-
 toritas,
 quorum se
 Monaste-
 riorum vi-
 sitator sit.
 Steinfeldē
 ses etiā in
 Bohemiam
 ac Poloniā
 Colonias sibi
 Ordinis du-
 xere.
 Montis Syō
 & Teplen-
 se Monaste-
 ria in Bohe-
 mia.*

D 2

illis

ANNO
1126.

*Septem Archiepiscopus
Pragenses
continuos
Norbertina
suppeditavit familia.*

*Qua Monasteria patriar-
riat Abbatia montis
Syon.*

Qua Teplensis.

illis vt temporibus & subsequentibus, nō interrupta successionis serie, septem de familia Premonstratensi Ecclesia Pragensis viderit Archiepiscopus. Ex his autem duabus Abbatiis, perque hos fratres & illorum successores & alia Monasteria illo in tractu prognata fuere. Habet enim sub se Abbatia Montis Syon hæc Monasteria. *Brescam, Verinciam, Veconiam, Lucam, Gradus & Besock;* Teplensis autem habet sub se Monasteria *Siloense, Melonse, Lichonische* & alia quædam in vicina Moravia. Atque in his omnibus sana monasticæ disciplinæ obseruantia, pietatis & Religionis feruor, plurimarum spatio ætatum laudabiliter, & sine labe viguit, & ad ea vsque tempora perduravit, quò ferialis ille Hussiticus aper vineam Domini, dexteritate altissimi plantatam, depascere & Ecclesiæ Catholicæ, ductore Xisca bellum indicere coepit. In qua tam ampla & misera Ecclesiæ plaga, & Monasteriorum omnium quodammodo excisione, & hæc quoque eandem calamitatis & miseræ sortem subiære. Quo factum est, vt præclara quòdam Monasteria (vt ex ruderibus etiamnum liquet) vel cultoribus sint destituta, vel disciplinæ obseruantia ita elanguerint & tā frigidis obducta sint cineribus,
eorum

eorum vt vix vllum appareat vestigium.

Quare diuino & religioso excitus zelo Reuerend. P. ac Dominus *Ioannes Lohelius*, Abbas Monasterii Syon, talenti cō-crediti vocationis & officii sui memor, apud nos piis institit precibus, vt quibus olim pueritiæ lac præbuerimus, nunc vel solidiori cibo illos reficere ac refouere non dedignaremur. Eius itaque piis votis libenter annuentes, annis superioribus per tot terrarum tractus Sacerdotes tres, atque ad facilius introducendam disciplinæ formam vnâ Iuniores, siue Subdiaconos duos eò ablegauimus. Ad quorum aduentum Rudolphus II. Imperator huic monasterio Teplensis Monasterii bona, quod ab Hussitica vastatione necdum emerferat, adiecit & incorporauit. Hi autem nostri fratres bonum semen in terram bonam seminâtes, biennii spatio omnem disciplinæ & cæremoniarum vsum & rationem, insuper quæ sunt ordinis & statutorū Bohemis tradentes, tantum præstiterunt fructum, vt non solum hoc Monasterium optima disciplina, & boni nominis fama iam floreat, sed & eadem longè lateque per eundem R. Dominum Loëlium (vtpotè qui earum Regionum per Reuerendissimum Genera-

ANNO
1126.

Sedes.

*Laus Ioannis Lohelij
moderni
Abbatis
Strahouensis.*

*Steinfeldē-
ses collapsā
in Bohemia
Monastica
religionis
disciplinam
pristino re-
stituere ni-
tori conati
sunt.*

ANNO
1126.

lem nostrum D. Ioannem à Pruetis Vifitator est designatus) feliciter & bonorum omnium applausu propagetur. Atq; eum in vsum in Monasterio suo propriis sumptibus iuuenum seminarium instituit, alitq;. Ex quo quos moribus, doctrina, ætate satis maturos prospexerit, eligens, sacro habitu induit, atque ad professionem suscipit. Vnde & illi quoque ad illud doctrinæ fastigiū perueniunt, vt non solū publicā cum laude in Academia disputēt, sed & cū fructu & hæreticorū conuersione verbū Dei quaquauersū disseminent. Quibus idē Rodolp. imp. & regni Bohemix Proceres, permoti, augustum quondam illius loci templum Hussitica impietate dirutum, propriis expensis & sumptibus magnificè instaurant. Sed & R. Dominus Abbas sua virtute & meritis, ad mitrā Episcopalem est vocatus, atque in Episcopum & Suffraganeum Pragensis Ecclesiæ electus & confirmatus.

*S. Vincentij
Monasteriū
in Polonia
ex traduce
Steinfeld.*

Cæterū Steinfeldia in Polonia ex se genuit Abbatiam S. Vincentii, quæ sub se habet monasterium, *Sterlina* dictum. In Hibernia verò genuit Abbatiam S. Trinitatis, quæ postea est facta Ecclesia Episcopalis.

Hæc

Hæc fusius fortasse, quàm Epistolaris patitur breuitas perscripsimus, vt sciatis, quis illis in partibus modernus Monasteriorum sit status, & ego in hoc tristi exilio, qui periculorum & captiuitatis metu huc perfugi, haberem, quo tempus fallerem. Beati autem Iosephi vel Hermanni nostri busta, ac sacræ reliquiæ, in atrio templi maioris in eleuata & extuberata tumba pia & religiosa veneratione adhuc per has turbas bellicas integrè perseuerant, quamuis aliquoties impia manu tractatum sit monumentum. Datum Monasterii Eiffliæ (quo periculorum & captiuitatis metu profugimus) Conceptionis B. Mariæ festo, Anno 1603. Hæc ferè *Balthasar Panhausen* Abbas Steiueldiensis, nunc ad perennem translatus vitam. Cui in officii regimine successit R. D. Christophorus Pylckmannus, vir morum grauitate, ac sincera in Deum pietate tali loco ac officio comprimis dignus: qui in reformatis tum Bohemicis tum VVestphalicis sui Ordinis monasteriis, insignem planè & ipse operam nauauit.

Quoniam verò *Montis Syon*, siue *Strahouiensis* monasterii, quod hodieq; in regia Bohemorum vrbe Pragensi, haud longè à palatio imperatoris floret, iã facta est

ANNO
1126.

Sedes.

Abbas Steiueldiensis ante annos complures scripsit hæc in exilio suo.

Eius vita extat tom.

7. Suriy. die 2. Apr.

Origo Pragensis Monasterij, Strahouen. indigitatū.

A N N O
1126.

Lib. 12.

Vnde id no-
minis eidē
indium.

Præmōstra-
tus fuit no-
men loci, nō
fundatoris
Ordinis.

mentio, haud abs re fuerit, eius originem ex Ioannis Dubranii, Episcopi Olomucensis historia Bohemica hic apposuisse. Intermissa, *inquit*, rerum aliarum cura, Vladislaus Bohemorum Rex, ad instauranda sacra ædificia fœdè nuper à Conrado Marchione, Austriæ regni æmulo, Pragæ deusta, animum intendit, largè suppeditans operæ pretium, vt lautiora, quàm prius erant, illa resurgerent, nouumque mox cœnobium in deflexu montis Petri ex multato ære, quo nonnulli coniuratorum multati sunt, ædificandum curauit, vocabulo ei indito *Montis Syon*, propter quandam similitudinem situs cum monte illo, qui in oriente *Sion* appellatur; ad quem propè accedere istum Henricus Præsul Olomucensis, qui viderat, dicebat: Hodie *Strahouiam* vocant. Cœnobitæ à principio statim ex sodalitate Præmonstratensium deducti, cuius auctor Præmonstratus quidam religione celebris, vitaque & habitu candidus fuisse fertur eiusque exemplo multi tunc candidam vestem cum moribus candidis induebant: in qua & Henricus, quanquam Præsul conspici, cultumque huiusce religionis imitari studuit: Imò aliquamdiu Strahouienſe cœnobium, velut seminariū

Epi.

ANNO

1126.

Episcoporum Olomucensium erat. Unde in Moravia Episcopi plantabantur. Eadem porro pietate Getrudis erga muliebrem sexum, qua maritus suus in viros admonita fuit, ut & ipsa monumentum Virginibus relinqueret, quod candidatas ex amictu commonefaceret, ut puram castamque vitam cum sanctis precibus Deo perpetuo exhiberent. Locus *Doxanum* appellatum, coenobiumque ibi benè dotatum, ne per egestatem ad malas artes indotatae puellae adigerentur. *Hactenus Dubranius*. Qui tamen per errorem *Præmonstratum* nescio quem Ordinis *Præmonstratensis* auctorem facit. Quantum verò ex contextu historiae à Dubranio conscriptae colligere possum, videtur Strahouense hoc *Norbertinorum* Monasterium anno Christi circiter 1135. aut 1140. institutum. Strahouiam porro decem ex ordine Episcopos Olo-
mucium vrb. Moraviae admodum celebris) olim dedisse, disertè scribit Augustinus Olomucensis & Brunensis Ecclesiarum Præpositus, in Catalogo Episcoporum Olomucensium, qui historiae Bohemicae Ioannis Dubranii in calce subiungitur. Ex quo nos ista, quae sequuntur, desumpsimus.

*Strahouense
Monasterium
decem ex
ordine Episcopos Olo-
mucenses
protulit.*

A N N O
1126.

Petrus Episcopus Olomucensis secundus, quintus in Morauorū Episcoporum ordine, Canonicus Regularis Strahouiēsis cœnobii, in Pontificatu Andreæ successit. Huius electionem Bretislaus, Dux Bohemiæ, Vratislai Regis filius, vsq; adeò approbavit, vt deinceps statuerit neminem nisi eiusdem cœnobij Canonicū, in Episcopum Olomucensē eligi debere. Quod etiam decretum literis suis ac diplomatibus, perpetuò duraturū firmauit: id quæ in Episcopi & Pragensis Capituli cōtemptū, qui sibi electionē Olomucensis Ecclesiæ violenter vsurpare nitebātur: quæ quidem electio Canonicoꝝ Regulariū de *Strahou* cōtinua serie 100. & 5. annos durauit. Moritur Petrus an. Chr. 1104. Nonis Iulij sepultus in *Strahou*.

Ioannes Episcopus dictus Ventrosus, in ordine Episcoporū sextus, Canonicus in *Strahou*, concordi voto Ecclesiæ Olomucensi præficitur, non tam religione vitæq; sanctimonia clarus, quā de Ecclesia benè meritus. Hic enim Cremfirium cum foro & omni iure ab Othone, Marchione Morauix trecentis Marcis argēti emit, Ecclesiæque bonis adiecit, in super Lubacum in Bohemia à Subuslao Duce Episcopatus incorporandam obtinuit. Moritur anno

Chri.

Christi anno. 26. supra 1000. ac 100. Non.
Kal. Martii in Strahou sepultus.

ANNO
1126.

Henricus cognomine *Zaik*, illustris *Vladislai* Ducis Bohemiæ frater, ac *Strahou* uienfis cęnobii professus, *Ioanni* succedit: miræ sanctitatis ac innocentiae Pontifex, miserorumque singulare profugium. Huius Pōtificatu, anno scilicet 30. supra millesimum ac centesimum, *Venceslaus* Othonis Marchionis Morauiae filius, cultum diuinum amplificare studens, & Episcopium (quod paruis continebatur angustiis) gloriosis structuris euehere, templū sub honore & titulo *D. Martyris & penatis Venceslai* in arce sua *Olomucensi* erexit, sedemque illuc Episcopalem ex Ecclesia *S. Petri* promissione summi Pontificis *Innocentii II.* trāsferri curauit, *12.* ibi Canonicis institutis. Hic etiā corpus *S. Cristini*, pro Ecclesia sua recens cōstructa obtinuit, ibidemque religiosè recōdidit. Addidit eidem & Ecclesiā *D. Maurtij* intra ciuitatem *Olomucensem*, quae antehac ad monasteriū *Gradicense* ptinebat. Moritur tā dē glorios⁹ hic Pōtifex an. Chr. *1157.* Kal. *iulii.* in Monasterio *Strahouensi* sepultus.

Ioannes ex numero Episcoporum octauus, *Henrico* viā vniuersae carnis ingresso, Pōtificatum *Olomucensem* suscepit Can.

Re-

ANNO
1126.

Regularis de Lythomissi. Hic dum Episcopatui septem annis præsedisset, moritur; & in Ecclesia sua Olomucensi ante introitum chori, sub albo marmoreo lapide sepelitur. Ea tempora insignes cum Philosophos tum medicos tulere, Aui-cennam Hispalensem, & Auerroem Cordubensem, cognomento Commentatorē. Cæpit & hac tempestate Lugduni pestifera Valdensium insania, quæ alibi iam pridem extincta, virulenta tabe Bohemos tandem ac Morauos corripuit, longæque ac latè sæuijt.

Ioannes nonus, sextus verò Olomucē-sis Episcopus, cognomento *Caluus*, Cathedræ Olomucensis concordi omnium voto præficitur, Strahouiensis, & ipse cœnobii professor: Vir magnæ prudentiæ, eximæ largitatis, ac singularis in omnes humanitatis & beneuolentiæ. Qui cum sedi suæ miro omnium fauore benè ac laudabiliter quindecim annis præfuisset, anno Christi M.C.LXXII. moritur, & in Monasterio Gradicensi propè Olomucium honorificè sepelitur.

Dietlebus in ordine Episcoporum decimus, ex Strahouiensi Monasterio Pontificatum iniit, beneque hunc & religiosè administravit. Moritur anno Christi

octo-

octogesimo primo supra millesimum & ANNO
centesimum. & in Monasterio *Strahou* tu- 1126.
mulatur: Post cuius decessum sedes anno
vno Vacauit.

Peregrinus vndecimus, Episcopus Olo-
mucensis octauus *Dietlebo* successit, ordi-
nis & ipse Canonorum ex *Strahou*, vir
integer & pius. Hic nondum expleto Pó-
tificatus sui quadriennio moritur, & fra-
tribus suis Episcopis in *Strahou* attumula-
tur, quo mortuo sedes biennio integro
viduata & præfule & pastore.

Cayn in catalogo Episcoporum duode-
cimus, ex *Strahouia* procurante *Conrado*
Marchione *Morauia*, Pontificias infulas,
opponentibus se iterum Episcopo & Ca-
nonicis *Pragensibus* suscepit. Pontifex,
qualem *Paulus* esse voluit, hospitalis, ac
modestus, profusæq; in omnes largitatis,
in clerumque suum potissimum. Hic
quotiescunque *Olomucium* venit, non
Canonicos solum, sed totum Ecclesiae suæ
clerum ex mensa & quadra sua pavit, fa-
cilem & benignum se omnibus exhibuit,
religioni mirificè vacauit: de quo id vul-
gò ferebatur, quod vox eius sonora vt tu-
ba Dei, & quasi vox Angelorum. Moritur
pius & Religiosus Pontifex anno Christi
M.C.XCIII. pridie Idus Ianuarias.

Engel-

ANNO
1226.

Engelbertus, natione Brabantinus, Canonicus & ipse Regularis de *Strahou*, in ordine Episcoporum tertiusdecimus, Olo-mucensem sedem, vbi pridem Archidiaconus & Canonicus fuerat, obtinuit, magni consilij vir, & ob hoc à Principib. & optimatibus in maximo pretio & estimatione habitus. Canonicos suos miro amore & benevolentia cõplexus, & ab eis vicissim paterna veneratione cultus, nulli noxius, quin potiùs erga subditos suos mirificè benignus, sciens boni pastoris esse, tondere oues, non deglubere. Moritur an. Chr. centesimo nonagesimo nono supra millesimum. Hoc totum Ecclesiæ tectum plumbo vestiuit.

*Rodensis
Abbatia in
Sueuia.*

Rotum siue Rodum, vulgò *Monachorū Rodum*, germanicè *Muncorot* (ad alterius cuiusdam Dominarum Rodi in Ostrofãcis siti discrimen sic dictum) in Sueuia secundo lapide à Memninga, imperiali vrbe ad Haslachij & Rotæ confluentem, fundatur anno 1126 ab illustri Matrona *Hemma*, Henrici Baronis à *Wildenvergh* coniuge.

*Odino Ab-
bas Roden-
sis floret.*

Huius Monasterij Abbas fuit venerab. *Odino*, antea dapifer *VValdenburgensis*, vir piæ & sanctæ admodum vitæ, qui suo tempore aluit Roti 200. monachos & mo-

niales

niales plurimas pro more primitiuo instituti Præmonstrat. Obijt aut an. 1182. Misit is ex suo Rotensi monasterio, deductis velut colonijs, Canonicos Præmonstratenses ad Ecclesias quinque: videlicet *Viltaniensem* apud Heluetios: ad *Lutrensem*, vulgò *Keyserlautern*. Ad *Augiensem* apud Rauensburgum anno 1145. ad *Steingadensem* in Rhetis anno 1147. ad *Martalensem* ad Danubium fluuium anno 1170. rogante Hugone comite Palatino Tubingensi: cuius in contubernio olim cum adhuc in seculo versaretur, vixerat. Ita Bruschius libro citato. Münsterus ait, Rodense monasterium à Ducibus Teckensibus fundatum.

Anno 1127. vt vult continuator Sigeb. aut verius 1128. vt habet Trithemius, in Chrō. Hirsaug. Norbertus designatur Archiepiscopus Magdeburgensis xv, factumque id prorsus diuinitus. Nam Rudgero Archiepiscopo eius vrbs defuncto, cum Arnoldus quidam Episcopatum inuasisset, isque à ciuibus interfectus esset, Clerus missis Spiram ad *Lotharium* imp. Legatis, Episcopum sibi dari postulauit. Erat tum fortè eadem in vrbe Norbertus, scientia viteque innocentia toto orbe notissimus Eum consilio Gerardi, Legati Apostolici,

qui

ANNO
1126.

*Ad noua
aliquot mo-
nasteria, Re-
ligiosos mit-
tit.*

*Norbertus
dicitur Ar-
chiepiscopus
Magdebur-
gensis.*

ANN O
1218.

*Grimberga
in Braban
tia.*

qui post factus Pontifex Romanus, dictus est Lucius primus & Alberonis Metensis Primicerii, qui post Virdunensis in Lotharingia Episcopus fuit: aliorumq; Principum, nihil tale cogitantem, adeoque reluctantem, Magdeburgenses Legati Archiepiscopum sibi postulant, & probante Imperatore secum abducunt.

Ecclesia *Grimbergana*, quæ Canonico-
rum Regularium Ordinis S. Augustini
hactenus fuerat, anno 1128. (teste Baldui-
no Niniuensi in suo Chronico m.S.) Re-
ligiosis instituti Præmonstratensis tradi-
tur. Dederat autem locum hunc Regula-
ribus Canonicis incolendum VValterus
Berthoutius, Grimberganus, anno circi-
ter 1110. *Odone* Cameracensi Episcopo ap-
probante. Sed Regularibus iniuria tem-
porum Ecclesiam desolatam relinquen-
tibus, Gerardus & Arnulphus VValteri
filii, Almerico quodam Legato ad Nor-
bertum missio, eam ipsam eidem obtule-
runt: qui piis eorum votis acquiescens, è
Sodalibus suis aliquot sub Abbatis vnus
tutela eodem destinavit. Sicque prædia,
quæ Canonico-
rum antea fuerant Regula-
rium, ipsis adsignata sunt, Liethardo Epi-
scopo Cameracensi decreto suo, anno
1132. dato, id confirmante. Qui deinde

sub-

subsecuti sunt Toparchæ, Grimberganis
 auitæ pietatis ac munificentiaæ æmuli, cœ
 nobium istud certatim muneribus auxe-
 runt; floretque hodie, dimidio à Viluor-
 dia, Brabantie oppido milliari, arci Baro-
 nis Grimbergani penè adsitum. Decreti
 autem seu diplomatis, à Liethardo dati,
 hic est tenor.

ANNO
 1128.

*In nomine sanctæ & indiuidua Trinitatis,
 Liethardus Dei gratia Cameracensium Episco-
 pus, tam futuris quàm presentibus in perpe-
 tuum. Diuina astante scriptura, qua ait:
 Ante mortem tuam benefac: quoniam
 non est apud inferos inuenire cibum; ad
 benè agendum inuitamur: providendum no-
 bis est, ne de nostra tarditate post mortem ab-
 iudicemur. Ecclesiam igitur Grimbergensem,
 in honore sanctæ Dei genitricis Mariae & S. Pe-
 tri Apostolorum Principis sitam, exaltare &
 & nobilitare decreuimus: & qualiter ad nos à
 Prædecessoribus nostris emancipata peruene-
 rit, subnotare censuimus. Cum enim præfa-
 tam Ecclesiam Gualterus quidam nobilis, quia
 in allodio suo sita erat, teneret Dominus Odo,
 prædecessor noster, petitione ipsius Gualteri,
 & redditione eandem Ecclesiam ab omni Li-
 ca manu & exactione aliqua & debitis obso-
 nijs ad vsum Canonicorum, secundum regu-
 lam B. Augustini viuentium, primò emancipa-*

*Grimberga-
 na Ecclesia
 fuit primo
 Canonicorū
 reg. Ord. S.
 Aug.*

ANNO
128.

Postea Mo-
nachorum.

Ac demum
Canonicorū
Ord. Pra-
monst.

uit. Succedentibus verò temporibus, cum illi nihil profecissent, & penitus Ecclesiam in nihilum redactam reliquissent, iterum petitione eiusdem pradioti Gualteri monachorum ordinem sub eadem libertate ibidem imposuit. Sed & illi persecutiones malefactorum & paupertatem sustinere non valentes, iterum desolatam reliquerunt. Nouissimè verò defuncto Gualtero, heredes eius Gerardus videlicet & Arnulphus, quia patris & matris & parentum eorū ibidem ossa requiescebant, desolationem Ecclesie non ferētes, petierūt à D. Norberto, viro spectabili religionis, per Legatum suum hominem quendam Aluaricum nomine, vt sua religionis fratres in prafata Ecclesia poneret.

Ipse verò tandem petitionibus eorum acquieuit, & fratres ibidem impositi, sub tutela Abbatis & fratrum Præmonstrata Ecclesia per aliquot tempus commorātes, & de die in diem, adiutrice gratia in melius pro sua paupertate & proposito proficientes, à nobis & Abbatem & prafatam libertatem innouari petierunt. nos verò iustis eorum petitionibus annuimus: sic videlicet, vt libera esset à seruitio, à caterarum consuetudine Ecclesiarum, ab omni prorsus exactione Episcopi, Archidiaconi, & Decani. His autem Ecclesie concessis Ecclesia Cameracensis, hoc solum de illa habendum retinui, ordinatoq; fratrum, & filialem loci subiectionē,

& si

& si quem secundum ordinem & tenorem Prae-
 monstrata Ecclesia, à qua descendit religio, Ab-
 batem Canonicè elegerint, vel eiusdem Prapo-
 situm, ego & successores mei sacrent, vel ubi
 petitione fratrum, & necessitate idonea co-
 gente, eum sacrari permiserint. Si quid etiam
 in consilijs, in synodo, de iure & negotijs & vti-
 litatibus Ecclesiasticis tractare contigerit Epi-
 scopum, de quiete sua Abbas euocetur, ad eius
 dirigendum consiliū. Ipsemet verò Abbas paro-
 chiā cuiuslibet sacerdoti boni testimonij cōmittat,
 quē Episcopo per se vel per vnū de suis fratrib.
 ad suscipiendam populi curam presentet. Qui
 si peccauerit, vel fratribus in aliquo molestus
 fuerit, sicut ab Episcopo vel ministris eius, sic
 ab Abbate remoueatur vel corripatur. Con-
 cedo etiam, vt si inbannitur terra, remotis
 excommunicatis, hac cantet Ecclesia clausis
 Ianuis. Interdico autem, ne quēquam à pradi-
 cto Ecclesia claustro, sine permissione Abbatis
 & assensu totius cōgregationis liceat discedere
 discedentem verò nullus audeat recipere. Bo-
 na etiam & possessiones, quas iustè & legitimè
 pradieta Ecclesia possidet ad vsus Canonico-
 rum Regularium, ibidem Deo seruientium,
 presentis scripti paginā confirmamus. Altare
 videlicet de VV amblinis cum appendicijs suis
 Barchehem, Radelegim & Ramesdum. Altare
 de Meyse cum appendicijs suis Opehem & Rode.

ANNO
1128.

Altare de Strombeke, & decem & octo mansos terra. E quibus prædictus Gualterus sex dedit, Gerardus filius suus unum, Aluericus tertium filius suus. Reinerus duos, & quod superest, antiquitus possidet Ecclesia. Quacunque præterea iuste adipisci poterit, firma & illibata illi conferuentur. Ad arcendas igitur quorumlibet importunitates, data conseruatoribus pace in præuaricatores, quo ad respuerint excommunicationis sententiam proferimus, atque Canonica subsignatione, nostraque subimaginatione, huius nostri decreti paginam confirmamus. S. meipsum Liethardi Episcopi, S. Ioannis, Theoderici, Alardi, Theoderici, Gerardi Archidiaconorum, S. Elebaldi Prepositi, Gilardi Decani, Rothberti Cantoris, Guidonis, Hugonis, VVerimbaldi Lantberti, Adam, Bartholomæi Canonorum. Actum est hoc Cameraci, Anno incarnationis Domini 1132. Indictione 10.

Ego VVerimbaldus, Cellarius scripti & recognoui.

Monasteriū
S Nicolai
ad muros
opidi Furnensis.

Circa hunc annum, aut potius sequenti, conditum est S. Nicolai Monasterium ad muros Furnensis in Flandria opidi: nam falsò ad annum 1119. eius fundationem referunt Meyerus & Marchantius:

cum

cùm sit filia, vt loquuntur, Abbatia, ANNO
Grimberganæ. Est hodie cœnobium hoc 1128.
ob belli furorem ac tumultum intra mœ-
nia Furnensia translatum.

Cella Dei superior (ad alterius inferioris discrimen sic dicta, de qua infra anno 1130. agemus) quæ præclara hodieque florens est Abbatia apud Herbipolim in Francia Orientali, ad Mænum fluuium, fundatur anno 1128. Maij 14. ab ipso Norberto. Is namque iam Archiepiscopus creatus, & Lotharium Imp. Herbipolim secutus, vt ad schisma inter Innocentium II. & Petrum Leonis tollendum ibidem cum aliis adlaboraret, cùm in festo Paschæ coram Cæsare, aliisque Imperii Proceribus atque Ordinibus S. S. Missæ officium celebrasset, & concionem de rebus sacris ad eosdem habuisset, ita in sui admirationem & amorem omnium animos attraxit, vt concione peracta certatim populus munera ipsi amplissima offerret. Quibus cùm ille haudquaquam studeret, neque tamen prorsus abiicienda putaret, tribus Religiosis Viris, germanis fratribus, in S. Kiliani ædesacra Deo seruientibus, & Præmonstratensis instituti desiderio flagrantibus, Ioanni videlicet sacerdoti Henrico & Ludolpho, Laicis, omne illud

*Cella Dei
superior. a
pud Herbi
polim.*

ANNO
1128.

*Middelbur-
gensis Ab-
batia in Ze-
landia.*

sibi oblatum aurum argentumque tradi-
dit cenobii sui instituti apud Herbipo-
lim exædificando. Consensit mox Em-
brico eius vrbs Episcopus, locumque mo-
nasterio exstruendo donauit. Quo ordi-
nato, primus eius loci Præpositus à *Nor-
berto* constitutus est *Ioannes*, è tribus di-
ctis fratribus natu grandior. *Bruschius li-
bro citato*, vbi & loci huius Abbatum se-
riem contexit, & *Annales Franconici*.

Anno eodem, mense Nouembri mori-
tur *Godebaldus*, Episcopus Ultraiectensis
xxiii. Is Canonicis Augustinianis, quos
Regulares vocant, iustam ob causam amo-
tis, atque ex Antuerpiano, D. Michaelis
Monasterio, Præmonstratensibus accitis,
Middelburgi nouum quasi Monasterium
instituit. Id ipsum post *Gulielmus* II. Hol-
landiæ Zelandiæque comes, & Rom. Rex
instaurauit, multisque ædificiis auxit, qui
anno 1255. à Frisiis cæsus, ibidem honori-
ficè conditus est cum *Elizabetha* coniuge
sua, anno 1266. defuncta. Est autem Mid-
delburgum Zelandiæ metropolis sita in
VValachria, Zelandicarum insularum
maxima, cuius vrbs cura pastoralis pe-
nes ipsos Præmonstratenses esse consue-
uit. Vixit multis annis in Middelburgen-
si monasterio *Ioannes Goffardus*, Molbo-
dius,

dius, vulgò Mabufius, pictor celeberrimus: cuius à manu tabula ibidem fuit, notiffima, quæ fortuito pòft incendio perijt.

ANNO
1128.

Cæterùm multiplicatis in Belgica Pauli IV. & Pij IV. Pont. Max. auctoritate Epifcopalibus fedibus, Abbatia Middelburgenfis Epifcopatui eius vrbs est annexa R. V. Nicolao à Castro primo Epifcopo conftituito.

Godefridus Barbatus, Lotharingæ Dux, idemque Marchio & comes Louanienfis, locum feris filueftribus, ad muros vrbs Louanienfis animi caufa alendis deftinatum (quod viuarium Varro, alii que Latine appellat, Belgici *Parcum* nominant.) in meliores vfus conuertens, eundem V Valtero Abbati S. Martini Laudunenfis (de quo fupra diximus anno 1122.) tradidit anno 1129, filiis fuis Godefrido & Henrico consentientibus, & Alexandro Epifcopo Leodiensi approbante. Qui quidem V Valterus fratres aliquot ex cœnobio fuo S. Martini Laudunenfis, eodem adduxit, & difciplinam monafticam, cetera que eò pertinentia conftituit. Quibus ritè peractis ad priftinum fuum Monafterium anno 1132. rediit: Simone Canonico Sancti Martini Laudunenfis Abbate

*Parcenfis
Abbatia a-
pud Louan.*

A N N O
1128.

apud Parcenses constituto. Est autem hodieque Parcensis Abbatia disciplinae Monasticae obseruantia admodum florens, & eruditissimis viris, ac praesertim Theologis referta: cui quidem studio eius loci alumni sese totos dedunt, vicina Louaniensis Academiae beneficio utentes. Ex qua quidem Academia praestantissimi semper Theologi, ad sacras in Parco litteras interpretandas, ab Abbatibus honeste sunt euocati. Fuere in his *Ioannes Varennius* Mechliniensis, cuius graeca exstat grammatica: *Ioannes Leonardus Hasselius*, qui Tridenti in concilio oecumenico obiit, *Martinus Rithouius*, post iprensius Episcopus: *Ioannes Hasselius* Louaniensis, *Cunerus Petri* Brouverhauus, post Leonardien sis Episcopus; Et *Ioannes Lensaeus* Belliolanus, scriptis editis illustres. Estque Abbas Parcensis Ducis Brabantiae primus & perpetuus Sacellanus; siue, ut Aulici loquuntur *Archicappellanus*; Quod privilegium siue ius, a multis retrò annis iam tum obseruatum, *Ioannes Brabantia & Limburgi* Dux sacrique Imperii Marchio confirmauit diplomate an. 1416. Apr. 22. Bruxellis dato.

Primus Abbas initiatus apud Parcenses fuit *Theodoricus Tuldelius*, Becanus; qui
annis

annis 32. in praefectura exactis, obiit anno
1490.

ANNO
1128.

Libet hic addere, quod de *Radbodo*, siue
Rabodone Religioso *Parcensi* in Catalo-
go defunctorum fratrum eius loci hisce
verbis reperitur. *Frater Rabodo Canonicus*
huius Ecclesiae, qui solebat ieiunare in sextis
ferijs cum pane & aqua. Et aqua mutata fuit
aliquoties in vinum miraculosè, sicut relatam
est à fide dignis. Hæc ibi. Cæterum quo an-
no Christi obierit, non exprimitur.

Apud *Bincæium* *Hannoniæ* opidum,
hodieque eximiè floret *Abbatia*, cui *Bona*
spei nomen. Huius auctorem ferunt *Gui-*
lielmum Reginaldi, militis *crucigeri* filium,
qui neglecto secularis fastu nitoris, anno
circiter 1129. *Præmonstratensem* subiit
professionem. Habitarunt autem primùm
Religiosi in loco inde nonnihil dissito,
sed victi primæ sedis incommoditate, cõ-
se contulerunt, vbi nunc *Bona spei* nomen
effulget. *Liethardus* *Cameracensis* *Epif-*
copus anno circiter 1131. *Odonem* *Abbatẽ*
benedictione, & cœmiterium *lustrali* fan-
ctificatione donauit. Post *Euguelramus*, *E-*
piscopus *Cemeracensis* anno 1274. nouũ
Monasterium ac templum, *Adamo* *Abbate*
existente, consecrauit. *Hac ferè Ioannes Les-*

Bona spei
Abbatia
apud *Han-*
mones.

ANNO
1129.

Sabaus in Topographia Hannonis.

Odoni porrò Abbati successit *Philippus Haruengius* (ab Eleemosyna nuncupatus) Vir longè eruditissimus, qui *Vitas S. S. Amandi, Landelini*, aliorumque concinnauit, & Epistolas varias ad Pontificem, Imper. & S. Bernardum Clareuallensem Abbatē, cui per familiaris exstitit, conscripsit. Cūque an. 1182. in Aduentu Domini præfecturæ munus reliquisset, in quadragesima anni sequentis plenus dierum obiit.

Insula B. Maria.

Anno circiter 1129. *Inulam B. Maria* vulgò *Marienvveerdt* in Geldriæ confini- bus cōdidit Hermannus Cuiquensis, vulgò de *Cuyck*: quæ ditio hodieque inter vetustas 18. Brabantiaë Baronias, vt loquuntur, prima recensetur. Quam verò ob causam Monalterium istud fundatum fuerit, memorat Ioannes Becanus, in manuscripto Chronico Ultraiectensi his verbis:

Anno 1128. defuncto Godebaldo Pontifice, Dominus Andreas natus de Cuiç x x v. est electus Episcopus *Vltraiectensis*, vir discretus, honestus, pius & pacificus. His diebus Theodoricus Hollandia Comes Florentium proauum suum in Harmac occisum vlcisci desiderans, Hermanno de Cuiç filio interfectoris eiusdem Florentij Comitum vbique terrarum intendit

ANNO
1129.

tendit insidias, ita quod nulla pacificatione
mediante, treugarum obtinere posset inducias.
Andreas autem Episcopus per continuam in-
terpellationem demum interdixit antiquam
altercationis inuidiam, & per hunc modum in-
ter utramque partem firmam elaborauit ami-
citiā, ut Hermannus pro anima Florentij
Comitis monasterium construeret, & per
competentes pradiorum possessiones dotare
promitteret. Igitur anno Domini millesimo cē-
tesimo vigesimo secundo fundatum est monaste-
rium in Insula Beata Maria Virginis, & allati
sunt eō monachi de Lauduno, Praemonstratensis
ordinis: qui sub monastica disciplina Deo deuo-
tē seruirent, & pro anima Florentij sanctis pre-
cibus Deum exorarent. Hactenus Becanus,
ex quo hæc ipsa transcripsit Ioannes Ger-
brandus Leidenfis in manuscripto Hol-
landiæ suæ Chronico, mox ista subnectēs:
Huius monasterij Abbas primus dictus Rober-
tus, homo fuit miræ sanctitatis, & erat cogna-
tus Regis Angliæ. Ob cuius reueren-
tiam idem Rex transmisit Roberto Abba-
ti specialia dona, videlicet calicem au-
reum, ornamentum Missæ valdè pretiosum,
pauimentum Ecclesiæ valdè nobile, & quen-
dam lapidem pretiosum saphyrum. Ita Leida-
nus.

Bea-

ANNO
1129.

*Hugo Ca-
meracensis
Norberto
succedit in
Ecclesia
Pramonst.*

Beatus porrò Norbertus iam Archiepi-
scopus, Hugonem Cameracensem primū
suæ paupertatis ac religiosæ vitæ socium,
in Præmonstratensi Ecclesia suū designat.
successorē: & ad Antuerpiensē & Forestiē
sē Ecclesias, alios duos Patres regēdis fra-
trib. designat. Cōtinuator Sigeb. scribit id
factū an. 1129. Scriptor vitæ S. Norberti c.
48. subindicat, à nouissimo B. Patris ex
Præmonstrato discessu, bienniū amplius
effluxisse, antequam hæc electio facta sit.
Atque Antuerpiam quidem missus *VV alt-
mannus*; qui primus ad D. Michaelis eā
dem in Vrbe Abbas obiit, vt patet ex epi-
taphio eiusdem quod hodieque sarcopha-
go inscriptum legitur his verbis: *Hic iacet
Dominus VV altmannus, Primus abbas huius
Ecclesia, qui obiit an. Domini M. C. XXXVIII.
XVII. Kal. Maij. Orate pro eo.*

Libet hic subiungere, quod Scriptor
historiæ S. Norberti cap. 38. annotauit;
nempè tres istos Abbates iam dictos, *Hu-
gonem* Præmonstratensem; *Richardum* Flo-
restiensē; & *VV altmannum* Antuerpien-
sem, item *VV alterum* Laudunensem & N.
Viuariensem, ac postremo *Odonem* bonæ
spei in Hannonia Abbatem (quem Hugo
Præmonstratensis Abbas paulò post ad-
uentum suum eòdem miserat) hos, inquā,

sex

sex Abbates, religiosæ disciplinæ dissolutionem metuentes, primo quasi capitulo indicto certo loco conuenisse, & superflua quæque suis in domibus recidisse. Adhæc statuisse exemplo Cisterciensium, similē annuatim conuentum, seu congregationem habendam, ad sinistra quæque corrigenda, atque salutares leges constituēdas. Quod quidem, cum aliis in locis diuulgatum esset, factum est, vt cum primo anno sex non nisi adfuisent; secundo anno nouem, tertio duodecim, quarto decē & octo Antistites Comitibus interfuerint, sicq; paulatim multiplicata Præmonstratensis familia per orbem ferè vniuersum dilata est.

Porrò statutum illud de Conuentu, seu Capitulo annuo celebrādo, & magni momenti semper est habitum, sic & inter statuta vniuersi ordinis Præmonst. an. 1505. typis euulgata, meritò est relatum his verbis: *Sanè, vt ea, quæ in hoc libello scripta sunt, firmitus teneantur, communi assensu Patrum statutum est, vt semel in anno sese visitādi gratia, ordinis reparandi, confirmandæ pacis, & conseruandæ charitatis, omnes Abbates nostri Ordinis, vel ad minus duo de qualibet Circaria per illam Circariam deputandi, qui veniēt expensis Circariæ, nisi Dominus Præmonstratensis*

ANNO
1129.

*Annuatim
Conuentum
seu Capitu-
lum genera-
le celo-
brandum.*

tensis

ANNO
1129.

*Ecclesia
Deipara
traditur
Norberto
Magdebur-
gi.*

*Cella Dei
inferior,
Virginum
monasteriū.*

tensis duxerit esse plures vocandos, pariter ad capitulum generale nostri ordinis conueniant in Ecclesia Præmonstr. & non alibi, nisi de assensu Domini Præmonstratensis, & Capituli generalis aliter fuerit ordinatum. Dominica Cantate post Pascha. Hæc ibi.

Anno circiter 1129. Magdeburgi in Ecclesia Deiparæ sacra, a motis Clericis, seu Canonicis sæcularibus, qui viginti numero sub vnius Præpositi regimine residebant, sui Ordinis fratres Norbertus collocat. Continuator Sigeberti vult id factum anno 1129. Scriptor autem vitæ S. Norberti ait demum post annos aliquot in Episcopatu transactos id à Norberto impetratum.

Anno 1130. in Cella Dei superiore (de qua suprâ diximus anno 1128.) Embricone Episcopo Herbipolensi consentiente, constituta est & virginum Monialium Præmonstratensis instituti congregatio.

Initio enim plantationis Norbertinæ, multis vtriusque sexus hominibus eâ amplexantibus, id ferè seruatum est (quod Brigittanæ familiæ Religiosi hodieque obseruant) vt Monachorum collegio vicinum adeoque contiguum, subinde Virginum sacrarum domicilium existeret, sicq; (vt Iacobi Vitriaci Card. verbis vtar)

quasi

ANNO
1128.

quasi ex duobus virorum & mulierum parietibus, vno angulari lapide coniunctis, iucundum Deo constructum esset habitaculum. Sic & in ipso Præmonstratensi archiccenobio Moniales quoque à B. Norberto collocatas fuisse, constat ex diplomate quodam Cælestini II. Pontificis Max. ad Hugonē Abbatem Præmonstrat. Romæ VIII. Id. Decem. an. 1143. dato; cuius exēplar Auerbodienses nobiscum communicarunt. Sic in Belgicis quoque monasteriis, nominatim Antuerpiensi & Parcensi Virgines seu conuersas olim resedisse, ipsa monasteriorum vetera monumenta testantur.

Sed vitandis periculis ac scandalis, postea id communi Patrum decreto immutatum est. Qua de re vide infrà an. 1198. & 1244.

Redeo ad *Cellam Dei superiorem*, in qua quidem locus monialibus deputatus, *Paradisi* nomine appellabatur Sancti Michaelis Archangeli patrocinio consecratus. Sed ad prohibenda scandala inde emergentia, post in locum nonnihil à Monachorum habitatione distitum ad Menum fluuium Virginum Monasterium translatum est, dictumque *inferior Dei Cellula*. Cuius quidem Præfectas recenset

Caspar

A N N O
1130.

*Albero
creatur E-
piscopus
Virdunēsis.*

*Abbatia S.
Pauli Vir-
dunensis in
qua olim
trecenti flo-
ruere reli-
giosi.*

Bellavallis.

Stagnum.

Calpar Bruschius, in Catalogo Monasteriorum Germaniæ, de Cella Dei superiore agens. Addit idem hoc Monialium cœnobium anno circiter 1130. mutatum esse in Præposituram Monachorum, excluso sexu fœmineo.

Albero vir nobilissimus ac Prudentissimus (cuius supra anno 1128. meminimus) anno Christi 1130. creatur Episcopus 46. Virdunensis in Lotharingia. Fuit illi magna cum Sancto Norberto familiaritas; quo factum, vt & Ordinis Præmōst. fautor eximius extiterit & multorum fundator Monasteriorum. Ac primum in Monasterio S. Pauli apud Virdunum, amotis Benedictinis, Præmonstratenses, substituit: Innocentio III. Pontif. Max. approbante. Quod mox ita floruit, atque accreuit, vt trecenti in eo essent alumni Religiosi.

Erexit insuper idem Albero suis sumptibus, tria alia Præmonstratensis ordinis cœnobia, nempè *Bellam Vallem*, in silua Tullenti. Alterum apud Hattonis castrū, quod *Stagnum* vocant, & tertium apud opidum, quod *Artus Villa* dicitur, in valle Genesii. *Richardus VVaheburgius lib. 4. Antiquit. Gallie belgica.* Qui eodem loco asserit, vicesimo ab institutione Ordinis

Præ-

Præmonstratensis anno numerata fuisse
huius familiæ monasteria facile septua-
ginta.

Ioanne Episcopo Morinensi an. 1130.
defuncto magna pars populi Balduinum,
Theodorici Flandriæ Comitis fratrem,
natu iuniorem, Episcopum postulavit.
Sed cum eum ad hanc functionem minus
idoneum Remensis Archiepiscopus, &
& Suffraganei iudicarent, est electus à Cle-
ro venerabilis Milo, instituti Præmon-
stratensis Abbas S. Iudoci in Nemore,
consecratusque est ab Archiepiscopo Re-
mensi x v. Kal. Mart. anno 1131. *Ioannes*
Iperius in Chronico manuscripto Bertinensi.

De Milone isto, itemque Norberto,
ac Bernardo Clareuallensi, vulgare illius
ætatis iudicium atque elogium fuit: in
Norberto fides, in *Bernardo* charitas, in *Mi-
lone* humilitas fuit. Vide continuatorem
Sigeberti Scriptorem vitæ S. Norberti, c.
5. & iacobum Meyerum in Annalibus
Flandriæ.

Fuit autem Taruana Morinorum ve-
terum vrbi mediterranea, Fládræ titulo
ex Caroli Calui donatione comprehensa,
cum vniuerso terrarum tractu, qui Sa-
mona & Scaldi fluminibus circumscribi-
tur. Quam vrbe[m] cum annos multos Re-

ANNO
1130.

*Milo Abbas
S. Iudoci in
Nemore fit
Episcopus
Morinensis.*

ANNO
1131.

ges Gallia tenuissent, atque in Flandria Artesiaque perniciem communiuissent, Carolus V. Imperator eam post bimestre obsidionem expugnauit, funditusque excidit, postridie Kal. Iunii anno 1553. Sedis autem Episcopalis portio vna Bononiam ad Oceani ripam, altera partim Ipras Fladorum, partim Audomaropolim Artesia translata est.

Urbis huius Episcopos, inter quos hic *Milo* ordine tricesimus fuit, recenset Antonius Monchiacenus Demochares lib. de SS. Missae sacrificio.

Sslincurtis.

Ceterum *Milo* iam Episcopus creatus multisque negotijs implicitus, zelum tamen suae religionis propagandae nequam dimisit. Itaque eodem ipso anno, quo consecratus est Episcopus, *Selincurtense* D. Petri monasterium fundauit. Quod quidem anno 1444 exustum, post instauratum est, ex hoc monasterio celebris sodalitas *Lacryma Christi*. Vnde in Missali Praemonstrat. est peculiaris Missa de Lacryma Christi.

His temporibus Ordo Canonicus Praemonstratensis. & monasticus Cisterciensis, quasi duae oliuae in conspectu Domini pietatis lumen & deuotionis pinguedinem, mundo ministrabant, & quasi vites fru-

fructiferæ, religionis palmites circum-
 quaque propagabant, & per vniuersum
 penè Christianum orbem nouas Abba-
 tias construebāt. Vnde & in Siriam ac Pa-
 læstinam, è Præmonstrato fratres mis-
 si, nonnulla ibidem monasteria ædifica-
 runt.

Erat itaque circa hæc tempora pulchra
 & decora Ecclesiæ facies, diuersorum Or-
 dinum ac Professionum circumdata va-
 rietate, dum hinc Præmonstratenses, inde
 Cistercienses, illinc Cluniacenses Mona-
 chi, diuersi item habitus ac Professionis
 Sanctimonialis, ac Deo deuotæ mulieres,
 in continentia ac paupertate sub obedi-
 tiæ iugo regulariter viuentes, feruore re-
 ligionis se mutuè prouocarent, & noua
 certatim diuersis in locis monasteria con-
 struerent. Cum his & Carthusiani mona-
 chi, itemque milites Hierosolymitani, ac
 fratres Hospitalarij, auctis quotidie co-
 piis, per orbem vniuersum sese diffunde-
 bant.

Anno 1131. conditum est *Lisquense* cœ-
 nobium, à *Roberto* Lisquensi, viro clarissi-
 mo, qui cum filijs quatuor regularem ibi
 professus est vitam: quod monasteriū po-
 stea *Milo* Episcopus Morinensis attribuit
 Monachis Præmonstratensib. Abbate illis

ANNO
 1131.

*Præmonstra-
 tensium or-
 do in Siriam
 ac Palesti-
 nam propa-
 gatus.*

*Lisquense
 monasteriū*

A N N O
1231.

dato Henrico. Item Meyerus in Annalibus Flā-
drie. Iperius in Chronico Bertinensi paulò ali-
ter hæc refert: Robertus, inquit, Barbatuſ an-
anno 1131. in terra ſua de Liſques Eccleſiam
fundauit in honorem B. Mariae Virginis, & in
ea 14 filios ſuos Canonicos ſeculares, ſeipſum
quoque quintum Praepoſitum inſtituit, & pra-
bendas aſſignauit in honorem ſancti ſepulchri
Domini. Ad quod uſitandum cum ſuis 14 filijs
praedictis pergens de ſecularibus Canonicis Re-
gulares fecit & Can. 15 Vatinenſibus ſubdidit.
Sed Milo Morinorum Epicoſopus in plena Syno-
do, & conſentientibus Canonicis 15 Vatinenſib.
praedictis mutauit eos in Pramonſtratenſes,
quos è Monafterio S. Martini Laudunenſis ad-
ſumpſit, eiſq; Dominum Henricum eiſdem
Eccleſiae S. Martini monachum praefecit Abba-
tem anno Domini C 13. C X X X I. Haecenus
Iperius. Eſt autem Liſqueſe opidum apud
Caletes, in finibus regni Galliae ſitum.

Norbertus
Remos ad
Innocentium
II. praeficiſ-
ci:ur.

Hoc verò tempore, cum Remos in
Galliam Epicoſopi nationum omnium, ad
Concilium pro excindendo ſciſmate à
Petro Leone aduerſus Innocentium II. le-
gitimum Honorij II. ſucceſſorem excita-
to, conuocati eſſent. eodem & Norbertus
ſe contulit. Vbi non modo pro publica
Eccleſiae vniuerſae cauſa ſtrenuum ſe geſ-
ſit, ſed & ordinis ſui priuilegia à Prioribus
aliquot

aliquot Pontificibus Maximis confirmata, ab Innocentio rursus approbanda augendaque curavit. *Scriptor vita eius cap. 49.*

Circa hæc tempora excitatum est cœnobium D. Euodio sacrum à Domina Agnete: Comitissa Branensi, in diœcesi Sueslionensi, multis Principum sepulchris, ac vitreis fenestris à Regina quadam Angliæ eò missis, insigne: maximè verò gloriosum ob sacratissimam hostiam corporis Christi, quæ anno 1133. in specie visibili cruci adfixus apparuit, ad confundendam Iudæorum perfidiam, qui tum præsentés erant, & quorum conuersionem procurabat dicta Comitissa. Quo viso miraculo, Iudæi in Christum baptizati sunt, hostiaque ibidem maximo cum cultu ac veneratione asseruatur & à peregrinis visitur. Contigit hoc Henrici Archiepiscopi Remensis, Anselmi Episcopi Sueslionensis, & Petri Abbatis Brandensis temporibus: *Sic Seruatius Larueliz in Catalogo Cœnobiortũ Ord: Præmonstrat.*

Floruit iisdem temporibus B. Garëbertus, Abbas monasterii Boerensis, quod hodie *Mons S. Martini* vulgò appellatur in diœcesi Cameracensi, ad cuius montis pedem Scaldis fluuius celeberrimus suam

ANNO
131.

*S. Euodij
Monast. riũ
in diœcesi
Sueslionensi.*

*Miraculo
venerabilis
Sacramenti
cõueriũtur
Iudas.*

*Garëbertus
Abbas
Montis S.
Martini in
diœcesi
Cameracensi.*

ANNO
1132.

habet scaturiginē. De B. Garenberto hæc habet Iacobus Meyerus in Annalibus Flādræ. De sanctimonia D. Garenberti hoc modo scriptum inuenio. Circiter annum salutis 1100. fuit in agri Furnensis pago, cui Vulpen nomen, quidam Beldralanus cum vxore Raganilde, homines secundum consuetudinem eius religionis liberi, mediocriter locupletes. His fuit filius nomine Garenbertus, bona indolis puer, qui apud Canonicos S. VV. alpurgis in oppido Furnensi traditus liberalibus disciplinis, ita ibi versatus est, vt ea, quibus tenella ætas implicari solet, vitia omnia fugeret. Hic domo egressus paterna, vt gallicam addisceret linguam, Cameraci habitauit quadriennio: deinde habitauit in oppido S. Quintini, seruiens ibidem cuidam nobili viro Oglardo nomine, aliquanto tempore. Secessit dehinc in siluam ab Oglardo sibi traditā, Boenij vulgò nominatam: vbi discipulos congregans, tanta vixit sanctitate, vt ab Lietardo Episcopo Cameracensi primus creatus sit Abbas Boenensis Ecclesie.

Hactenus Meyerus Est autem Lietardus iste, creatus Episcopus Cameracensis anno circiter 1131. reseditque in ea sede, tres duntaxat annos. Ex quo patet, quo ferè anno Beatus Garenbertus creatus sit Abbas. Agit & Ioannes Molanus in natalibus Sanctorum Belgij sub finem de

Beato

Beato Garenberto: qui eum ab eius loci incolis, quanquam nondum more Gallicanæ Ecclesiæ è terra eleuatum, S. VValimbertum dici asserit.

ANNO
1132.

Circa hæc tempora conditum est in Bohemia *Siloense* monasteriū, à *Sobieslao* Bohemorum Principe, teste Ioanne Durbiano lib. II. historiæ Bohemicæ. Quod quidem non ab initio, sed postea Præmonstratanis traditum crediderim, quod *Strahouense*, seu Montis Syon primum & antiquissimum habeatur, huius Præmonstratani apud Bohemos monasterium.

Siloe in Bohemia.

Anno circiter 1133. Auerbodiense monasterium milliari vno à Sichenis, Brabantiae oppido distans, fundatum est ab Arnolfo Comite Loffensi, eiusque filio Ludouico Canonicis Antuerpiæ ex D. Michaelis monasterio euocatis, & Andrea quodam Abbate primo cōstituto. Quam foundationem Innocentius II. Pontifex Maximus diplomate suo, anno Christi 1139. Pontificatus sui decimo confirmauit.

Auerbodiense in Brabantia propè Sichenem.

Est verò monasterium hoc in finibus Brabantiae & Loffensis seu Leodicensis ditionum situm: adeò vt communi fratrum suffragio electus Abbas, atque à Brabantiae Duce nominatus, post impe-

ANNO
1133.

tratam à Generali Ordinis Præfecto confirmationem, à Leodicensi Episcopo consecratur, eidemque vt ordinario subsit. Quo fit, vt Abbas Auerbodiensis in Comitibus Brabanticis, & suum inter proceres Ecclesiasticos locum habeat, & apud Leodicenses titulo atque honore Canonici Ecclesiæ cathedralis S. Lamberti etiamnum gaudeat.

Inter cæteras autem Laudes Abbatia Auerbodiensis non minima est, duplicem quasi foetum ex ea natum, virilem vnum, foemineum alterum.

Mons S. Ioannis apud Maseycam ditionis Leodicensis.

Andreas namque primus Auerbodiensis Abbas, diducta quasi Colonia, fratres aliquot in monte S. Ioannis apud Maseycam ditionis Leodicensis opidum, cum honesta dote constituit, *Giselberto* quodam Abbate eis dato. Quod monasterium vt & Auerbodiense, Cælestinus pontifex Max. priuilegiis communiuit. Rapaci tamen quorundam iniuria & fortuito incendio accedente, factum est, vt locus iste paulatim à fratribus desereretur; nullumque hodie præter sacellum ac villam monasterii veteris, exstet vestigium. Alter foetus felicior, magisque vitalis fuit. Est is illustre Monialium nobilium monasterium in Comitatu Hornensi apud Ruremun-

mundam, Geldriae urbem situm, vulgò
Keyfersbusch Latinè *Casareū nemus* nun-
cupatum: qui locus anno circiter 1225. sa-
cris Virginibus ab Auerbodiensibus est
traditus, qui ibidem hodieque Præposi-
tum seu Rectorem monialium suo iure
constituunt. Habet autem Auerbodiense
monasteriū, annexos sibi pastorus, siue
curas parochiales ferè sex & viginti; in
quibus eminet cura pastoralis opidi Ven-
lonensis, ad Mosam fluium in Geldria &
municipii VVesemaliensis, in Braban-
tia.

Lotharius Imperator sacra in Italiam
expeditione parata, vnà cum Episcopis &
Archiepiscopis, aliisque Præsulibus (inter
quos vt duo sidera Norbertus & Bernar-
dus Abbas Clareuallensis eminebant) In-
nocentium II. Papam Romam deducit,
pulsoque Petro Leone Antipapa, eum in
sede Pontificia collocat. *Continuator Sige-
berti & scriptor vitæ eius, cap 52.*

In hac sacra expeditione Norbertus
Ecclesiæ suæ Magdeburgensi ab Innocen-
tio II. Papa, & Lothario Imp. cui ob vitæ
integritatē atque in dandis consiliis pru-
dentiam gratus admodum acceptusque e-
rat, Primatus titulum impetrauit. Est
enim Magdeburgensis Ecclesia præ cæte

ANNO

1133.

*Nemus Ca-
sareū apud
Ruremun-
dam Virgi-
num mona-
sterium.*

*Habet an-
nexos pasto-
ratus ferè
26.*

*Norbertus
Romam cū
Innocentio
II. Pont. &
Lothario
Imp. profi-
ciscitur.*

*Primatus
titulum Ec-
clesiæ Mag-
deburgensi
impetrat.*

ANNO
1133.

ris Moguntina, Coloniensi, Treuerensi, Salisburgensi, Bremensi, & Rigensi Germaniæ Archiepiscopalib. Ecclesijs, Primatus nomine per vniuersam Germaniã iam olim honorata. Qua de re Conradus Celles Albim fluuium, ad quem Magdeburgum situm est, describens ita canit:

*Eius & ad ripas Magdeburgum nobile splendet
De septem sacris sedibus vna nitens.*

*Condidit hanc primus Caesar, qui dicitur Otto,
Otto Saxonica gloria prima plaga.*

Ita Gaspar Bruschius in Catalogo Monasteriorum Germaniæ, vbi Cellam Dei superiorem describit.

Obitus S.
Norberti.

ANNO
1134.

NORBERTVS ab expeditione Italicâ, cum Lothario Imp. in Germaniam reuersus, haud multò post Magdeburgi infirmitate corripitur, quã menses quatuor laborans, anno Episcopatus sui octauo, data astantibus fratribus benedictione, integris sensibus & sancto Spiritu plenus, piè in Domino obdormiuit 8. Idus Iunii, Anno Incarnationis Dominicæ 1134. feria 4. Pentecostes, Pontificatus Innocentij II. anno quinto, Regni Lotharij IX. Oborta post beati viri obitum de sepultura loco inter Clericos maioris Ecclesiæ, & fratres Ecclesiæ B. Mariæ piâ contentione; res ad Lotharium Imperatorem

delata

ANNO
1134.

delata est, cuius iussu in monasterio S. Mariæ apud fratres ac filios, quos Christo genuerat, est conditus. Iacuit itaque annos aliquot in medio monasterij, ante aram S. Crucis: quem ut ante oculos pij semper haberent filij, inde ad templi sui, (vulgò Chorum vocant) transtulerunt, vbi hodieque ante aram summam quiescit. *Continuator Sigeberti, Trithemius in Chronico Hirsaugiensi, & scriptor vitæ eius cap. 52. & 53.*

Cæterùm libet hoc loco inquirere, quis sit auctor historiæ seu vitæ S. Norberti à Laurentio Surio editæ, quæque passim (auctor tamen ac prolixior) existat manuscripta, non addito auctoris nomine. Zacharias Lippeloius in Tomis de vitis Sanctorum à se editis, eam falsò adscribit *Hugoni Floressiensi*, quem constat anno demum millesimo ducentesimo vigesimo septimo floruisse, ut infra suo loco dicemus. Alij *Hugoni Cameracensi*, qui beato Norberto in Præmonstratensis Ecclesiæ præfectura successit, eam attribuunt. Et verè fortassis: Nisi quod contra facere videtur, eum cap. 13. piæ & sanctæ cōuersationis hominè nūcupari: quod elogiū sibi utiq; vir modestissi-

*Quis auctor
historia seu
vitæ S. Nor-
berti à Su-
rio edita.*

ANNO
1134.

mus non videtur attribuisse. Ut ut sit, illud certò constat ex capitibus 18. 29. 35. & 54. fuisse scriptorem hunc ex primis B. Norberti sociis, eidemque admodum familiarem conuixisse. Verba capitulis 54. quibus historiam concludit, hic suffecerit attexuisse. *sed dicet aliquis, inquit, audio, quod scriptum est, verum autem ne sit, hoc scriptum dubito, quia mihi incertum. Crede, si vis, veritatem rei gesta in Christi veritate scriptor exhibet: quia aut vidit ea, qua de ipso scripsit, aut audiuit à viris relatoribus, qui viderunt, & adhuc viuebant, quando præmissum opus per hoc scriptum memoria commendauit, præter quedam, qua ab ipso didicit, qua gessit, antequam exiret de terra, & cognatione sua.*

Adhæc phrasis seu dictio, itemque vocabula gallica, quibus auctor passim utitur, ipsum natione Gallum fuisse com-
monstrant.

*Tungerloa
in Brabantia
haud
procul Diestemio.*

Monasterium Tungeloense (à veteribus Tungris huiusce tractus incolis nomen habens) conditur in Brabantia anno 1134. Fratribus ex Abbatia S. Michaelis Antuerpiensis eodem euocatis, & Henrico quodam primo Abbate constituto. Fundator monasterii primus fuit vir plebeius & diues, nomine Giselbertus: qui se suaque vniuersa Deo tradens, ibidem religiosus

feu

seu conuersus (vt vocant) factus est. Post à variis Principibus dotatum, atque à Ioanne II. Brabantiae duce anno 1297. in clientelam susceptum, in opidi ferè magnitudinem excreuit: adèd vt inter Brabantiae hodie monasteria, amplitudine atque edificiolorum apparatu excellat. Est in eo insignis veterum manuscriptorum librorum Bibliotheca. Itemque aedicula custodiae SS. Corporis Dominici deputata ex alabastrite artificiosissimè fabrefacta.

Solent autem Tungerloe septuaginta ferè aut octoginta Religiosi esse: quorum plerique per Campaniam Brabantinam curis pastoralibus præfici consueuerunt, idque magno Ecclesiae bono. Habet enim Tungerloense monasterium annexas sibi parochias amplius triginta præter sacella minora.

Laudantur inter Abbates Tungerloenses *Ioannes à Suchenis*, Abbas xxiv. qui *Distemii*, quod Brabantiae est opidum, Canoniorum collegium an. circiter 1420. fundauit, dotauitque. *Arnoldus* item *streyters*, *Distemius*, qui amplissima aedificia ab *Antonio Tsgrate*, *Ostrouirano* inchoata, perfecit, auctaq; in immensum Bibliotheca viros eruditos domi forisque liberalissimè fouit. Domi quidem Theolo-

giae

ANNO
1134.

*Octoginta
plerūque re-
ligiosi olim
in ea.*

A N N O
1134.

giæ Professores habuit *Cornelium Iansanium* post Gandauensem Episcopum, & *Cornelium Vranxium*, Columbanum. Ex Canonico & Pœnitentiario Gandauensi ad D. Petri eâdem in vrbe Abbatem Blandiniensem.

Est autem Tungerloa sita tertio ferè milliari ab Arscoto, Brabantia oppido, Ducali Croiana familia titulo illustri. Fuit verò Abbatia hæc Tungerloensis à Pio IV. Pontifice Mâx. Episcopatu Siluæducenti vnita, D. *Francisco Sonnio*, & D. *Laurentio Metscio*, Episcopis Siluæducentibus, simulque Abbatibus Tungerloanis existentibus. Sed tempore D. *Clementis Crabbelij*, tertij Episcopi Siluæducentis, Abbatia seiuncta est ab Episcopatu, certa dote annua Episcopo assignata.

ENCOMIVM ABBATIAE
Tungerloensis ex IOANNE GO-
ROPII BECANI originibus
Antuerpianis.

TVNGERLOVM in vasta quidem solitudine situm est, sed tale tamen ac tantum, vt magnificentia sua regia omniũ animos atque oculos in se conuertat: & quicquid tandem è sabulone sterili & longo latoq; ericetorum tractu iter hac habentes contraxe-

runt;

rint; id amoenitate sua inexpectata in sperataq; penitus discutiat & expurget. Procul à campestri & raso planitie intuentibus, densissima altissimaq; silua sese oculis offert; qua nisi occultum adfucium altissima turri prima procul intuentibus se proderet, declinanda fugiendaq; vt latronum vel ferarum sedes videretur. Iam propius aggressu vetusta quercus & rectis caudicibus caelum petentes se ostentant: qua tam arctis inter se & angustis spacijs comprimuntur, vt altera alteri locum non relinquat: alimentum in ramorum tabulata diffundendi. Qua de re sit, vt & altissimum & rectissimum auctum custodiant. Hic tum statim peruidetur, ab ijs saltem, quibus nec mens, nec oculi desunt, nō solius natura hoc opus esse, sed arbuta hominum industria olim constituta, & diligenti cura in sterili solo educata. Non igitur lustra hinc inde beluarum, sed statio hominum diligentissimorū expectatur in progressu vidēda. Porro simul ac robor a hac sublimia, ac densis comis inter se cōnexa subiueris, nescio quem metum animus persentiscat, atq; perinde te seties affici, ac si in angustū aliquod fanū sis ingressus. Umbra .n. illa quercetorū obscura, & opaci luci senium venerandum, vt omnibus religionem quandā .ffert, & quasi horrorem incuit, ita doctus virus Dodonaam siluam in mentem reducit; cuius quercus ita fuere diuina, vt oracula ederent, & consu-

lenti

ANNO
1134.

Magnificē-
tia Templi.

lentibus sua fata Cātarent. Et optime sane Do-
done in mentem venit. Quemadmodum dum
illic amplissimum celeberrimumq; Ioui tem-
plum fuit; ita & hic est omnium pulcherrimum
& ornatissimum D. Virgini sacrum. Vbi namq;
è caligine lucorum ingentium emergeris in lo-
cum venit illustrem, qui fossis vndique &
muris longissimo spatiorum circuitu cinctus, nō
templum, sed integram ciuitatem videtur con-
tinere. Quaecunque enim ad hominum vitam
sunt necessaria, in eo parantur; quibus cum mu-
nitio accedat, & iustus hominum numerus non
video, quid ad opidi nomen desideretur. Relin-
quo igitur omnium artium officinas, nec com-
memoro edificia magnifica hospitibus & para-
ta & instructa; nec Abbatis palatium attingo;
nec monachorum numero commoditates, &
varia domicilia, alia alijs horis & vsibus ser-
uientia; omnia hæc, quia plura sunt, quàm mihi
sit compertum, & in alijs etiam monasterijs, li-
cet non paria, inueniantur, missa facio: duo tã-
tum maximè admiro templum & bibliotheca-
m. Templum enim tale est, vt vix inuenias,
quod illi compares: pendet rectum lapideum
sublimibus columnis. cuius fornices si suspicias,
oculi caligant, tam immanis est altitudo: &
quamuis columnarum multitudo magna sit, &
ornamentorum ingens copia, totum tamen est
tam illustre, vt non foris plus, quàm intus lucis
afful-

affulgeat. Calati marmoris & statuarum non tam numerus, quàm ars est admiranda. Inter ceteras picturas vnâ habet ingentem tabulâ, cuius solius gratia, tametsi cetera omnia deessent, facile huius regionis magnificentissima etiam templa, quae nusquam gentium, quàm apud nos vel plura sunt, ornatiores, vel superaret. Huic adherent porticus ingentes, altissimis etiam pilis suspensae. Duo imprimis admiratus sum monasteria, extra regionem nostram Guadalupium, in quo ad quatuor menses iucundè sum Palladi & Apollini Herbario operatus: Alterum Cassinate, cui & villa Varonis opido subiecto, à Sancto Germano nomen ab optimis artibus, gratissima mulierculis Palladiae artis studiosis suppellectile, sortito: hebdomadam vnâ ad videndum impendi. Quorum vtrumque, vt diuitijs & ceteris rebus ad magnificentiam spectantibus, quantumuis videriqueat superius; templi tamen structura & ornatu ambo longè sunt inferiora. Monstrent sculpturas picturasq;, monstrent caligantè testudinis supremae altitudinè monstrèt sacellum corpori dominico dedicatum, monstrent altissimas picturasq; vitreas fenestras: Monstrèt organa musica: his omnibus, scio superabuntur: Sed praeter haec vnum est, in quo indigna sunt, vt huic nostro conferantur: Horologium enim habet Tongerloum hoc tamen campanarum

ANNO
1133.Porticus
amplissima.Ædícula
Venerab.
Sacramenti.
Horologiū
admirandū

ANNO
1133.

Bibliotheca

numero & varietate tenorum admirandum; quod carmina multiplici sonorum concentu, non secus, atqui organum modulatur prius quã horas maxima campana sonoro suo vastog, indicet bombo, Dodonaø ari longè preferenda, Atque hæc quidem obiter de templo, Bibliotheca verò in nullo vnquam monasterio par visa est, siue ipsius magnitudinem, siue librorum varietatem spectes. Videre igitur nunc licet ingentes illas umbrosasq, quercus, verum Dodonaø & templi & oraculi symbolum fuisse. Vnde enim rectius veritatem petas, vel de ijs qua ad Religionem spectant, vel de alijs, qua vita vñibus sunt necessaria; quam aut è pijs doctũq, viris, aut è multis omnium rerum diuinarum humanarumq, magistris? Habemus ergo in campestri nostra Brabantia in Ambiuaritorum & Tungrorum finibus antiquis, Dodonaum hætenus & templum & oraculum; quod Deus Opt. Max. faxit, vt nunquam bonis, pijs, eruditũq, viris florere cesset, quo pagatim per ericetorum solitudinem habitantem, & vitæ exemplo & verbo Dei pascat.

Inter picturas à Goropio laudatas, eminet ea, quæ Christi crucifixi historiam repræsentat, ex Prototypo Middelburgensi Ioannis Mabusi, præstantissimi, inter Belgas pictoris desumpta. Item historię cœnæ Dominicę ab optimo

item

item Pictore Italo expressa, ad quas alias
 que visendas & Nostrates & exteri sæpè pi-
 ctores Tungerloum excurrunt.

ANNO
 1134.

FOLCOLDVS Princeps ditionis
 Mosam inter & VVahalim fluuios sitæ,
 & Comes in Teisterbandia (quæ ditio
 olim Heusdanum tractum, & Altenaen-
 sem, itemque Bommelanam Insulam
 continebat) in grauiissimo vitæ periculo,
 hostibus insequentibus, constitutus, e-
 quo insidens, in Mosam fluuium præci-
 pitem se dare coactus, Deo vouit, mona-
 sterium se exstructurum, si flumen trans-
 mittere periculumque euadere conce-
 deretur. Voto itaque facto, tradunt vi-
 sam Deiparam, tergo equi, quo Fol-
 coldus vehébatur insidentem. Fol-
 coldus itaque ab vndis & hostibus libe-
 ratus, *Andrea* Ultraiectensi Episcopo
 probante, castrum suum Bernam, in
 monasterium conuertit, anno 1134. fra-
 tribus aliquot *ex Insula Beata Maria* ad-
 uocatis. Quos inter & ipse fundator con-
 uersus (vt vocant) annos quindecim vi-
 xit, sancteque obiit, Bessela Summeren-
 si vxore eius consentiente: quæ & ipsa
 seculo renuntians, inter Mosam & VVa-
 halim fluuios, in loco, qui *VVortt* dicitur,

ANNO
1134.

*Berna secū-
do à Buscō-
ducis lapide*

*Theodoric.
Bernensis
scriptor.*

monasterium itidem exædificauit; in quo Virginibus 70. eiusdem candidi ordinis institutum amplexis, Abbatissa laudatissime præfuit.

Cæterum *Berna* ad Mosam fluuium secundo à Siluæducis Brabantiaë vrbe milliari sita est: cuius loci Abbas & religiosi, ob bellorum iniurias Siluæducis hodie agunt, monasterio Bernensi ab hæreticis ferè vastato.

Primorum autem fratrum, qui ex Insula Mariæ, à *Roberto* eius loci Abbate Bernam missi sunt, nomina hæc fuere, *Euerhardus Ornesus* Euerardi frater: horum consobrinus *Ornesus* iunior, & *Gerardus*, qui Bruxellis in Brabantia nati, liberalibus studijs egregiè erant instructi. Primus Abbas electus est *Euerardus*, qui cum 34. annos summa sanctitate præfuisset, obiit xv. ii. Kal. Octob. Anno 1168. Sub hoc Abbate floruit Bernæ *Theodoricus*. vir optimus & doctissimus, qui *Homelias* aliquot & *Historias* nonnullas conscripsit: Qui quidem ante obitum, vna cum *Odulpho* sibi amicissimo, à B. Virgine Maria meruit visitari. *Hac ferè nobis Bernenses ex suo monumentis, & Ioannes Becanus in manuscripto Chronico Ultraiectensi suppeditarunt.*

Anno

Anno 1135. fundatum est monasterium S. Andreae in nemore Canonicis Praemonstratensis ex monasterio S. Iudoci in Nemore euocatis. Est hoc monasterium situm sesqui milliari ab Hesinde, Artesiae opido.

Monasterium Seriacense, quod vulgò *Seriacum in pratis dicitur*. Fundatum est anno 1136. in honorem Deiparae Virginis, fratribus primis ex S. Iudoci Nemore venientibus.

Anno 1137. apud Niniuen (Ioannis Despauterii celebris Grammatici patriam) Flandriae opidum, quòd vulgò *Ninouiam* vocant, exstruitur cœnobium D D. Cornelio & Cypriano sacrum, à *Gerardo Comite Stabuli*, viro nobilissimo, filio Amalrici Comitis Stabuli, seu Magistro equitum Flandriae. Qui Gerardus ibidem post mortem vxoris suae Gislæ monasticum institutum amplexus est, mortuusq; iuxta vxorem Gissam honorificè sepultus.

Primus eius loci Abbas fuit *Gerardus* Canonicus S Martini Laudunensis: secundus *Gerardus* Canonicus Parcensis: Tertius *Gerardus* Canonicus Laudunensis. Ita *Meyerus & Marchantius in Annalibus Flandriae*.

ANNO

1135.

*Monasteriū
S. Ioannis
in Nemore
prope Hesinde.*

ANNO

1136.

*Seriacum
in pratis.*

ANNO

1137.

*Niniuensis
S. Cornelij
Abbatia in
Flandria.*

ANNO
1137.

Sed Balduinus Niniuensis in Chronico suo manuscripto, quod apud Niniuenses asseruatur, & monumenta eiusdē loci paulò aliter, ex quibus nos ista desumpsimus.

Cum hoc tempore Præmonstratensis ordinis suauissima conuersationis opinio, Deo grata, & mundo plurimum cōmendabilis existeret, anno 1137. Niniuensis Canoniorum trium secularium Ecclesia, ab Amelrico Niniuēsi Principe, eiusq; filio, itē Amelrico iā olim fundata in Præmonstratensem conuersa est, *Gerardo* Amelrici Iunioris filio consentiente & dotante. Eodem itaque anno in festo B. Martini duo Canonici seculares Niniuenses *Balduinus* VVada, & *Oietus* (tertius enim iam obierat) assumpto habitu ordinis Præmonstratensis, cum septem fratribus ex Parcensi, apud Louaniū Abbatia venientibus, vnanimi consensu Abbatem elegerunt Dominum *Gillebertū*, Canonicum Laudunensem, virum scientia & moribus adornatum, *Valtero* Laudunensi & *Simone* Abbate Parcensi, electionem comprobantibus. Huic anno 1142. suffectus est *Gillebertus*, Canonicus Parcensis, Gilleberto Parcensi tertio post mense, aut circiter, successit *Gerardus* Canonicus Laudunensis. Sub quo anno

1157.

1137. templi noui, Niniuensis monasterii
 prima fundamenta iacta sunt. Anno ve-
 rò 1166. fratres veteri relicto, ad nouum
 claustrum templumque se transtulerunt.
 Post annum 1170. I V. Nonas Iulij noua
 Ecclesia ab *Eskllo*, Lundensi Archiepisco-
 po, Daciae & Suetiae Primae, sedisque A-
 postolicæ legato, consecrata est. Obiit
 autem dictus *Gerardus Abbas*, I V. Kalend.
 Octob. anno 1185. cum annis 44. Lauda-
 tissimè præfuisset. Gerardo successit *Ar-
 noldus* officio Prior. Is septem liberalibus
 artibus apprimè instructus, cum an. 1141.
 monasticum institutum amplexus esset,
 eodè ipso anno Prior designatus est: quod
 munus laudatissimè gessit annis 45. Hunc
 cum aliis multis fratres Germani duo
Damianus & *Alardus* & Soror *Harduigis*,
 ad idem vitæ genus sunt secuti. Fratrum
 verò alter *Damianus*, adeò in litteratura
 ac præcipuè in Musica excelluit, vt San-
 ctorum laudes seu officia ab ipso compo-
 sita, & musicis notis adornata, certatim
 à vicinis expeterentur, & decantarentur.
 Vidi elegatissimū SS. Cornelii & Cypria-
 ni Martyrū officiū, ab eodè compositū: quod
 hodieq; Niniuenses Religiosi per Octauā
 decantant. Obiit autē *Arnoldus Abbas* VII.
 Idus Oct. an. 1190. Annis 5. in Abbatiali

ANNO
 1137.

Damianus
Niniuensis
Musici & Gr-
scriptor e-
gregius.

ANNO
1137.

*Matthaus
Scornus Ni-
niuenfis
scripsit va-
ria.*

præfectura exactis. *Arnoldo* defuncto sus-
fectus est *Matthaus* ex Scornaio oriundus,
Montis S. Martini Canonicus vir singu-
laris doctrinæ ac pietatis. Scripsit Sermo-
nes diuersos, vt erat Ecclesiastes egregius.
Itemque Commentarios in Dauidis
Psalms, & Isaiæ Prophetiam, qui apud
Niniuenfes manu scripti extare solent, sed
turbatis istis temporibus perierunt. Anno
autem 1195. abiecta præfectura, vir quietis
amâs, ad suos reuersus, ibidem piè defun-
ctus est, *Algcto* viro optimo successore de-
signato.

*Antonij Lã
gij commẽ-
datio.*

Est autem Niniuenfis Abbatia hodie-
que admodum florens, in ipsis oppidi mœ-
nibus sita, quam ab hæreticis penè euer-
sam, superioribus annis eximiè instaura-
uit R. Abbas *Antonius* Langius, nobili apud
Mechlinienses loco natus, vir modestia &
pietate insignis, ac studiorum fautor e-
gregius.

Afferuantur in hac Abbatia reliquiæ
Sancti Cornelij Martyris, ad hunc vsque
diem miraculis celeberrimæ: de quibus i-
bidem extat liber vetus manuscriptus in
pergameno, quem ipsi vidimus. Solentq;
morbo caduco laborantes eò potissimum
confluere.

Anno eodem Præmonstratenses collo-
cantur

cantur in *Truncinio*, vulgò *Drongen*, ad *Lisā* fluuium, milliari vno à *Gandauo*, *Flandriæ* vrbe amplissima.

Cæterum loci huius Ecclesiam *Dei* paræ sacram, à *S. Basino* Regulo & Martyre constructam ac dotatam, *B. Amandus* *Traiectensis* Episcopus & *Gandauensiu* Apost. Collegio *Canonicorum* siue (vt veteres loquebatur) *monasterio Clericoru* in communi viuentium decorauit. Quod à *Normannis* anno 883. dirutum, à *Baldvino* *Caluo*, *Flandriæ* comite, post instauratum est appellatumque *Altum monasterium in Truncinio*.

Sed *Canonicis* amotis *Ivvanus*, *Comes Alostanus*, *Præmonstratenses* ex *monasterio S. Martini Laudunensis* euocauit, locumque eis attribuit, *Odgero* *Præposito* cedente præposituram. Ita ferè *Meyerus & Marchantius in Annalibus Flandriæ*. *Quidam* volunt *Odgerum* celsisse vi. non *Maii* an. 1158. Sunt & nonnulli, qui anno demum 1139. scribunt *Præmonstratenses* *Truncinium* venisse. Obijt autem *Ivvanus* in flore ætatis, & in *Trunciniensi* *monasterio* an. 1144. est conditus.

Osterhouiense *Canonicorum sæculariu* Collegium, à *S. Henrico Imp. S. Cunegūdis* marito iam olim fundatum, per *S.*

ANNO

1137.

Trunciniū
apud Gandauum.

ANNO
1138.

Ottonem Episcopum Bambergensem vertitur in Præmonstratense Cœnobium anno millesimo centesimo trigesimo octauo. Ita *Viguleus Hundius* in Metropl. Salisburgensi: quamuis *Ioannes Auentinus* scribat à Benedictinis transfisse ad Augustianos, quod etiam verum: Nam ab Augustinianis ad Præmonstratenses translatum est cœnobium. Quod ex ipsis monumentis, quæ in eius loci aula leguntur, manifestum euadit, Verba ipsa huc referre placuit. *Vtilo Rex Boiorum fundator monasterii S. Margareta Virg. & martyris in Osterhouen anno Domini 735. Fratres Ordinis D. Benedicti instituens. Hic autem Vtilo, fuit filius Hungiberti, qui defuncto patre ex aula Gallia rediens filiam Caroli Martelli clam raptam, secum in Boariam transtulit, et regales nuptias cum ea Reunburgi celebrauit. Sequitur infra paulo: Hac prima fundatio cum suis adificiis salua consistit vsque ad tempora Ludouici Imp. Iunioris annis centum & septuaginta. Cuius temporibus ferocissimi Hunni totam Boariam deuastantes, etiam hoc monasterium cum suis adibus Palatinis Regulorum Boariae destruunt & comburunt. anno Domini 919.*

In altera deinde aulæ parte hæc legun-

tur

tur: *Henricus IV. Dux Boiorum, dictus Hethzel natione Mosellanus, Lotharingia superioris Dux hoc monasterium olim ab Hunnis excisum refecit, fratres ordinis Diui Augustini instituens, anno Domini 1000. Subiicitur in eadem aulae parte. Hac secunda institutio permansit in monasterio vsque ad tempora Sancti Ottonis Episcopi Bambergensis. Hic consilio Diui Norberti Magdeburgensis Archiepiscopi, Praemonstratensi Ordini qui per praefatum D. Norbertum initium habuerat, deuotè induxit anno Domini. 1138.*

Lotharius Imp. hoc anno 6. Decemb. in Vallibus Tudertinis moritur: cuius corpus inde in Saxoniam delatum, in Lutrensi monasterio, ab eodem exstructo, conditur. Habet autem Lutra seu Lotharia Caesaret nomen, ab ipso fundatore Lothario teste Ioanne Dubranio li. II. historiae Bohemicæ.

Florebat hoc tempore Gallicana Ecclesia, per viros religione ac sapientia illustres, *Milonem Morinensem Episcopum humilitatis virtute spectabilem, Aluifum Atrebatensem liberalitate atque consilio & facundia clarum, aliosque scientia ac pietate insignes viros,*

inter

ANNO
1138.

*Lotharius
Imp. Lutrensis monasterij auctor moritur.*

ANNO
1139.

ANNO
1139.

inter quos & *Bernardus* Abbas Clareual-
lensis, plurimorum patrator miraculorū,
& verbi Dei feruentissimus prædicator
eminebat *Continuator Sigeberti*.

Cumque ob eximiam prudentiæ ac
pietatis laudem *Milo*, Morinensis Episco-
pus, apud omnes commendaretur, Inno-
centius II. Pont. Max. eum Bertinianæ
Ord. S. Benedicti apud Andomaropolim
Abbatia (cui grauis tunc lis erat cum Clu-
niacensibus) inter alios aduocatum seu tu-
torem dedit: diplomate anno 1139. Late-
rani solemniter scripto. *Ioannes Iperius*
in Chronico Bertinensi.

ANNO
1140.

*S. Lucij mo-
nasterium,
propè Curia
Rhetorum
Heluetiorū
opidum.*

Sancti Lucii, Rethorum apostoli &
Martyris, vetustissimum Benedictinorū
monasterium, ad muros Curiensis vrbs
in Rhetia, conuersum est in Canonico-
rum Præmonstratensium domicilium,
anno circiter 1140. à *Conrado xxxviii.*
Curiensi Episcopo filio Comitiss à *Biberge*
qui è *Regenburgensi*, à parentibus suis fun-
dato monasterio, Præmonstratenses euo-
cauit. Est autem hodie Xenodochium
pauperumque & ægrorum receptaculum
Casparus Bruschius cit. lib.

*Schefflariēse
monasteriū
apud Baua-
ros.*

Eodem anno *Henricus* Bauariæ Dux, &
Otto Frisingēlis Episcopus celebris Chro-
nographus fratres, & *B. Leopoldi* Mar-
chia-

chia-

chionis austriæ filii, monasterium *Schefflariense*, seu *Schefflarnense*, ab Hungaris vastatum instaurarunt: & loco Benedictinorum Præmonstratenses substituerunt; quod eidem hodieque possident. *Hundius in Metropoli Salisburgensi, & Auentinus lib. 3. Annal. Boiorum, & monumenta monasterij Schefflariensis.*

Hoc item anno Iettense monasterium, quod *Diligenium* hodie nuncupant, vno à Bruxella milliari in pago *Iette* fundatur, fratribus *Truncino* euocatis, & *Voltelmo* primo Abbate constituto. *Balduenus Niniensis in Chronico suo.* Fuit olim Benedictinorum locus, vt patet ex monumentis affleginensibus quæ vidimus aliquando.

Otto Frisingensis Episcopus cum fratribus suis, Henrico Bauariæ duce, & Conrado archiepiscopo Salisburgensi ad *Isara* & *Mosa* fluuium confluentem, in superiori Bauaria, anno 1141. exstruxit nouam Cellam, vulgò *Neustift*, celebre Præmonstratensis ordinis monasterium. *Hundius in Metropoli Salisburgensi. Auentinus lib. 3. Annalium, & Bruschius lib. cit. qui & eiusdem loci Præfectos enumerat.*

Regiæ vallis cœnobium D. Virgini sacrum in diœcesi Tullensi à Reinaldo *Leviel*, Comite Barensi, & Stephana filia Comitif-

ANNO
1140.

*Diligenium
in Brabantia.*

ANNO
1141.
*Nova Cella
in Bauaria.*

*Regiæ vallis
in diœcesi
Tullensi.*

mitif-

ANNO
1141.

mitissa de *Commercij* excitatur, Religio-
sis è Præmonstrato eò accersitis, & *Hu-*
berto primo Abbate constituto.

Euerbuius
Præpositus
Steinfeld.

Euerbuius Præpositus Steinfeldensis,
vir egregiè doctus, inter alia scripsit *Epi-*
stolam ad *S. Bernardum*, ex qua citat non-
nulla *Ioannes Garetius* in classibus suis de
vera præsentia corporis Christi in Sacra-
mento Eucharistiæ; atque floruisse anno.
1142.

ANNO
1142.

Tantus hisce temporibus Cisterciensis
& Præmonstratensis Religionum, per or-
bem vniuersum erat vigor, tantæque cum
Candidatorū, tum Prædicatorum accer-
siones vtrique familiæ obuenebant in-
dies, vt ad tollenda nonnulla incommoda
quæ inde exurgere potuissent, commune
istud dictum emiserint.

Cistercienses
& *Præmo-*
stratenses
societatem
inter se in-
eunt.

In nomine sanctæ & Indiuidua Trinita-
tis, Amen. Confirmatio societatis & pacis
inter Cistercienses & Præmonstratenses.

Igitur ad custodiam pacis & charitatis
vtriusque capituli assensu, inter vtrumque or-
dinem constitutum est & confirmatum, vt
nullus Cisterciensium, Canonicum vel Noui-
tium seu Conuersum Præmonstratensis ordi-
nis, nullus Præmonstratensium Monachum
vel Nouitium seu Conuersum Cisterciensis
ordinis

ordinis, nisi ex pari consensu recipiant. Nullus in utroque ordine locum ad Abbatiam edificet, circa alterius ordinis Abbatiam, infra quatuor leucas ad mensuram vniuscuiusque prouincia, praterquam in Anglia, vbi duo leuca pro vna computentur, & in Lombardia duo milliaria pro vna leuca, nisi forte antiqua loca sint, quorum redditus & possessiones ad tenendum conuentum sufficiant. De Grangia ad Grangiam, siue de Grangia ad Abbatiam, ad minus semper vna intersit leuca. Mansio verò Sororum ab Abbatia distet duabus leucis, veruntamen terra illa, quae ante annum Incarnationis, & diem, qui subscriptus est, suscepta fuerant, hac lege non tenebuntur, siquidem singula terra ad integram carrucam suffecerint, vel ad edificandum Abbatiam suscepta fuerint. Nullus in utroque ordine alter ab altero tam de nutrimentis, quam de laboribus decimas exiget vel accipiet. Si aliquis in utroque ordine de qualibet re emenda vel acquirenda loco suo praesens tractare, vel aliquem conuenire inceperit, antequam spontè dimiserit, nullus de alio ordine sibi vsurpare, vel impedire praesumat. Si fortè in aliquibus locis inter aliquos vtriusque ordinis aliquid querimonia emerferit, & inter eos familiariter

ANNO
1142.

per

ANNO
1142.

per aliquos Religiosos mediatores componi non poterit, sine maiore audientia differetur & ad audientiam alterutrius Generalis Capituli referatur. Quisquis in eodem capitulo reus esse claruerit, quod intulit damnum, prius restituat, & postmodum in Capitulum Abbatis, què ostendit, veniens, vsque ad satisfactionem ante pedes eius se humiliet. Reliquum verò pœnitentiæ in dispositione generalis Capituli sui ordinis permaneat. Cômémorationem & plenarium officium pro omnibus defunctis suis singulis annis inuicem facient. Quod vt firmum deinceps, & in æternum quamdiu vtriusque ordinis status viguerit, inconuulsum permaneat, ego Reinardus Cisterciensis Abbas & Generalis nostri Capituli conuentus: Ego quoque Hugo Præmonstratensis Abbas & Generalis nostri Capituli conuentus, presenti charitatis chyrographo firmamus. & sigillis nostris pariter consignamus. Sigillo Reinaldi Cisterciensis Abbatis, Bartholomæi Abbatis desinitate. S. Bernardi Clareuallensis Abbatis. S. VVichardi Pontiniacensis Abbatis. S. Hugonis Præmonstratensis Abbatis, VValteri Laudunensis Abbatis, S. Gerlandi Floressiensis Abbatis, S. Henrici Viriacensis Abbatis. Actum est hoc anno Incarnationis Domini M. C. XLII. Epacta vigesima Indictione quinta concurrente tertio V. Idus Octobris.

His

His temporibus floruit *Philippus secundus*, Bonæ spei (quod Hannoniæ monasterium esse supra diximus) Abbas S. Bernardo admodum familiaris. Is, ut erat, vir apprimè eruditus, atque in sanctorum hominum rebus gestis egregiè versatus, scripsit inter alia historiam vitæ S. Amandi Episcopi Traiectensis. Item S. Landelini Abbatis & fundatoris monasterii Crispiniensis, quæ manuscripta Crispini in Hannonia adseruantur, estque longè amplior ea, quam Surius Tomo 3. edidit. Scripsit item vitam Sancti Gislenni, Episcopi & fundatoris Cellæ Apostolorum, quod hodie amplissimum est ordinis S. Benedicti monasterium, in oppido S. Gislenni apud Hannonēs. Item in cætica Canticorum.

Anno 1144. *Balduinus* Præfectus, *Ardenfis*, Collegium sacerdotum apud Ardam in Præmonstratense Cœnobium conuertit. *Meyerus in Annalib. Flandriæ.*

Alba Augia, id est, Album pratum, vulgò minor Augia, Germanicè *die Winderou*, olim sedes piorum aliquot Eremitarum; nunc instituti Præmonstratensis magnificum cœnobium apud Rauensburgum Imperiale oppidum fundatur anno 1145. à *Gemisona à Rizenburch*, Comite Habspur

ANNO
1143.
Philippus
(I. Abbas
Bonæ spei.

ANNO
1144.
Ardense
monasteriū.

ANNO
1145.
Minor Au-
gia in Sue-
uia.

ANNO
1145.

genſi; Hermanno quodam primo eius loci Praefecto conſtituto.

Fuit olim vtriuſque ſexus monaſterium, vt cætera ferè Præmonſtratenſia, à primana inſtitutiõe fuiſſe ſupra diximus: ſed ſucceſſu temporis ad vitanda ſcandala Monialium, locus *Meffenthal* dictus, exclusis fœminis alios in vſus eſt conuerſus.

Plurima poſtmodum beneficia in hoc monaſterium Rudolphus I. Imp an. 1282. contulit. *C. ſparus Bruſchius in Cat. Monaſt. Germania, vb. & huius loci Praefectos inuenies recensitos.*

Anno eodem *Spanshartum*, diœceſis Ratiſbonenſis cœnobium præpotens, in ſuperiore Palatinatu, inter *Kemmatum* & *Preſſatum*, Palatini Electores opida fundatur ab Adelfolco Reiffenbergio, eiſque coniuge Richinza & Reinoldo ac Gerardo Adelfolci fratribus. *Bruſchius ibidem.*

Lauriſſa
valgd Lorſ-
che apud
Wormatiã.

Libet hoc loco celebrare & *Lauriſſam*, celeberrimum olim Germaniæ in agro *Wormatienſi* monaſterium. Eſt illud conſtructum à *Carolo Magno* Imp. ſiue, vt alii volunt, à *Pipino*; in quo *Taſſilo* *Ba- uariæ Dux* ob fidem violatam vna cum filio *Theodone* à *Carolo Magno* incluſus fuit. A prima inſtitutione traditum fuit

Taſſilo Ba-
uaria Dux.

Mona-

Monachis Benedictinis, postea verò Præ- ANNO
 monstratenlibus. Testatur Munsterus, 1145.
 hoc in monasterio vetustissimam fuisse
 Germaniæ Bibliothecam; in eaque vidisse
 se exemplar antiquissimum, quod manu
 Virgili scriptum titulus præmonebat.
 Hoc constat (vt & idem Munsterus fate-
 tur) hic vltimum Ammiani Marcellini li-
 brum repertum esse; posteaque typis edi-
 tum. Scribit item Erasmus ex hac Laurif-
 sensi, siue Lorsensi Bibliotheca erutos,
 quinque posteriores Titi Liuij libros: qui
 hodie passim existant.

Cæterum Ioannes Dalburgius, VVor-
 matiensis Episcopus inde ad Bibliothec-
 am Ladenburgensem meliores quosque
 codices post transtulit; teste eodem Mun-
 stero.

Anno circiter 1145. monasteriū VVind- *Windperga.*
 pergensē, vltra Danubium fluuium Bohe-
 miam versus, fundatur ab Alberto Comi-
 te à Pogen: vt ex diplomate Eugenii Papæ
 III. super fundatione ac priuilegijs an-
 no 1146. dato, colligi potest, quod testa-
 tur ipsum fundatorem iam tum fuisse de-
 functum. *Hundius in Metropol. Salisbur-*
gensī & Seruatijs Laruelix in Indice Mona-
steriorum Ordinis Præmonstratensis.

A N N O

1147.

*Steingadense
monasteriū
in Rhetia.*

Vvelpho Dux Spoleti, Lycationum & Ambronum Comes, Henrici Bauariæ & Saxonix Ducis frater, monasterium *Steingadense* apud Rhetos an 1147. exædificauit Monachis ex Rotensi Cœnobio à venerabili *Odinone*, dicti loci Abbate eodem missis. *Hundius in Metrop. Salzburg. Auentinus lib. 6. Annalium. Bruschius libro citato in descriptione Rotensis Monasterij. & Seruatius Larueliz in indice monasteriorum Ord. Pramonstr.*

A N N O

1151.

*Walterus
Abbas fit
Laudunensis
Episcopus.*

Bartholomeo Laudunensi Episcopo anno Episcopatus sui 38. *Fusinaci* monasticam vitam amplectenti. anno 1151. sufficitur in Episcopatu *Walterus* Abbas S. Martini Laudunensis, cuius supra meminimus nō semel. *Continuator Sigeberti.*

*Godesalch^o
Abbas Mō-
tis S. Mar-
tini Episco-
pus fit Atre-
batensis.*

Aluifo Atrebatensi Episcopo, qui vna cum *Theodorico* Flandriæ Comite in terram sanctam, ad sacram expeditionem profectus erat, *Philippopoli* in Macedonia, anno 1148. defuncto, *Godesalchus* natione brabantus, Abbas Montis S. Martini ad caput Scaldis fluuium, Diœcesis Cameracensis anno 1151. in Episcopatu sufficitur. *Idem.*

A N N O

1152.

*L. fflia apud
Dronā v.*

Leffla, vulgò *Leffia*, sita est apud *Dionantum*, ditionis *Leodicensis* opidum. Traditur autem *S. Maternū*, *Tungrensem*

Epif-

Episcopus, B. Petri Apostoli discipulum, ANNO
 Ecclesiam Leffliensem consecrasset anno 1152.
 122. Atque in ea quidem primò resederūt
 Virgines Moniales; deinde Canonici sæ-
 culares: Anno verò 1152. in ea à Gerlando
 III Abbate Floreffiensis Canonici regu-
 lares Ord. Præmonstratensis sunt collo-
 cati. Qui quidem annos 48. sub regimine
 Abbatis Floreffiensis permanserunt. An-
 no namque 1200. Ioannes Abbas V. Flo-
 reffiensis proprium Leffliensibus Abbaté
 dedit, Dominum VVericum Canonicum
 Floreffiensem.

Est autem Leffliæ vetus Deiparæ ima-
 go, à multis retro sæculis ad hæc vsque
 tempora miraculis quàm plurimis illu-
 stris. Vnde & locus hic à multis vocatur,
*Monasterium B. Mariae Leffliensis miraculo-
 se;* quod hodieque ob miraculorum gra-
 tiam à multis frequentatur. De Lefflien-
 sis Ecclesiæ statu exstant hi versus anti-
 qui:

*Lefflia Leniflua, cui calitus affluit omen
 Fulgida miraculis, virtutum nobile fomen,
 Traxit ab antiquo præclarum tempore nomen,
 Culminibusq; tribus ornata domus Moniales
 Primitus hæc habuit, post Canonicos Laicales
 Demum claustrales albas indumne, quales
 Fundans; præficitur eius Floreffia fundo*

ANNO
1152.

Centies vndeno, quinquagenoq; secundo
Anno, successu fratres comitante iocundo;
Nam domus hac fuerat valde in nihil ante re-
ducta,

Ast anno Domini per eos Abbatia facta
Bis sexcentesimo fuit ad sua iura retracta.

Atque hæc quidem hausimus ex monu-
mentis Ecclesiæ Leffliensis; Itemq; ex Pe-
tro Harentalio, in Catalogo manuscripto
Abbatum Floreffiensium.

*V. W. alterus
in Domino
obdormiuit.
& Præmō
strati sepe-
litur.*

*S. Bernar-
dus ad Do-
minum mi-
grat.*

Anno 1153. Venerab VV alterus, Laudu-
nensis multarū fundator Abbatiarū Ord.
Præmonstr. migrat ad Dominū, & Præmō-
strati sepelitur; vbi quōdā pro Christo pau-
pertatis habitū assūperat. Cōtinuator Sigeb.

Anno eodem ex hac vita ad Dominum
migravit B Bernardus Abbas Clareuallēsis,
qui vt B. Norberto in vita admodū fami-
liaris extiterat, sic & de S. viro præclara
posteris reliquit testimonia; quæ quidem
visum fuit huic Chronico nostro intexe-
re. Epistola itaq; VIII. ad Brunonem Ar-
chiepiscopum Coloniensem sic scribit.

*Eius de Nor-
berto testi-
monia.*

Habetis Dominum Norbertum quem melius
præsentem præsens de talibus interrogare po-
testis. Nam tantò vir ille in diuinis aperiendis
mysterijs nobis promptior, quantiò & Deo pro-
prior esse cognoscitur.

Item Epistola 56. Quod à me de Domino

Nor-

Norberto sciscitami. si videlicet Hierosolymā ANNO
 iturus sit, ego nescio: nam cum ante hos paucos 1153.
 dies eius faciem videre, & de celesti fistula, o
 re videlicet ipsius plurima haurire meruerim:
 hoc ab ipso non audiui. Verum de Antichristo,
 cum inquirerem, quid sentiret, durante adhuc
 ea, qua nunc est, generatione, reuelandum illū
 esse certissimè se scire protestatus est.

Item Epistola 126. Quis reuocabit? Dei es-
 se iudicium senserunt, & consenserunt Gualte-
 rus Rauennas, Hildegarius Tarraconensis, Nor-
 bertus Magdeburgensis &c. Horum gloria spe-
 cialis, & precipua sanctitas & auctoritas etiā
 hostibus reuerenda, facile nobis, qui minorem
 & meriti & officij tenemus locum, aut errare
 secum, aut sapere persuasit. Hactenus Bernar.
 Vide eiusdem Epistolam ad Abbatē Præ-
 monstratensem, quæ est 251.

David primus eius nominis Rex Scotiæ
 vir pientissimus, anno eodem obiit, qui
 præter alia 13. diuersorū institutorū ceno-
 bia apud Scotos cōstructa, & illustre vni-
 Ord. Præmonst. monasterium ad Nouū ca-
 strum exædificauit. Fuere aut plurima huius
 instituti inter Scotos cœnobia, quæ ad suā
 sq; ætatē viris religiosissimis plena fuisse
 testatur Hector Boethius, Scotorum Histo-
 riæ lib. XII. Floruit autem Boethius anno
 1526.

*Nouocastræ-
 se cœnobiū
 in Scotia.*

ANNO
1155.

Brançalāda
in Normā-
nia diœcesi
nimirum
Constan-
tiensī.

S. Martini
castellum
apud Tor-
nacum.

Ioannes Leslaus Episcopus Rossensis, in sua Scotorum historia, ait Dauidem hunc obiisse an. Christi 1155. regni verò 29.

Monasterium, quod *Brançalanda* vulgò nuncupatur, in honorem S. Nicolai Episcopi constructum est, anno 1155. fratribus monasterii *S. Iudoci in Nemore*, primū disciplinam hic instituentibus.

Est autem *Brançalanda* sita in Normānia, regni Galliã prouincia, in diœcesi Constantiensi.

Est & in Anglia eiusdem nominis monasterium Præmonstratense.

Eodem anno in *Castello S. Martini*, ad Scarpum fluuium apud Mortaniam, secūdo à Tornaco Neruiorum milliari, Canonici Præmonstratenses sunt constituti, Radulpho primo Abbate electo.

Habitarunt enim antea hoc in loco seu Benedictini, seu Canonici sæculares, iam inde ab anno Christi 870. hic collocati dotatique, vt pro Christianis eodem in loco à Vandalis, Normannis, Danis, cūm Belgiam vastarent, occisis, apud Deum intercederent. Floret autem hodieque monasterium hoc, nostroque seculo multis auctum est ædificiis, vulgò *Castenau C' Abbaije*, seu castellum Abbatiale nuncupatum.

San-

Sancti Iusti monasterium fundatur anno 1156. in honorem S. Iusti monachis ex Nemore Sancti Iudoci cœnobio euocatis.

ANNO

1156.

S. Iusti monasterium.

Fundatum est hoc anno in VVestphalia, nobile monasterium VVedinckhausense quod & Arnsbergense nuncupatur à vicino opido Arnsberga: Cuius & aliorum Norbertini ordinis, illo in tractu monasteriorum originem ac statum, habe ex litteris R. P. Christophori Pilemanni, Bonnensis, ad R. P. Iacobum Mollanum datis: In VVestphalia precipuum nostri ordinis monasterium est Cappenberg, cuius fundator exstitit quidam generosus, nec minus religiosus Comes VVestphalia, nomine Godefridus, qui ipsius D. Norberti predicatione excitus, & zelo deuotionis inflammatus, vxorem iuuenulam, nondum prole fecundatam, in eandem secum traxit sententiam; & pari consensu omnia simul, qua possederant, ad pedes D. Norberti proycientes, pariter habitu religioso suscepto, se ordini nostro deuouerunt. & in eodem sanctissimam vitam ad finem vsque duxerunt. Ex illo monasterio tanquam primario, prodierunt diuersa alia, utpote Clarholtz sub dominio Comitū de Bentē, & est Praepositura Canonicoꝝ, sicut & Cappenberg ipsa adhuc Praepositura est, licet omnium aliarum sit mater Ecclesiarū.

ANNO

1157.

VVedinckhausense seu Arnsbergense monasterium in VVestphalia.

Cappenberg monasterium.

Clarholtz monasterium.

ANNO
1157.

Varle mo-
nast.

Sceida mo-
nast.

Weding-
hausan.

Richardus
Anglicus
vixisse dicitur,
de quo
infra an.
1190.

Id est, usque
ad an. circi-
ter 1583.

Item Prapositura dicta Vaerte propè Cæssfeldi
in diocesi Monasteriensi. Item Prapositura vi-
rorum dicta Sceida in Comitatu Marcano.
Item Abbatia VVedinghausē dicta, prope o-
pidum & arcem Arensberg. In hac Abbatia
ego nunc pro reformatione commoror, & est
sita in amœnissimo loco, & fundata anno salu-
tis humana 1157. à Comite Arensbergensi, Hen-
rico dicto: qui & post obitum coniugis suæ Er-
mengardis, habitum nostrum legitur suscepisse
& religiosè vixisse: cuius sepulchrum est in
domo capitulari.

in hoc monasterio (sicut meminit vetustus au-
tor Casarius Heisterbacensis) scriptor quidam
fuit Richardus nomine, Anglicus natione: qui
plurimos libros in eodem cœnobio manu pro-
pria conscripserat, mercedem sui laboris præ-
stolans in cœbis. Hic cum fuisset defunctus, & in
loco notabili sepultus, post viginti annos, tumba
eius aperta, manus eius dextra tam integra, &
tam viuida est reperta, ac si retens de corpore
animato fuisset præcisa, reliqua interim carne
in puluerem penitus redacta. Satis Deus osten-
dit in instrumento, quanta fuerit eius merces
laboris in cœlo. Et fuit manus illa asseruata in
testimonium tanti miraculi, usque ad tempora
Gebhardi Truchsesii, Coloniensis Archiepi-
scopi Apostata, cuius improuisus impetus in hunc
tanquam vicinū locū, primò defauit, & quæuis

ria monumenta, absentibus, & in fugam versis
fratribus, abstulit & disiecit, ut reperiri vel a
gnosci non potuerint.

Sunt & alia Sororum Ordinis nostri mona-
steria ut est Olinghausen, Rombeke, Cap-
pelen, D. Catharinæ in Tremonia, & aliud
quoddam extra Tremoniam, VVestphaliae opi-
dum. Hæc ferè R. P. Christophorus Pilkman-
nus, in literis ex monasterio VVedinghau-
seni, postridie Epiphaniæ anno 1604. ad
Mollanum datis: qui ad huius tractus mo-
nasteria reformanda, & ad pristinum reli-
gionis florem adducenda, ex Steinfeldensi
monasterio in VVestphalliam id temporis
missus erat, & iam nunc ad clauum eiusdè
Steinfeldensis monasterij admotus, non
minus exteris, quam suis carus est.

Venerab. Milo Morinensis Episcopus
xxx. cū an. 27. laudatissimè præfuisse, piè
in Domino obdormit anno Christi 1158.
vt vult Iperius in Chron. Bertinensi: siue vt ha-
bet Catalogus manuscriptus Episcoporum
Morinensium an. 1159. Id. Iul. non sine opi-
nionè sanctitatis: vt cuius ad tumulum pa-
trata etiam miracula appareat ex monu-
mentis monasterii S. Iudoci in Nemore. Ex
stat. n. ibidè in veteri manuscripto volu-
mine Epist. à Clerico Can quodā Morinè-
si, ad dicti loci (cui⁹ ante Episcopatū Milo

ANNO
1157.

Virginum
monasteria
in Westph.

B. Milo Epi-
scopus Mo-
rinensis mo-
ritur.

annis

ANNO
1158.

annis decem Abbas fuerat) Abbatem ac
religiosos olim scripta : cuius exemplar,
vt benignè nobiscum R. P. Michael Chie-
rius, Dom. Martinensis Abbas communi-
cavit, ita & fideliter hic exhibere est con-
gruum.

Dilectissimo Domino suo Adæ: Dei gratia Ab-
bati S. Ludoci, cunctisq̄, qui cū eo sunt, fra-
tribus N. Seruus eorum & amicus salutem in
in Domino Rem præclaram, & omni dignam
memoria, cunctisq̄, sanctæ matris Ecclesiæ præ-
dicandum filiis, cælesti dignatione nobis Ter-
uanæ nuper ostensam, vestra sanctitati tacere
non possum ; ob hanc ipsam causam tenerius
amplectens miraculum, quod sanctæ recorda-
tionis Domini mei Milonis Episcopi non tam
precibus & meritis, sed manibus creditur acci-
disse. Erat sanè mulier apud nos paupercula, no-
ta satù, tanquam ostiatim, & penè quotidianū
querens victum, quæ per quatuor & amplius
annos corporeo priuata lumine, cum omni hu-
ius vitæ temporalis, præter paruulum filium,
quo duce utebatur, careret solatio, nocte proxi-
ma post Kalendas Aprilis anno Domini 1163. ia-
centem in cubiculo, somnoq̄, grauata, gran-
dis & admiranda Dei reuisit eam clementia.
Cum enim in quodam Ecclesiæ nostræ loco super
arcam, quæ in eo est, iacere sibi videretur, asta-
bat ei quædam quasi virgo, atate iuencula, sed

statu.

ANNO

1158.

Statura sublimis, decora valde, & aspectu gratissima, vestibūq; ornata candidissimis, quae blando illam paululum affata sermone ad sepulchrum, quod propinquum esse videbatur, manu apprehensa deduxit, & cum super eminenti lapidi eam imposuisset: Esto, inquit, in hoc loco. Mulier igitur expergefacta, dulci recordatione diu delectata visionis, tandem adsumpto paruulo duce, Ecclesiam adiuuit, cumq; in quo iacuisse meminerat, nacta locum, humiq; prostrata, supplex & humilis non minimum tempus in oratione peregit. Cumq; post orationem ad locum, in quo stare iussa fuerat (erat autem sepulchrum Domini mei Episcopi) sese duci postulasset, & perducta, flexisq; genibus lapidi superincumbens, preces ex intimo pectore fundens ad Dominum, tandem orando fatigata obdormiuit. Est autem, dum dormiret, lapu ille, cui pectore subiacebat, visus ei eleuari, simulq; venerabilis quidam senex, atate quidem confectus, sed quadam, vt ei videbatur, reuerenda prae ditus maiestate exhibat de tumulo; qui astante virgine, quae mulieri primum apparuerat, vtraque manu faciem illius suavissimo tactu fouebat, ac deinceps subtili & mūdo accepto linteamine caligantes extersit oculos. Excusso itaque somno, inopinato stupefacta gaudio, auctorem letitiae Deum ac sanctam eius genitricem semel & iterum ac saepius in-

Mulier ca-
ca ad tumu-
lum B. Mi-
lonis v. sum-
recipit

uocare

ANNO
1178.

uocare capit, sed ob ignorantibus & illam delirare credentibus tacere coacta, rursus obdormiuit. Post modicam autem moram, cum in altari B. Virginis Missa celebraretur, illaq; ab eo loco, in quo sanata fuerat, compelleretur recedere. Quid me, inquit, abigitis. ego sum quæ paupercula, quæ longo tempore orbata lumine, iam per Dei gratiam, & sanctæ matris eius auxiliū curata sum, & video hæc ergo sermo iste inter fratres nostros, qui ad officium Missæ celebrandum conuenerant, sed & per totam ciuitatem celeriter in populum diffusus est, omnesq; cum strepitu magno & immensa letitia, plerisque lacrymas pro gaudio fundentibus, ad Ecclesiam festinantes, ad sepulchrum Domini Episcopi cum tanta frequentia, tantaq; sunt animi deuotione congregati, ac si eum resurrexisse atque in carne uiuente ad spectum uenissent. Nonnulli uero de fratribus temerè fidem adhibere uolentibus, cum in Capitulo super hoc deliberatum conuenerant, factaq; de euentu rei diligenti inquisitione, ueritas certissimè deprehensa fuisset, pulsatis illicò cunctis in testimoniū letitia campanis, in laudem Dei unanimitèr adsurreximus. Te Deum luadamus cantantes, in sublime gratiarum actiones referentes altissimo, magnificantes Deum auctorem mundi, & B. Virginis non pratermittētes præconium: quæ se ministrā

eperis

operu prabuera, nec illius meritum obliti pra-
dicare qui clausos diu oculos exteferat dor-
mientis. Nunc autem, quia vos oportet nostra
participes esse iucunditatis, rem, sicut gesta est,
transmittere vobis decreui: vt & vos glorificetis
Deum, qui fecit magna coram oculis nostris
qui admirabili virtute sua cecos illuminauit
oculos cuius potestas & charitas hic & vbique
nunc & in aeternum permanet per infinita se-
culorum secula. Amen.

ANNO
1158.

Albero Episcopus Viridunensis (de quo
supra diximus anno 1130. cum annos 28.
Ecclesiae suae laudatissime praefuisset, &
Lothario II. ac Conrado III. Imp. ab in-
timis semper consiliis fuisset, Episcopatu
se abdicauit anno 1156. relictoque saeculo,
Ordinis Praemonstratensis habitum in mo-
nasterio S. Pauli a se ex Benedictino in
Praemonstratense conuerso apud Virdu-
num adsumpsit: vbi biennio ferè exacto in
Domino pientissime obdormiuit anno
1158. Richardus Vassenburgius lib. 4. de An-
tiq. Gallia Belgica.

Albero Epi-
scopus Vir-
dunensis fuit
monachus
& moritur.

Pro Alberone defuncto S. Bernardus,
Abbas Clareuallensis cum Missam canta-
ret, mutasse Collectam, vt vocant, defun-
ctorum, in Collectam Confessorum tra-
ditur. Ant. Cemocharis lib. de sacrificio Missae
in tabulis Episcoporum Viridunensium.

Otto

ANNO
1159.

*Otto Fri-
singenſis E-
piſcopus
moritur.*

Otto Frisingenſis Epicoſopus filius *San-
cti Leopoldi* Marchionis Auſtriæ, Sceſlar-
nenſis, & Nouæ Cellæ Ordinis Præmon-
ſtratenſis Cœnobiorum fundator, & fa-
milie Norbertinæ fautor egregius, obiit
Morimundi. 1159. Scripſit rerum ab origine
mundi ad ſua uſque tempora geſtarum libros
VIII. Et de geſtis Frederici I. Imp. libros duos.
Hunc fratrem ueterinum fuiſſe *Conradi*
Imp. quem in Aſiatica expeditione eſt ſe-
cutus, ait *Guilielmus Tyrius* Hiſtoriæ
belli ſacri lib. 17. c. 1. *Hundius* tamen in
Metropoli Salisburg. Et *Brufchius* in Ca-
tal. Monafteriorum Germaniæ, ubi *Nouâ*
Cellam deſcribunt, aiunt fratrem eius *Cô-*
radum nomine Archiepiſcopum Salif-
burgenſem fuiſſe.

*Milo iunior
fit Epico-
pus Mori-
nenſis.*

Mortuo venerabili *Milone*, Epicoſopo
Taruanenſi electus eſt *Milo* eiufdem Ec-
cleſiæ Archidiaconus. *Ant. Demochares* lib.
de ſacrificio Miſſæ in Tabulis Epicoſoporum Tar-
uanenſium, & auctor *Catalogi manuſcripti*,
Epicoſoporum eiufdem vrbis, vocant *Milonē*
ſeniorē, huius *Milonis Iunioris* patruū.
Iperius in *Chronico manuſcripto Bertinenſi*,
hæc de utroque *Milone* breuiter refert.
Anno Domini CIO. IOLVIII. Dominus *Milo*
Morinenſis Epicoſopus, vir vite venerabilis &
religionis amator, poſtquam ſedem *Morinenſē*

rexe-

rexerat annis XXVII. migravit ad Dominum. ANNO
 Cui successit Milo Archidiaconus Monachus B. 1160.
 Maria de Bosco. Haftenus Imperius. Est
 autem monasterium B. Maria De Bosco,
 Canonorum Regularium ordinis San-
 cti Augustini, quod *Zuslaunille* aliàs di-
 citur.

Est verò Milo iunior consecratus Epi-
 scopus anno 1160. prid. Non. Ianuarias ab
 Alexander III. Pont. Max. in ciuitate A-
 nagnia. Causa autem profectiois ad Rō.
 Pontificem hæc fuit, quod Bononienses à
 Samfone Remorum Archiepiscopo pecu-
 liarem sibi Episcopum dari postulantes, à
 vetere se Morinorum Ecclesia subducere
 conarentur. Quod tamen summus Ponti-
 fex fieri non permisit. *Meyerus in Annali-
 bus Flandriae* Obiit autem Milo iste XVII.
 Kal. Octob. an. 1169.

Eodem anno monasterium *Falesianū*, *Falesia in*
 in diœcesi *Sagiensi* exstruitur in honorem *Normania.*
 S. Ioannis, Canonicis ex Nemorensi S. Iu-
 doci cœnobio venientibus.

Anno 1162. monasterium *Lucernense*, ANNO
 apud Normannos in honorem SS. Trini- 1162.
 tatis ædificatur, Monachis S. Iudoci Ne- *Lucerna in*
 morensis disciplinam Norbertinam ibi- *Normania*
 dem instituentibus.

ANNO
1163.
*Hortus B.
Maria in
Frifia.*

Anno 1163 Monasterium Horti B. Mariae in pago *Hallun. èst*, sesquimilliarium à Leonardia Frifiae occidentalis metropoli fundatur, atque extruitur à B. Friderico, eius loci paracho, adiuuantibus & subsidia cōferētibus nobilibus matronis *Siuera, Marchela & Gertrude Canmurga.*

Solitus erat Fridericus Cœnobiū *Insula B. Maria*, in diœcesi Ultraiectina, apud Neomagum situm, frequentius accedere: cuius loci Monachorū pietate permotus, ipsā Ord. Premonst. disciplinā amplexus seculo & Pastoralis se cura abdicauit, habitumq; eiusdē ordinis, & facultatē monasterij cōstruendi, à *Godefrido* Episcopo Ultraiectino accepit. Quò factū est, vt mox sese plurimi B. Viro in disciplinā traderēt: Quos inter *Tadeco*, seu *Tacho* emicuit, vir eloquio clarus, & concionandi gratia insignis Is impetrata à Frederico facultate, cum *Hortus B. Maria* nuper institutus, magno numero cōfluentes discipulos nō caperet, aliò se cōtulit, propriūq; Monachorū collegiū instituit: ex quo duo postmodū celebria eiusdē ordinis monasteria sunt enata, vnū *Mernēse*, Virginū, in ditiōe Trāslauicana: alterū *Dockumēse*, virorū, ad tumulū S. Bonif. Mogunt. Archiep. & Germaniæ a post, q̄ eò loci martyrio coronat⁹ est.

*Mernense &
Dockumēse
monasteria
Locus mar-
tyij S. Bo-
nifacy.*

est an. Chr. 754. aut vt aliis placet, an. 752. ANNO
Accrescente verò indies Candidatorū 1163.

multitudine in *Horto B. Mariae*. B. Frideric⁹
assumpto secum Alardo dicti Tachonis *Monasteriū
in Dockum,
Lidlum &
Ordinum,*
fratre vterino, ad monasteriū Steinfeldē-
se in Eyffalia situm se contulit. Vbi rebus *agnoscere se
subiecta Ab-
bati Stein-
felderis cō-
stat ex Mo-
lani Nata-
libus Belgi-
cis, die 7.
Apr.*
cum Præposito communicatis, ordinis
instituta omnia impetrat, domumq; cum
Hermannō Priore Steinfeldensi reuertit.
*Sibrandus Abbas in vita B. Friderici, & Sibrā-
dus Leonius in Catalogo manuscripto Abbatum
Horti B. Mariae.*

Cæterum multiplicatis à Paulo IV. Pōt.
Max per Germaniā inferiorem Episcopa-
tibus, plantatio *Horti B. Mariae*, ad nouum
Episcopatum Leouardiensem translata
est. Præmonstratanis in Canonicos secula-
res & Cathedrales commutatis.

Primus aut Leouardiensis Episcopus
creat⁹ est *Canerus Petrus*, Brouershauius,
Zelādus, Doct⁹ Theologus Louaniensis:
qui multis aduersus hereticos libris editis
clarus, Colon. Agrip. obiit 16. Feb. an. 1163
ætatis 49. iuxta tres Reges ibid. cōsepult⁹.

Cæterum de *Horto B. Mariae*, itemque de
Dockumensi & Mernensi (quod Virginum
fuit) monasteriis, vide plura supra ad an.
1126. in descriptione Monasterij Steinfel-
denfis.

ANNO
1170.

Godescalcus
relieto Epi
scopatu A
trebatensi
ad monaste
rium suum
redit &
moritur.

Betlehem
Virg. mo
nast. in Fri
sia.

B. Gerlacus
floret.

Godescalcus Episcopus Atrebatensis, cum Ecclesie sue annos ferè decem laudatissimè præfuisset, senio morbisq; confectus, vitæque solitariæ percupidus anno 1157. Episcopatum reliquit, celsitque Andree Pariensi Abbati Sarnacensi Ordinis Cisterciensis, atque ad pristinum suum monasterium Montis S. Martini redijt, vbi & obiit anno 1170. præ senio iam oculis captus. *Meyerus in Annalibus Flandria.*

Ex monasterio *Horti B. Mariae* (quod anno 163 diximus institutum) ad vitanda pericula & calumnias, hoc anno Virginum congregatio à Beato Frederico dicti *Horti Beatae Mariae* Fundatore, transfertur ad locum, qui hodieque dicitur *Betlehem*, haud longè ab Ee fluuio *Annales Frisia.*

His verò temporibus floruit *B. Gerlacus* sanctissimus Eremita: cuius sacrum corpus ad nostra vsque tempora miraculis illustre adseruatur in pago & Monasterio Nobilium Virginum Ord. Præmonstratensis diocesis Ruræmundensis, quod *S. Gerlaci* vulgò dicitur, in ditione Falckenburgensi, secundo ferè milliari à Traiecto ad Mosam, tertio milliari ab Aquisgrani-
tum, vitamque eius & miracula libris duobus conscripsit Canonicus quidam

Ord.

Ord. præmonst. circa an. Dom. 1250. cuius A N N O
nomen ignoratur. 1170.

Hos libros iussu D. *Henrici Cuckij*. Epi- *Vitam eius*
scopi Ruremundensis an. 1600. Traiecti *scribunt &*
ad Mosam typis euulgauit *Erasmus Goujens*, *edunt Pra-*
Præpositus inclyti monasterii S. Gerlaci. *monst.*

Solet aut B. Gerlacus (etsi vt Eremita fo-
litariè in cellula quadã viueret) laneis ve-
stib. vti. i. tunica, scapulari, cappa & cingu-
lo, secundum Ordinis Præmonst. profes-
sionem, tam forma, quàm colore per om-
nia coaptatis; vt in historia vitæ eius cap.
16. dicitur.

De B. *Gerlaco* agit etiam Molanus in
Natal. Sanctorum Belgii ad diem 5. Ia-
nuarij.

Liceat porrò mihi hoc loco statum
monasteriorum Hispaniæ explicare; vt *Ord. Pra-*
potè paucis fortasse in reliqua Europa *monst mo-*
notum. Florent hodie in Hispania quin- *nasteria a-*
decim circiter huius ordinis virorum *puud Iberos.*
monasteria, videlicet, *Retorta*, S. Pelagij
monasterium in Serrato, *S. Crucis de Mon-*
con, *Vitis S. Mariae* Saluatoris, de ordine S.
Mariæ de hortis, *S. Saturnini de Medina*, *Ca-*
ritatis, *S. spiritus d. Auila*, *Aquilar*, *villa ma-*
ior, *S. Christophori de Iueias*, *Buxetum*, *Belli-*
podius & *S. Nicolai monasterium*. Flo-
rent item duo Monialium cœnobia, vide-

ANNO
1170.

licet *S. Michaelis de Gros & S. Maria de villa aurea*. Olim tamen plura utriusque sexus monasteria fuisse, infra docebo. Ad hæc est hodieque in Academia Salmanticense insigne huius ordinis Collegium, seu seminarium; ad quod variis è monasterijs cãdidati sacris literis operam daturi, mitti aliqui solent. Cæterùm ante annos circiter 40. parũ abfuit, quin huius ordinis vniuersa per Hispaniã monasteria, (quod disciplinam fortassè monasticam minus colerët) Philippo I. Rege cõsentiëte, Hieronymianis monachis in Hispania plurimum efflorescētibus, in perpetuum cederent. Obstiterunt tamen Abbates aliquot huius ordinis; qui Romã profecti ad Pont. Max. ab eodem suis in monasterijs reformandis tamen stabiliti sunt. Itaq; reformationis hoc negotium, à Pontifice Maximo commendatum est Reuerendis. Dño *Nicolao Ormaneto*, Episcopo Patauiësi; qui legatum Apostolicum id temporis in Hispania agebat: Statutumque inter cetera multis de causis, vt more reliquorum Hispaniæ monasteriorum, Abbatiali titulo gaudentium, tã Benedictinorum, quàm Cisterciensium, non perpetui sed triennales solùm Abbates essent, Præmonstratenses. Quo fit, vt trienniis singulis hodie cui-

*Abbates
triennales
in Hispanijs*

que

que monasterio Abbas nouus præficiatur; qui quidem triennii spatio exacto, mox in ordinem redigitur. Notandum autem, hos Abbates Hispanicos triennales non consecrari seu benedici, vt solent Abbates Gallicani, Belgici, aliiq̄ue, qui perpetui sunt; nisi fortassè aut ipsi sponte sua cedant, aut ob graues aliquas causas à superiore Præfectura abire cogantur. Vniuersorum porrò Hispaniæ monasteriorum, cõmunem curã habet Abbas Retortæ, idq̄; non nisi per triennium: quo tráfacto, mox aliº substituitur. Sed & in gratiã Lectoris situm dictorum Hispaniæ monasteriorũ indicare operæ pretium duxi.

Retorta, quod primarium quasi monasterium est, inter Hispanica huius ordinis sita est in agris ad *Duionum* fluuium, quinto ferè lapide à Vallisoletto, Palatinæ olim diocesis, nescio, an non hodie Vallisoletanæ. Est enim Vallisoletanis proprius Episcopus datus annis superioribus.

S. Pelagij monasterium, in Serrato situm est inter montes, sexto ferè milliarì à Palentia vrbe nobili, cuius & diocesis est.

S. Crucis, de *Moncon* cognomento monasterium, distat à Palentia tribus circiter milliaribus, diocesis eiusdem.

ANNO
1160.

*Solemniter
haudqua-
quam bene-
dicuntur.*

*Retorta
quinto à
Vallisoletto
lapide.*

S. Pelagij.

S. Crucis.

ANNO

1170.

Vitis S. Maria.

Vitis S. Maria est monasterium illustre, sexto milliari ab Oxomensi vrbe distans (cuius & diœcesis est) in agris ad *Durium* fluuium situm, fundatumque ab Alfonsè VI. Castiliæ Rege. Dicitur autem *vitis S. Maria*, quod eo in loco inter vitas seu vuas idem Alfonsus Rex elegantissimam Deiparæ imaginem repererit: quæ hodieque ibidem in magna est veneratione, miraculis etiam illustris.

S. Saluatoris

Monasterium Sancti Saluatoris *de Ordax* in regno Nauarræ, duodecimo ferè lapide à Pompeiopoli, seu Pompelona situm.

S. Mariæ de Hortis iuxta Segobiã

S. Mariæ de Hortis, siue Hortense monasterium est in hortis seu pratis situm, ad muros *Segouia*, veteribus Segobiæ vrbis Episcopalis, & pannorum textrina ad modum nobilis.

S. Saturnini iuxta Methymnam.

Sancti Saturnini de Medina monasterium situm est ad muros Methymnæ, vulgò *Medina Campi*, quod opidum est celebre, medio ferè itinere Salmanticam inter & Valisoletum. Vtrius autem diœcesis sit, certò non habeo dicere.

Charitatis.

Charitatis, siue de Charitate monasterium loco amœno ad *Gadam* fluuium situm, dimidio ferè milliari distat ab vrbe

Epi

Episcopali, quam *Roderici* ciuitatem vulgo nominant.

ANNO
1170.

S. Spiritus *de Auila* monasterium situm est ad muros vrbs Episcopalis *Abulensis*, quæ hodie *Auila* dicitur.

S. Spiritus;
iuxta *Abulam*.

Aquilariense S. Mariæ monasterium, vulgò *Aquilar*, situm est ad muros opidi *Aquilariensis*; diœcesis *Burgensis*, aut *Tarroconensis*. Aiunt id fundatum iam olim à *Bernardo à Carpio*, celebri illo in *Annalibus Hispanicis Duce*, ibidem sepulto.

Aquilariense

Villa Maior, monasterium diœcesis *Burgensis*, nomē habet à pago vicino, cui nomen *Villæ Maioris*. Abest milliaribus septem à *Burgensi* vrbe.

Villa Maior

Sancti *Christophori de Iueias* monasterium diœcesis *Burgensis*, distat ab eadē vrbe tribus circiter milliaribus.

S. Christophori.

Buxetum, siue *Buchetum*, S. Mariæ diœcesis *Burgensis*, distat secundo ferè lapide à *Mirada* ad *Iberum* fluuium, vt arbitror, sita.

Buxetense.

Atque hæc quidem duodecim monasteria, Abbatiali dignitate etiamnum illustria, sita sunt in *Castilia* seu *Castella* veteri.

Cæterum *Villa Medianilla*, diœcesis *Burgensis*, in *Castella* item veteri sita, olim

I s

etiam

ANNO
1170.

Collegio Salmanticensis origo.

etiam Abbatia fuit. Hodie est Prioratus, vna cum prouentibus annuis annexus, collegio Salmanticensi, ante annos quadraginta. Est enim id institutum circa tempora reformationis à R. Domino Nicolao Ormaneto factæ, cuius suprâ meminimus.

S. Pelagij.

Sic & S. Pelagij de *Areuilla* monasterium (ab *Areuilla* pago vicino ita nuncupatum) olim Abbatia, nunc est Prioratus diœcesis Leonensis, siue Legionensis, Monasterio Retortæ vnitus atque annexus.

Appellant autem ferè Hispani *Prioratus*, quos nos Belgæ *Pastoratus* nuncupamus, id est, Ecclesias, in quibus vnus aut plures Religiosi huius ordinis curæ pastoralis præfici solent. Suntque singulis ferè monasteriis Hispanicis (quod de Belgicis alijsque alibi diximus) plures eiusmodi parochiæ seu pastoratus annexi.

S. Leonardi.

Fuit verò & *Sancti Leonardi* monasterium olim celebre, situm Albæ, quod opidum est quarto milliari à Salmantica, Ducatus titulo insigne. Huius Albæ Dux fuit *Ferdinandus Aluarus*, Toletanus, Gallie belgicæ olim Prorex: à cuius arce monasteriū istud haud longè distitum est.

Hodie

Hodie tamen Albaniae S. Leonardi monasterium, possident Monachi Hieronymiani: idq; ab eo tēpore, quo de vniuersis Præmonstratani instituti per Hispaniam cœnobijs eisdem tradendis actum fuisse paulò ante diximus.

Præter hæc iã enumerata monasteria, in Catalogo Auerbodiensi (ex quo seriem monasteriorum vniuersi ordinis, ad calcē libri reiectam ferè hausimus) recensentur & duo ista diœcesis Ilerdensis, *Bellipodium*, & *S. Nicolai* monasterium.

Bellipodium intelligo Hispanicè nuncupari *Bel pontz* in Catalonia, septimo à Barcinona lapide situm.

Alterum *S. Nicolai* videl. monasterium, ignotum erat illi, quo cum de rebus hisce Hispanicis cōmunicauit. Et dubitatio nobis orta est, an non sit idē cum *Bellipodio S. Nicolao* fortassè sacro. Nihil hic tamen adfero, vti in re valdè à nobis remota.

Præter ista virilis sexus monasteria, florent etiamnum eximiè in Hispania Virginum Religiosarum cœnobia duo. Prius est *S. Michaelis de Gros* nominatum in Castellæ veteris opido *Tauro*, vulgò *Torro ad Duium* fluium diœcesis Zamorensis situm.

Alterum est monasterium *S. Mariæ de*

ANNO
1170.

Bellipodiū.

S. Nicolai.

*Monialium
monasteria
duo, videli-
cet.*

*S. Michaelis
de Gros.*

*De Villa
aurea.*

Villa

ANNO
1170.

Villa aurea, vulgò *de Villioria*, diœcesis Alcornensis, Hispanicè, vt arbitror, d' *Orienza*.

Fuisse autem & Virginum non pauca huius ordinis olim per Hispaniam monasteria haudquaquam ambigo. Fidem faciunt vel vnus monasterij annales *Vitis. S. Mariæ*. Quod monasterium duos olim prioratus seu Conuentus Monialium sub se habuit, vtrumque in Oxomensi diœcesi situm. Priori nomen fuit *Freznillo de las Donnas*, id est, Freznillum Dominarû. Catalogus Auerbodiensis *Fravrinellam* vocat. Alter nuncupabatur *S. Michaelis de Bracarot*, in Catalogo Auerbodiensi pariter notus. Estq; nunc vterq;, monasterio vitis *S. Mariæ* vnitus.

Præter ista fit & monasteriorum *Santa Crucis de Pinofo*, & *S. Maria de hortis in castro Bonam*, mentio in catalogo Auerbodiensi, iam sæpiùs citato, notaturque Monialium esse. De quibus tamen vt ignotis non est, quod dicam.

Dubitari posset, an *S. Crucis* virile monasterium, de quo supra egimus, non habeat cognomen *de Monron* & *de Pinas*, siue de *Pinofo*, adeoque fortasse sit idem. Atque hæc quidem de Hispaniæ monasterijs habemi Lector, Si vspiam fortè lapsi sumus

loco-

locorum interualla facile nobis abste-
viam impetrabunt.

Martalense cœnobium ad Danubium
fluuium inter Redlingum & Ekingum
Austriacæ familię opida, in rupe situm, &
magnificis ædificijs conspicuum, ex Ca-
nonicorum collegio in Præmonstratense
monasterium conuersum est anno 1171.
& dotatum ab *Hugone III.* Palatino Co-
mite, Tubingensi, eiusque coniuge *Eliza-
berga* Rudolphi Bregantini Comitis fi-
lia.

Fuit & huic Martalensi cœnobio Mo-
nialium, sub Priorissæ, vt vocant, regimi-
ne viuentium, monasterium olim coniun-
ctum; sed anno 1173. communi Abbatis &
Monachorum eius loci consensu decretū
est, nullas amplius fœminas recipiendas
aut admittendas esse.

Ita *Casparus Bruschius*, in *centuria mona-
stiorum Germania*, vbi Martalenses Ab-
bates seu Præfectos ex ordine recenset.
Idem Bruschius tamen, *Ratense* monaste-
rium (de quo supra anno 1128.) describēs,
ait anno 1170. ex Koto ad Martalensem
Ecclesiam missos esse Monachos Præmō-
stratenses.

Postula, celeberrimum est hospitale, vt
vocant. seu viatorum cuiuscunque condi-
tionis

ANNO

1171.

*Martalensis
Abbatia ad
Danubiū fl.*

ANNO

1173.

tionis

ANN O
1173.

tionis receptaculum in medijs Campaniæ
Brabantinæ ericetis situm; ad quod omni-
bus & singulis, die noctuque venientibus,
Hospitium præbetur, & cibi gratuito sup-
peditantur. Primus huius loci fundator
fuit *Fastradus Vtvvichi*, vir nobilis; qui
prædij sui Postulani partē, Ecclesiæ *Floreff-*
fiensi dono dedit anno 1173. habitumq; re-
ligionis post etiam adsumpsit. Accesserunt
eodem anno amplæ donationes cuiusdam
Arnoldi, cognomento *Brabanti*. Et
Gella pijsimæ cuiusdam matronæ. Atque
Arnoldus quidem & filiam suam *Iuettam*,
eodem in monasterio Christo obtulit. So-
lent nanque olim & Virgines sacre Postu-
lani hospitalis curam habere, hodieque
locus ab ipsis quondam inhabitatus *Beg-*
ginagium dicitur. At nunc soli viri Reli-
giosi, Postulano in cœnobio agunt, ijque
numero ferè quinque *Floreffinæ* monasti-
cen amplexi. Quorum quatuor diuinum
officium assidue peragunt, vnusque eor-
um Prioris titulo gaudet. Quintus verò
Prouisor seu magister domus Postula-
næ dicitur: ad quem bonorum tempora-
lium spectat procuratio. Solet is, à *Flo-*
reffensi Abbate nominari, oblatusque
Brabantinæ Duci, ab eodem confir-
mari.

Ger-

Gerlandus natione Germanus, tertius Abbas Floreffiensis, monasterium suum cum spiritualibus tum temporalibus bonis mirificè auxit. Nam præter *Postulam. Harlemundam & Vanziam*, aliasque Villas, Ecclesiam quoque *Liffliensem* acquisiuit quæ post sui iuris facta, proprium accepit Abbatem; vt infra suo loco dicemus. Cæterum *Gerlandus*, cum religiosè atque industrie annos ferè triginta sex præfuiſſet. Obiit xii. Kalend. April. 1174.

Succesſit illi *Hermannus*, itidem Germanus, summus religionis amator. Huius Abbatis tempore anno ſcilicet 1176. nouæ ſalutarium fontium ſcaturigines, haud procul à porta Eccleſiæ maioris, quæ tum ædificabatur, diuinitus, vt apparet, emanarunt: è quibus potantes ægri plurimi ſanitati reſtituti ſunt.

Huius item tempore, anno nimirum milieſimo ceterſimo octuageſimo octauo, oppido Namurcenſi, & arce à Balduino Hannoniæ Comite expugnatis Floreffieſe monaſterium ferro flammaque magna ex parte vaſtatur, fratribus annum vnum & menſes ſex, per diuerſa loca diſperſis.

ANNO

1174.

Gerlandus

3. Abbas

*Floreff.**Hermannus*

4. Abbas

*Floreff.**Depopulatio**ſorentiſſima**Floreffiana**Abbatia an*

1188.

Poſt

ANNO
1174.

Pòst reuocatis fratribus, Ecclesia à B. *Issrido* Raseburgensi Episcopo reconciliatur consecratis in ead die vno altaribus septem. Præfuit autem Hermannus annis ferè viginti. *Petrus Herentaius in Catalogo manuscripto Abbatum Floressensium.*

ANNO
1175.

Beatus *Fridericus* Horti B. Mariæ apud Frisios fundator, & primus abbas, cum annos 14. præfuisset, in Domino obdormiuit Nonis Martij anno 1175. multis virtutibus miraculisque in vita & post obitum illustris. Conditus est in sacello S. Mariæ, ab ipso exædificato, vbi sepulchrum eius luminaribus accensis aliisque pijs officijs honorari olim solet.

Vitam eius conscripsit *Sibrandus* sextus Kocieius abbas: quæ apud nos, & alibi est manuscripta: cuius quidem compendium extat apud Ioannem Molanum in Natalibus SS. Belgij, & apud *Francise Harecum*, in appendice ad vitas sanctorum abs editas.

ANNO
1177.

B. Evermodus Episcopus Raseburgensis moritur.

Hoc ferè tempore viuere in terris desijt B. *Evermodus*, Raseburgensis Episcopus, qui ex Præposito Ecclesiæ B. Mariæ Magdeburgensis, secundus eius vrbis Episcopus creatus, institutum Præmonstratense Raseburgum primus attulit, constructoque monasterio, ipsum institutum

Epis-

Episcopali cathedræ velut annexuit; adeo ANNO
 vt ad maiorum nostrorum vsque tempo. 1177.
 ra, nemo nisi Præmonstratanae familiae
 Canonicus, ad Episcopatum soleret adsu-
 mi. De sancta huius Pontificis Vita mira-
 culisque, vide Albertum Kranzium in sua
 Metropoli lib. 8. c. 28. Et in Vandalia
 lib. 5. c. 42. & Helmoldum in historia
 Slauorum, vbi vitam Vicilini describit.
 Illud porrò ex Kranzio hic annotare li-
 bet, accidisse aliquando, vt cum sanctus
 hic Antistes inter mysteria diuina, chiro-
 thecas pontificales festinanter seposuisset
 moxque illas querens non inuenisset, lo-
 ci que in quo posuisset sacris intentus non
 meminisset, eas ipsas in aere sine admini-
 culo aut ope cuiuspiam pèdentes repertas
 esse magna cum adstantium admiratione
 & stupore

Itemque factum aliquando, vt cum
 Frisii ab Henrico Comite Raseburgensi
 capti, pro quorù dimissione frustra inter-
 cesserat, in festo Paschæ catenis vincti sub
 custodia in Ecclesia astarent, eos à vincu-
 lis absolueret, aqua lustrali cum cæteris
 fidelibus, ipsos adspersens, dicensque
 Dominus soluit compeditos. In cuius mi-
 raculi fidem catena ipsa, quæ vincti fuerat,
 annos plurimos asseruata est

K

Fuit

ANNO
1177.

Fuit autem hic *Euermodus*, ex primis B. Norberti sodalibus, qui sancto viro Cameraci concionante, illi se adiūxit, atque indiuiduus ipsi comes ad extremum vsq; vitæ spiritum adhæsit. *vti patet ex cap. 20. Vita S. Norberti.*

*B. Iffridus
B. Euermodo
succedit.*

Euermodo in Episcopatu Raseburgensi successit *Iffridus*, qui vt eiusdem fuit instituti Præmonstratensis, sic nec virtutibus nec miraculis inferiori; plurimumque in Vandalis ad religionem Christianam conuertendis exemplo sui prædecessoris adlaborauit.

Fertur is cæco visum aliquando restituisse, aquam in vinum diuinitus versam eius in vsum fuisse. Horum Beatorum Antistitum *Euermodi & Iffridi* reliquiæ in Odeio (vulgus chorum nuncupat) in capsula quadam honorificè ad eruari solent. *Kranzius c. 49. l. 6. sua Metrop.*

*Alexander
III. institutum
Præmonstratense
diplomate
confirmat
an. 1177.*

Alexander III. Pontifex Max. Ord. Præmonstr. leges, seu statuta vniuersa amplo diplomate anno 1177. confirmavit; cuius hic exemplar, vt paucis hæctenus fortè visum apponam.

ANNO
1177.

ALEXANDER SERVVS
SERVORVM DEI DILECTIS
 filiis Hugoni Abbati Præmonstratenſi, &
 cæteris Abbatibus, Canonicis Præmonſtr.
 ordinis tam præſentibus, quàm futuris
 religioſam vitam profeſſis in
 perpetuum.

IN Apoſtolica ſedis ſpecula, quanquam im-
 meriti, providente Domino conſtituti, pro
 ſingulorum ſtatu ſolliciti eſſe compellimur, &
 ea ſincerè tenemur amplecti, quæ ad incre-
 mentum religionis pertinent, ad virtutum ſpe-
 ctant ornatum, quatenus Religioſorum quies,
 ab omni perturbatione ſecura, & à iugo mun-
 dane oppreſſionis ſeruetur illaſa, cum Apoſtolica
 fuerit tuitione munita. Attendentes itaq; quo-
 modo Religio & ordo veſter multa refulgens
 gloria meritorum, & gratia redolens ſancti-
 tatis, palmites ſuos à mari uſque ad mare ex-
 tenderit, ipſum ordinem & vniuerſas domos e-
 iuſdem ordinis, Apoſtolica protectionis præſidio
 duximus conſouendas, & præſenti priuilegio
 muniendas. Ea propter dilectiſſimi filij in Chri-
 ſto Domino, veſtris iuſtis poſtulationib. beni-
 gnus annuètes, vniuerſas inſtitutiões & diſpo-
 ſitiones, quas de cõmuni cõſenſu vel maiorũ &
 ſaniorũ partiũ rationabiliter feciſtis, ſicuti in-
 ferius denotatur, auctõritate Apoſt. roboram⁹,

ANNO
1177.

*Patri Ab-
batis mu-
nus.*

*Pramostratensis Ab-
bas est pa-
ter omnium*

*Abbatibus om-
nes quotan-
nis ad Ca-
pitulum ge-
nerale con-
uenire de-
bent.*

& presenti patrocinio communimus, videlicet
ut ordo Canonicus, quemadmodum in Præmon-
stratam Ecclesiam secundum regulam B. Au-
gustini, & dispositionem recolendam memoriae Not-
berti quondam Præmonstratensis Ordinis In-
stitutoris, & successorum suorum in candido ha-
bitu constitutus esse dignoscitur, per omnes eius-
dem ordinis Ecclesias temporibus inuiolabili-
ter obseruentur, & eadem penitus obseruantia
eisdem quoque libri, qui ad diuinum officium
pertinent, ab omnibus eiusdem ordinis Eccle-
siis uniformiter teneantur: nec aliqua Ecclesia
vel persona ordinis vestri aduersus communiam
ipsius ordinis instituta, priuilegium aliquod pos-
tulare vel obtentum audeat quomodolibet re-
tinere. Nulla etiam Ecclesiarum ei, quam ge-
nuit, quamlibet terreni commodi exactioem
imponat. Sed pater Abbas curam de profectu
tam filij Abbatis, quam fratrum domus illius
habeat secundum ordinem corrigendi, quæ
ea nouerit corrigenda, & illi ei tanquam Pa-
tri reuerentiam filialem humiliter exhibeant.
Abbas autem Præmonstratæ Ecclesie, quæ ma-
ter esse dignoscitur, aliarum non solum in illis
Ecclesiis, quas instituit, sed & in omnibus alijs
eiusdem ordinis & dignitatem & officium pa-
tris obtineat, & ei ab omnibus tam Abbatibus,
quam fratribus debita obseruantia impenda-
tur. Præterea omnes Abbates vestri ordinis,

fin.

singulis annis ad generale capitulum Praemon-
 stratum postposita omni excusatione, conue-
 niant; illis solis exceptis, quos à labore via cor-
 poris retardauerit infirmitas; qui tamen ido-
 neum debebunt delegare nuncium, per quem
 necessitas & causa remotionis suae capitulo
 valeat nunciari. Hi autem, qui in remotioribus
 partibus habitantes, sine graui difficultate sin-
 gulis annis se nequeunt capitulo presenta-
 re, in eo termino conueniant, qui in ipso eis Ca-
 pitulo fuerit constitutus. In quo nimirum Ca-
 pitulo, presidente Abbate Praemonstratensi, cæ-
 terisq; confidentibus, & in spiritu Dei coope-
 rantibus, de his, quæ ad edificationem anima-
 rum, ad instructionem morum, & ad informa-
 tionem virtutum, atque incrementum regula-
 ris disciplina spectabunt, sermo diligens ha-
 beatur. Porro de omnibus questionibus & que-
 relis tam spiritualibus, quàm temporalibus, quæ in
 isto Capitulo proposita fuerint, illud teneatur
 & obseruetur irrefragabiliter, quod Abbas
 Praemonstratensis cum his, qui sanioris consi-
 lij & magis idonei apparuerint iustè ac prou-
 idè iudicabit. Sanè si Abbas aliquis vestri ordinis
 infamis & inutilis, aut ordinis sui prauarica-
 tor inuentus fuerit, & per patrem suum Abbatè
 prius, aut per nūciū eius admonitus, suū corrige-
 re & emendare delictum neglexerit, aut cede-
 re, si amouendus fuerit, auctoritate generalis

A N N O
1177.

*Abbas re-
cens electus
ab ordina-
rio conse-
cratur seu
benedicitur*

Capituli deponatur, & depositus sine dilatione ad domū, vnde exiit, seu ad aliam eiusdē ordinis, quā elegerit, reuertatur, in obedientia Abbatis, sicut ceteri fratres ipsius domus, firmiter permansurus. Id ipsum etiam alio tempore si necesse fuerit, & capitulum sine scandalo vel periculo expectari nequiverit, per Abbatem Premonstratensem, & patrem Abbatem, & alios Abbates, quos vocauerit, licebit. Quod si depositus in se data sententia contumaciter contraire tentauerit, tam ipse quā Principales eius, qui de ordine vestro fuerint, in sua contumacia fautores ab Abbate Premonstratense & ceteris Abbatibus censurā Ecclesiasticā, donec satisfaciant, coerceantur. Verum cum aliqua Ecclesiarum vestrarum Abbate proprio fuerit destituta, sub patris Abbatis potestate ac dispositione consistat & cum eiusdem consilio qui eligendus fuerit, à fratribus eligatur. Electus autem, non quasi absolutus à potestate patris Abbatis vel ordinis sui, Archiepiscopo vel Episcopo, in cuius diocesi fuerit, prestetur, plenitudinem officij ab eo percepturus; ita tamen quod post factam professione, Archiepiscopo vel Episcopo, occasione illa non transgrediatur constitutiones ordinis sui, nec in aliquo eius prauaricator existat. Si quis ex vobis canonicè electus in Abbate diocesano Episcopo semel & iterum per Abba-

ANNO
1177.

tes vestri ordinis presentatus, benedictionem ab eo non potuerit obtinere, ne Ecclesia, ad quam vocatus est destituta consilio periclitetur, vice & loco Abbatis fungatur in ea tam in exterioribus prouidendis, quā in interioribus corrigendis, donec aut interuentu generalis Capituli vestri, aut precepto Romani Pontificis seu Metropolitanus, benedictionem suam obtineat. Ceterum si aliqua Ecclesiarum vestrarum pastoris solatio destituta inter fratres substituendo Abbate discordia fuerit, vel scissura suborta, & ipsi facile ad concordiam & vnitatem reuocari nequuerint, Pater Abbas consilio Coabbatum suorum, eis idoneam prouideat personam & illi eam sine contradictione recipiant. Quam si recipere contempserint, sententiae subiaceant quam Pater Abbas cum consilio Coabbatum suorum in eos duxerit, circumspeditione adhibita, promulgandam. Si quae autem Ecclesiae Canonorum alterius ordinis, ad Ordinem vestrum venerint, ad eam Ecclesiam vestri ordinis habeant respectum, in qua vestrum noscuntur habitum assumpsisse. Nulla sanè persona Ecclesiastica pro benedictione Abbatum vestrorum palefridum, aut aliud aliquid exigere, nullus Abbatum vestrorum etiamsi exigatur, dare presumat; quia & exigenti & danti nota simoniaca prauitatis & periculum imminet. Adhuc quia Praemonstra-

A N N O
1177.

tensis Ecclesia, prima mater est omnium Ecclesiarum totius ordinis, & patrem super se alium non habet: sic ad cautelam & custodiam ordinis per tres primos Abbates, scilicet Laudunentem, Floreffiensem, & Culliacensem statutum est, annua ibidem visitatio fiat, & ad suggestionem eorum in ipsa domo corrigatur, si quid corrigendum fuerit. Quod si Abbas in corrigendo tepidus, & fratres sepius moniti, incorrigibiles manserint, ad generale capitulum referatur, & sicut melius visum fuerit, consilio generalis capituli, emendetur, & sententia in hac parte capituli sine retractione aliqua obseruetur. Quoties verò Præmonstrata Ecclesia sine Abbate fuerit, ad illos tres Abbates eius cura respiciat, & à Canonicis ipsius Ecclesie, cum eorum consilio, persona in Abbatem idonea eligatur, ad consilium suum quatuor alijs Abbatibus ad eandem Ecclesiam pertinentibus pariter aduocatis, quos ipsi Canonici provideant aduocandos. Liceat quoque unicuique matri Ecclesie ordinis vestri cum consilio Abbatis Præmonstratensis, de Abbatibus Ecclesiarum, que ab ea processisse noscuntur sibi quemcunque voluerint, si tamen idoneus extiterit, assumere in Abbatem. Personam autem de alio ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in pastorem, nec vestri ordinis aliqua in Abbatem monasterij alterius, nisi de aucto-

auctoritate Romana Ecclesie ordinetur. Nulli
 etiam Canonicos vel conuersos vestros sine li-
 centia Abbatum suscipere, aut susceptos liceat
 retinere. Si qua verò inter aliquas vestri ordi-
 nis Ecclesias de temporalibus quaestio emerse-
 rit, non extra ordinem Ecclesiastica, vel secula-
 ris audentia requiratur, sed mediante Abbate
 Praemonstratensi, & ceteris, quos euocauerit,
 aut charitatiue inter eas componatur aut au-
 ditis vtrimque rationibus, eadem controuersia
 iusto iudicio terminetur. Quia verò singula,
 quae ad religionis profectum, & animarum sa-
 lutem ordinastis, praeseti abbreviatione nequi-
 uerint annecti, nos cum his, quae praescripta sūt,
 consuetudines vestras, quas inter vos religionis
 intuitu regulariter statuistis, ac deinceps au-
 ctore Domino statuetis, auctoritate Apostolica
 roboramus, & vobis vestrisq; successoribus, &
 omnibus, qui ordinem vestrum professi fuerunt,
 perpetuis temporibus inuiolabiliter obseruan-
 das decernimus. Ad maiorem quoque ordinis
 vestri reuerentiam, & regularis disciplinae
 obseruantiam vobis filijs Abbates subie-
 ctos praevia iustitia & ratione ligandi & eosdē
 soluendi, poenitentia, & satisfactione praece-
 dente, plenam concedimus facultatem, maiori-
 bus & difficilioribus criminibus, quae manifesta
 fuerint, Metropolitanò vel Romano Pontifici
 reseruatis. De cetero, quoniam à strepitu &

ANNO
 1177.

Statuta or-
 dinis uni-
 uersa confir-
 mat Pontifex.

ANNO
1177.

Grangijs &
atrijs Eccle-
siarum da-
tur immu-
nitas.

tumultu secularium remoti, pacem & quietem diligetis, grangias vestras, sicut & atria Ecclesiarum, à prauorum incurſu & violentia libera fore sancimus; prohibentes, vt ibi nullus hominum capere, ſpoliare, ſeu interficere aut furtum vel rapinam committere audeat. Ob euitandam vero ſecularium frequentiam, liberū ſit vobis (ſaluo iure diœceſanorū Episcoporum) oratoria in grangijs veſtris conſtruere. & in ipſis vobis & familia, veſtra diuina officia, cū neceſſe fuerit celebrare. Prohibemus inſuper, ne aliqua perſona fratres ordinis veſtri, audeat ad ſecularia iudicia prouocare; ſed ſi quis aduerſus eos aliquid ſibi crediderit de iure competere ſub Eccleſiaſtici examine iudicij experiendi habeat facultatem. Præterea ſicut à tempore prædeceſſoris noſtri piæ memoriæ Innocēti ex eius priuilegio habetis, nos quoq; præſentis ſcripti autoritate firmamus, vt de noualib. quæ proprijs manib. vel ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis animalium veſtrorum nulla Eccleſiaſtica ſeculariſue perſona, decimas à vobis exigere præſumat. Decreuiſus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præſatum monaſterium, vel cæteras eius Abbatias & obedientias temerè perturbare, aut earum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuſlibet vexationib. perturbare, ſed illibata & integra cōſeruetur eorum, p̄ quorum gubernatione & ſuſtentione conſeſſa

conſeſſa

cōcessa sūt vsib. omnimodè pfutura, salua sedis
Apost. auctoritate. Si qua igitur infuturū Ecclē
siastica secularisue persona, hāc nostrā cōstitu-
tionis paginā sciens temerè venire tentauerit,
secundo tertioūe cōmonita, nisi præsumptionem
suā digna satisfactione correxerit, potestatis
honorisq; sui dignitate careat, reāq; se diuino
iudicio existere, de ppetrata iniquitate, cogno-
scat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei
& Domini nostri Iesu Christi aliena fiat, atq;
in extremo examine districtæ ultioni subiaceat.
Cunctis eidem loco sua iura seruantib. sit pax
Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fru-
ctū bonæ actionis percipiant, & apud districtū
iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen.

Datū Ferraria per manū Gratiani Rō. Eccl.
Subdiaconi & Notarij, X. Kal. Maij Indict. X.
Incarn. Dom. an. 1177. Pontificatus verò Domi-
ni Alexandri Papæ tertij XVIII.

An. 1180. Salua Vallis, monasteriū in die-
cesi Metēsi fundatur, fūdo ad id cōcesso à
Comitib. Salmæis, & Comitissa Maltilde
de Hābourg: q̄ post pagū Bourmontiū, om-
niaque ei annexa, eiusdē cœnobii Religio-
sis cessit, vt testantur eius loci monumēta.

An. 1195. Domina Malthildis de Hābourg Comi-
tissa Abbati & fratribus Salua Vallis ibidē Deo
& B. Mariæ Virg. seruiētib. in perpetuū donant
pagū quendā, nomine Bourmōt cū appendicijs.

Vallis Sali-
ua in dice-
cesi Metēsi.

ANNO
1180.

*Entetus Abbas
II. Horti
B. Mariae.*

Anno eodem *Ento*, siue *Entetus Horti B. Mariae* apud Frisios Abbas II. & *B. Frederici* fundatoris successor, hunc ipsum locum mirifice auxit, templumque nouum à fundamento extruxit: quod anno insequente *Balduinus*, Episcopus *Ultraiectensis* consecrauit dedicauitque. Obijt autem *Entetus* anno Praefecturae suae octauo Christi 1189. III Nonas Octobris. *Sibrandus Leonius* libro citato.

*Hildegardis
virgo mori-
tur.*

Item anno eodem obijt *Sancta Hildegardis* Virgo ordinis Sancti Benedicti, in monasterio *S. Ruperti* apud *Bingam*, diocesis *Moguntinae*, aetatis suae anno 28. quae ob vitae sanctitatem, ac reuelationes diuinas, vt toto orbe erat celeberrima, sic à Romanis Pontificibus atque Imperatoribus, ab Episcopis & Abbatibus Germaniae Galliae atque Italiae per literas salutata frequentissimè, atque consulta est. Inter alios & Praepositus in *Herde*, Ordinis Praemonstratensis monasterio ad eam literas dedit aliquando, vt & huius fautricem fuisse apparet *Ioannes Trithemius* in *Chronico Hirsaug. an. 1150.*

Sibodus.

Vixit hoc tempore in Frisia occidentali *Sibodus*, vir diuitiis abundans & celebs: qui spiritu Dei motus cum *Thiallin- gio Donienſi* eiusdem animi viro pri-
mum

munum Canonicoꝝ Regulariũ S. Augu- ANNO
 stini institutum adfectando, post regulã 1182.
 Præmonstratensem amplexus est, ab En-
 teto Horti B. Mariæ, secundo Abbate ve-
 ste candida accepta.

Anno itaque 1182. *Sibodus* ad suos re- *Lidlumense*
 uersus, vna cum *Ielmáro*, quem Entetus il- *Abbatia in*
 li vt magistrum adiecerat, *Lidlumense* mo- *Frisia.*
 nasterium apud *Franeckeram*, *Frisiæ* oc-
 cidentalis opidum hodie situm constru-
 xit. Quò quidem multa vtriusque sexus
 turba mox confluit. Sed *Ielmárus* B. Fri-
 derici exemplum sectatus, ne quid infam-
 iæ aut sinistra opinionis in facto orire-
 tur Collegio, nouum monasterium, quod
Baiom vocant anno 1186. Virginibus ex-
 struxit, *Vlbodi* pij viri & *Simke*, matronæ *Baiomense*
 diuitis & nobilis præsidio adiutus, quem *Virginum*
 locum montem S. Michaelis appellauit. *monasteriũ.*
 Ita *Sibrandus Leonius*. in Catalogo manu-
 scripto Abbatum *Lidlumensium*. Annales
 tamen *Frisiæ* volunt *Baiomense* monaste-
 rium exstructum anno 1188. De *Lidlu-*
mensi monasterio vide intrã ad annum
 1234.

Vrbanus II. Pont. Max. libertatem ab *Præmonstra-*
 Ecclesia Romana Præmonstratensibus in *enses à de-*
 dultam, quæ à decimis noualium soluen- *cimis noua-*
 dis ipsos eximit, diplomate IIII. idus *lium soluen-*
dis eximuntur.

ANNO
1182.

*Sorethum
in Suecia.*

Iunij anno 1187. Veronæ dato confirma-
uit Quod & alii post eum Pontifices plu-
rimi fecêre; vt Clemens III. Honorius III.
& Innocentius IV.

Sorethum, vulgò *Schuffenrietum*, à Schuf-
fio præterfluente fluuio sic dictum, apud
Sueuos in diœcesi Constantiensi apud
Aldendorfum arcem Baronum à *Kingseck*
litum ex arce in monasterium Præmon-
stratense conuertitur, anno 1188. à *Berin-*
gero & Conrado, Baronibus à *Schuffenriet*:
quorum prior ibidem Monachus vt vo-
cant, Conuersus est factus. Primos huc
Monachos ex *Alba*, seu minore Augia mi-
sit *Vlricus à Thamen*, Præpositus Augien-
sis I V. *Bruschius lib. cit.*

Fuit primùm Præpositura, & in Abba-
tiam conuersa decreto Concilij Basilien-
sis anno 1441.

ANNO
1190.

*S. Richardus
cognomêto
Anglicus
flore.*

Hoc ferè tempore in VVestphalia flo-
ruit *B. Richardus*, cognomento Anglicus
vir eruditissimus, scripsit in Canonem
Missæ lib. I. qui hodieque manuscriptus
adseruatur in Collegio S. Benedicti Can-
tabrigiæ. De computu Ecclesiastico li-
bro primo. De Mysterijs sacris lib. I. Et
de vita Sanctæ Ursulæ Virginis, & Mar-
tyris libro primo qui in legenda Angliæ
iam olim extat excusus. Ita ferè *Ioannes*

Baleus

Balaus in Catalogo scriptorum Britan-
nia.

ANNO
1190.

Videtur idem esse quem in Arensber-
genfi ordinis Præmonst. apud V Vestpha-
los monasterio, plurima volumina scri-
psisse, cuiusque manum, vigesimo à morte
anno, integram atque illæsam, cætero ta-
men corpore corrupto, inuentam esse su-
perius diximus, Vti testantur *Cæsarius lib.*
12. Exemplorum cap. 47. Et Richardus Palf-
zedus speculi exemplorum distinct. 6. Exem-
plo. 100.

Cæterum libet hoc loco narrare rem
stupendam, quæ Floressiæ diuinitus acci-
dit. Constantinopoli his ferè temporibus,
Philippus, Comes Namurcensis, frater Bal-
duini Flandriæ Comitis & Imperatoris
Constantinopolitani, attulit magnam
partem S. Crucis Dominicæ, eamque in
Ecclesia Floressiensi cum aliis reliquiis
deposuit.

Quæ quidem pars S. Crucis anno Domi-
ni 1204. & 1254. in festo inuentionis S.
Crucis, coram conuentu fratrum, & po-
pulo villæ Floressiensi, stillauit multas
sanguinis guttas, quæ panniculis lineis ex-
ceptæ, in hodiernum vsque diè reuerenter
asseruantur. Vnde & versiculi isti thecæ
argentæ, in qua dicta pars Sanctæ Crucis

Floressiæ
pars Crucis
Dominicæ
sanguinem
stillas.

hono-

ANNO
1204.

honorificè custoditur, inscripti leguntur. (xit,

Hæc crux, quo luxit, nobis bis sanguine fluit. Quam scio quod tinxit Christi cruor ac benedixit.

Hæc Petrus Herentalsius in Catalogo Abbatum Floreffiensium. Addunt monumenta Ecclesiæ Floreffiensis, hanc crucis Dominicæ partem destinatam ac trāsmisam esse Floreffiam ab *Henrico*, Balduini & Philippi dictorum Principum fratre, qui adolescens de religione ibidem amplectenda aliquando cogitarat. Successit autem hic Henricus fratri suo *Balduino* in Imperio Constantinopolitano.

ANNO
1205.

Philippus
IV. Rase-
burgensis
Episcopus.

Hoc ferè tempore in Ecclesia Raseburgensi optimo & longæuo admodum Pontifici *Isfrido* subrogatur *Philippus*: qui prædecessores suos imitatus, magna sanctitatis ac iustitiæ laude præfuit. *Krantzius Metrop. l. 7. c. 2.*

Henricus V
Rasebugen.
Episcopus.

Raseburgensi Ecclesiæ, post *Philippum* Vir insignis *Henricus* nomine, circa hoc tempus præficitur: nimirum ex fratribus Præmonstratensibus, qui tum feruente noua religione, & ipsi omni deuotione feruebant. Sed facit illorum temporum iniuria, vt non multa de præstantibus illis

viris

viris in literas sint relata. Ita Krantzius *ANN O*
Metrop. l. 7. c. 34. 1251.

Clemens V. Pont. Max. Abbati Praemonstratensi ius, annulo, mitra cæterisque Pontificalibus insignibus, utendi concessit, dato ad id diplomate IIII. Kal. Iulij, Pontificatus sui anno VIII.

Iacobo Vitriaco, Acconensi in Syria Episcopo, & post S. R. E. Cardinale anno 1216 per Galliam transmarinæ peregrinationis Crucem, ut vocant, prædicante, Helinus VII. Abbas Floreffiensis vir morum probitate ac scientia admodum commendatus, ipsi comes est additus, cum in prædicatione, tum in peregrinatione, idque ex mandato Honorij III. Pont. Max.

Quantus autem Helinus iste vir fuerit, ex testimonio à Geruasio Abbate Praemonstratensi, magnæ eruditionis viro, ad Patriarcham Hierosolymitanum dato, licet cognoscere. Cuius hic exemplar eò libentiùs subiungo, quod monasteriorum Praemonstratensium, quæ in Syria olim fuere, disertam faciat mentionem.

*Helinus VII
 Abbas Floreffiensis
 crucem prædicat cum
 Iacobo Vitriac.*

ANNO
1216.

REVERENDO IN CHRISTO
PATRI ET DILECTO DOMINO,
Dei gratia sanctæ resurrectionis venera-
rabili Patriarchæ, Frater Geruasius, fra-
trum Præmonstratensium humilis seruus
salutem & cum orationum instantia
deuotam ad obsequia vo-
luntatem.

*Epistola
Geruasij
Abbas
Præmonst.
ad Patriar-
cham Hie-
rosolymita-
num.*

Licet sollicitudo omnium Ecclesiarum tam
ipsius Præmonstratensis, cui specialiter
presidemus, quàm totius ordinis, cui insufficien-
ter presicimur, animum nostrum reddat mul-
tipliciter occupatum, merito tamen affectu
semper de terra sancta destitutione doluimus,
& vt viderent oculi nostri diem, quo eam au-
diremus Christiano cultui restitutam, studio-
sè, prout permiserunt negotia nostra, qua nec
differrì poterat nec omitti: interposuimus par-
tes nostras, videlicet aut personaliter disse-
nando verbum Dei, aut iniungendo hoc ipsum
fratribus ordinis nostri, quos ad hoc credebam-
us & superiores vita, & clariore doctrina.
Sanè cum D. Papa scripserit venerabili & di-
lecto fratri Helino, Abbati Floressiensi, latori
presentium, pro suscipiendo ad petitionem Do-
mini Acconensis Episcopi, peregrinationis onere
transmarina, laboriosaq; peregrinatione susce-
pta, ad presētiam vestre paternitatis, accedat:
vestra

vestra pro eo praeminentia supplicamus, quatenus ipsum habeatis in Domino commendatum: utpote virum vita commendabilem, & qui multos labores in terra sua sustinuit, & ad liberam ad hanc hereditatem Domini, fidelium mentes exemplo monuit & verbo. Specialiter siquidem vos rogamus, ut cum regratus populo suo Dominus, funiculum suae hereditatis reddiderit, adoratoribus Crucis suae, possessiones Ecclesiarum nostri ordinis, videlicet S. Samuelis, & S. Abacuc: quarum prima est Praemonstratensis, secunda Floressiensis filia specialis, eidem Abbati restitui iubeatis; ut cum fidelis populus gaudebit, gentium incredulitatem confusa, & terram debito cultui restituta, nos quoque eo plenius possimus cogaudere gaudentibus. quod praedictis reuersis ad ordinem, nihil nostro deesse gaudio sentiemus. Coeque autem memorato Abbati, tam in reconciliandis fugitiuis, si opus fuerit, & in alijs omnibus, quae ad ordinem pertinere noscuntur, nostrae plenitudinis potestatis. Haec Gerualdus, qui ob eruditionem ac pietatem, cuius utriusque in hac Epistola datur specimen, gratia acceptusque fuit Honorio Papae III. totique Curiae Romae. Ad Helinum pertinet, ubi, aut quo anno obierit, cognoscere non habemus. Legitur tamen in libro obituum, ut vocant, Ecclesiae Floressiensis, obiisse XIV. Kal. Septembris. Haec ferè ex Petri Harentalsii Catalogo Abbatum Floressiensium desumpsimus.

ANNO
1216.

Abbatia S.
Samuelis &
Abacuc
Ord. Prae-
monst. olim
in Syria.

ANNO
1216.

*Innocentius
III. institu-
it Præmōst.
confirmat.*

innocentius III. Pont. Max. vniuersas constitutiones ac priuilegio ordinis Præmonstratensis, ab Alexandro III. Lucio III. Urbano III. & Clemente III. Romanis Pontificibus indulta, confirmauit, amplissimo diplomate Viterbij dato v 11. Kal. Maij Incarnationis Dominicæ anno 1216. Est autem hoc Innocentij III. diploma idem ferè cum diplomate Alexandri III. supra ad annum 1177. posito.

ANNO
1217.

*B. Radulph.
Abbas Viconi-
ensis
moritur.*

Beatus Radulphus, Abbas Viconiensis, summus fuit amator & benefactor pauperum, largiffimas dans Eleemosynas, qui tamen monasterium suum parsimonia atque industria longè reddidit opulentiuss. Is anno Præfecturæ suæ septimo, animo & corpori (erat enim iam grandæuus) quietem quærens, successorem sibi dari petijt, plenusque dierum & bonorum operum obiit anno 1217. ætatis suæ. 90.

Ad tumulum eius debiles plurimi olim curati sunt, vnde & magnus eò confluxus quondam fieri est solitus, hodieque sepulchrum eius in magna est veneratione; non tamen miraculis, vt solet, celebre. Ex quo videlicet sacrum corpus, ad nouam Ecclesiam; à *Gulielmo Vercinio*, XIII. Abbate anno circiter 1284. ædificatam, est

trans-

translatum. Legitur autem etiamnum in marmore sepulchri hæc inscriptio:

Radulphus Abbas. A iudicijs tuis timui Domine. Et infra.

Vir fuit hic lenis, parcus sibi, largus egenis.

Hæc & alia plura de eo habent annales Vi-
conienfes.

Slagense in Bohemia monasterium ex-
ordium cepit anno. 1218. loco à *Kalchoco*
milite de *Valckenstein* Præmonstratenfib.
concesso. Quam etiam donationem *Hono-*
rius, Pont. Max. Et *Rudgerus*, Episcopus
Patauiensis confirmarunt. Primus in eo
Prepositus fuit *Ortholdus* quidam, ex prio-
re cœnobij in *Mileuu*, *Monumenta Sla-*
gensia.

Slagense
monasteriũ
in Bohemia

His ferè temporibus *Nicolaus*, VIII.
Abbas *Floreffiensis*, Monialibus in *VVan-*
zia, vulgò *VVanze*, in agro *Leodiensi* cõ-
cessit facultatem horas canonicas publicè
cantandi in Ecclesia eiusdem loci. *VVan-*
ziam autem, vt supra diximus, *Gerlandus*
III. Abbas Ecclesiæ *Floreffiensis* primum
acquisiuit. *Petrus Herentalius* in *Catalogo*
Abbatum Floreffiensium.

ANNO
1218.

Monasteriũ
Virginum
in Wanze
in agro
Leodiensi.

Reinerus, nobili familia apud *Brabantos*
patre *Reiffone* ab *Vaeckn* natus, cum ex
Laureta Peruetana filios quatuor, filiasque
octo suscepisset *Pellenberga* (pagus est ho-

L 3 die

ANNO
1219.

*Insula Du-
cis Gempen-
se Virginū
monasteriū
in Braban-
tia.*

die milliaribus duobus à Louanio distās) in domo propria claustrum & ædiculam exstruxit, & filias suas octo vestibus albis induit anno 1219. in festo Ascensionis Domini, easque cum amplis facultatibus ac bonis ordini Præmonst. dicauit. Quarum quidem Virginum cœtum, post in familiam suam adoptarunt Patres Capituli generalis Præmonstratensis. Reinerio fundatore id coram ab iisdem Patribus postulante. Datus est igitur Virginibus istis Præpositus & pastor primus *Baldwinus* quidā, Canonicus Tungerloensis, cui defuncto sufficitur *Aegidius* Canonicus Niniuentis. Is anno 1229. Pellenberga in locum commodiorem haud longè à *Gempe*, Brabantie pago Louanium inter & *Diltenium* Monasterium istud Virginum transtulit, ædificiis & sacello ibidem extructis. Ac sacellum quidem eo ipso anno *Iacobus* Vitriacus, Episcopi Leodiensis tunc suffraganeus, in honorem Deiparæ consecrauit.

Anno demum 1252. in festo S. Nicolai prædictum Virginum cœnobium, cū viæ publicæ vicinum esset, in locum ab eadem nonnihil distitum, adeoque quietiorem atque amœniorem translatum est ab *Henrico Baculo* cognomento, tunc Præposito ex monasterio Parcensi assumpto. Quem

qui-

quidem locum *Insulam Ducis* hodieque ap-
pellant. Templum verò nouum anno
1280. demum perfectum, dedicatumque
est, Octaua Paschæ ab *Arnoldo* tunc suffra-
ganeo Leodiensi. *Hæc ferè ex monumentis e-
ius loci ipsi hausimus.* Agunt autem Mo-
niales Gempenses ab anno 1577. in vr-
be Louaniësi, ob temporum iniquitatem,
maiorum suarum pietatem egregiè æmu-
lantes.

Circa hoc tempus floruit *S. Gilbertus*, si-
ue *Guilbertus*, Abbas ordinis Præmonst.
cuius festum celebratur 4. Febru. in tota
diœcesi Claromontana, in Gallia. Fuit is
natione Italus, genere nobilis, qui relictis
parentibus, in terram sanctam deuotionis
ergò peregrinationem instituit. Quâ ab-
soluta, cum domum rediisset, essetque hæ-
res ex asse, in piis peregrinationibus per-
seuerauit, & monasterium ordinis Præ-
monstratensis in medijs siluis apud opidū
S. Portiani in Aruernia (quòd à fundatore
hodie *S. Guilberti* dicitur) suo ære extruxit
habitumque eius ordinis accepit: vbi &
in Domino obdormiuit multis illustris
miraculis. Corpus eius è terra leuatum, i-
bidem in capsâ adseruatur. Ostenditur &
baculus, quo in Peregrinationibus obeun-
dis vsus est.

ANNO
1219.

ANNO
1220.

*S. Guilber-
tus Abbas
& fundator
monasterij
quod vulgò
S. Guilberti
dicitur in
Aruernia.*

ANNO
1220.

Multi hodieque religionis ac peregrinationis ergò, ad monasterium istud confluunt, ob frequentia miracula, quæ ibidè contingunt: præsertim circa pueros in vtero materno emortuos, qui *S. Guiliberti* meritis & intercessione, non rarò ad vitã reuocantur. quod anno 1575. mense Maio etiam accidisse, ex fide digno accepimus.

Solent & parentes, quibus pueri ante septimum ætatis annum fortè emoriuntur, proles suas, si quas alias susceperint, eò mittere, vt Deus eas superstites *S. Guiliberti* meritis dignetur conseruare. Quo fit, vt quouis ferè tempore pueros in eodem monasterio videas, candidum huius ordinis habitum diebus nouem gestantes. Pro quibus ibidem *SS. Missæ* sacrificio oblato, ad parentes ijdem post salui redeunt, veste sua candida monasterio relicta.

Jacobus Atrebas Doctor Theologus floret.

Jacobus Atrebas, Doctor Theologus cœnobij Montis *S. Martini* diœcesis Cameracensis Abbas vir pius iuxta ac doctus, scripsit de Laudibus *B. Mariæ Virginis* lib. 8. De Conceptione *B. Mariæ Virginis* Epistolam ad Præpositum, Decanum & Capitulum *B. Mariæ Atrebatensis*. Responsum ad quæstiones sibi Præpositi

tas

tas lib. 1. In vltimam visionem Ezechielis
lib. 1. De triplici tractu Euangelico lib. 1.
ad Eustachium Lensium, Viconiensem
Canonicum. Epistolarum volumen v.
num. Sermones ad populum varios. Flo
ruit anno 1220.

ANNO
1220.

Anno 1221. obiit vir admodum reli
gius *Arnoldus à Sualma*, Canonicus Ni
niuensis in Flandria qui cum annis ferè 33.
Sacerdos parochialis Ecclesiæ opidi Ni
niuensis fuisse (spectat enim cura pastor
alis eius opidi ad Religiosos Niniuenses)
atque in monasterij cœmiterio sepultus
esset, miraculis prodeutibus ad Eccle
siam parçialem deferri & ibidem meruit
sepeliri *Baldwinus Niniuensis in Chronico ma
nuscripto.*

ANNO
1221.

*B. Arnoldus
à Sualma.*

S. Dominicus ordinis Prædicatorum
auctor & Princeps Bononiæ hoc anno in
Domino obdormiuit. Inter cæteras reue
lationes, quibus ordo Prædicatorum diui
nitus est demonstratus, *Theodoricus de Ap
poldia* in vita S. Dominici lib. 1. c. 12. apud
Surium, & *Gerardus Lemouicensis* in vitis
Fratrum Prædicatorum parte 1. cap. 2. re
feruntur, venerabilem virum Arau
fricanum in Prouincia Arelatensi Episco
pum de dicto ordine prophetasse idque

L 5 annis

A N N O
1221.

annis aliquot ante eius exortum. Addit Theodoricus de Appoldia, hunc Episcopum fuisse ordinis albi.

Aliis itaque rerum Gallicarum periti-
ribus excutiendum relinquo, an hic Epi-
scopus Arausicanus, fuerit Præmonstratē-
sis, an verò Carthusiensis ordinis.

A N N O
1225.

*Eustachius
Lensis flo-
ret scriptis.*

Eustachius Lensis, Doctor Theologus ex
monasterij Viconiensis Canonico, Vallis
Christianæ & Serenæ Abbas, scripsit Col-
mographiam Mosis, lib. III. Seminarium
verbi Dei, quod ingenti volumine com-
prehensum, atque alphabetico ordine di-
gestum, rectè *Lexicō bellicum* appellaueris.
In regulam S. Augustini ad Geruasium
Præmonstratensis ordinis primatē. In
hymnos ab Ordine Præmonstratensi re-
ceptos lib. I. De metris lib. I. De mysterijs
sanctæ scripturæ lib. I. De Tropis & Sce-
matibus lib. vnū. De significationibus no-
minū & qualitatibus rerum ex D. Greg. I.
vnum. Item tractatum de Trinitate, quem
morte præuentus imperfectum reliquit.
Dum namque huic sublimi meditationi
totus inhæret, animam efflauit iam decre-
pitus, an. 1225. Dicitur & in Genesim, Exo-
dum, Deuteronomium & Paralip. cōmen-
tarios scripsisse. Extant operum istorum
pleraque manuscripta apud Viconienses.

Hoc

Hoc anno obiit *B. Iuetta* vidua, reclusa, leprosisq; seruiens apud Huium ditionis Leodicensis ad Mosam fluuium opidum. Viuebat autem secundum consuetudinem ordinis Cisterciensis, eratque valde amans fratrum ord. Praemonst. De qua Ioannes Molanus ad Vsuardum, & in Natalibus SS. Belgij 13. Ianuar. Postremam eius ante obitum confessionem excepit *Ioannes Huiensis* nonus Abbas Floressiensis, corpusque eius honorifice terrae mandauit: cuius etiam iussu, vitam & merita eiusdem Iuettae prolixè & eleganter conscripsit *Hugo Floressiensis*, Canonicus. Idem quoque vitam *B. Idae*, Niuellensis Virginis, ordinis Cisterciensis in *Ramnia*, Brabantiae monasterio (de qua & Molanus citatis locis) eruditè descripsit. Habeo vtramque vitam manuscriptam in antiquo codice, vna cum vita *Beatae Idae* Leobensis, in *Ramnia*, itidem Monialis: quae & ab eodem Hugone videtur esse conscripta.

Cæterùm falsò huic *Hugoni Floressiensi*, à Zacharia Lippeloio, in Tomis sanctorum à se editis, adscribitur Vita sancti Norberti, à Surio edita, cùm auctor fateatur Beati Norberti coæuum se fuisse, vti supra diximus ad annum

mil-

ANNO
1227.

*Hugo Floressiensis
scriptis clarus.*

A N N O millesimum centesimum tricesimum
1227. quartum.

*B. Walterus
Abbas Vi-
comiensis
moritur.*

Venerabilis *Walterus Quercetanus*, Vir singulari pietate ac doctrina præditus, Beato Radulpho (de quo supra diximus anno 1217.) in Præfectura monasterij *Vicomienſis* ſuffectus, illud ipſum multis ædificijs, ac ſanctorum reliquijs exornauit. Præfuit annos ferè 18. obiitque anno 1229. Qui cùm ad ſepulchrum deferretur, tanta lux diuinitus immiſſa defuncti corpus irradiauit, vt Religioſi adſiſtentes, eam vix ferre poſſent. *Annales Viconienſes.*

A N N O
1230.

*B. Siardus
Abbas Horti
B. Mariæ
moritur.*

Beatus Siardus V. Abbas Horti *B. Mariæ* in Friſia occidentali, vt erat vir ſanctiſſimus, ſummo in honore per Friſiam eſt habitus. Fundauit Curiam *B. Mariæ* in *Backeſeen* propè Trentam, & annos 36. ſuis magna vitæ integritate præfuit, migravitque ad Dominum anno 1230. Nouembris 13.

Miracula quæ ad eius ſepulchrum ferè infinita contigerunt, à *Sihando VI.* Abbate literis conſignata, habentur manuſcripta in *Steinued.* monaſterio diœceſis *Colonienſis* in *Eiffia.* De *B. Siardo* vide *Molanum* in *Natal. SS. Belgij.*

Tempore *Frederici I. Imp.* in *Tuſcia* in monaſterio quodam ordinis *Præmoſt.*

frater

frater quidam viam vniuersæ carnis ingressus, intercessione Deiparæ Virginis bis ad vitam rediit, vt vetera sua delicta plangeret atque emendaret. Itaque Cellã sibi in eremo constructam incolens, in eadem vitam egit sanctissimam.

Inuifit illum aliquando isthac iter ad Capitulum generale instituens vir quidã venerabilis, Ordinis Minorum Guardianus Friburgensis, qui ex eodem multa admiranda, de statu militantis Ecclesiæ de pœnis damnandorum, deque gloria Beatorum coràm audiuit, quæ domum reuersus, Patri *Arnoldo*, viro probatissimo (cuius *Thomas Cantipratanus* libr. 2. Apum cap. 57. meminit) fratrum Prædicatorum in eadem vrbe Friburgensi Priori, fideliter enarrauit. Hæc desumpsimus ex veteri codice manuscripto de vita *S. Dominici, B. Iordani*, & aliorum Patrum ordinis Prædicatorum, qui codex Francofurto ad Menum fluuium, Antuerpiam nuper allatus est.

Anno 1231. obiit *S. Elizabetha* Andreae II. Hungariæ Regis filia, & Thuringiæ Landgrauia: cuius filia *Gertrudis*, vti erat summæ pietatis, Magistra siue Præfecta fuit monasterij ordinis Præmonstratensis in *Aldenburg*.

ANNO
1230.

ANNO
1231.

*Gertrudis
S. Elizabethæ
filia.*

Mona-

A N N O

1231.

*Vallis lilio-
rum Virgi-
num mona-
sterium a-
pud Mach-
liniam.*

Monasterium Virginum, cognomento *Vallis liliorum* circa hoc tempus in agro Machliniensi priorū eleemosynis constructur, Monialibus ex monasterio Gempensibus (de quo supra dictum) euocatis. Aiunt autem huius monasterij extruendi occasionem dedisse cantum auium octodecim quæ eo loco, ubi est monasterium ædificatum, septies quotidie cantillantes, à sacerdote quodam & Paræco Humbecano vise auditæque sint. Quod quidem augurium sic ipse aliique interpretati sunt, vt Deus septenas ibi horas Canonicas sibi quotidie decantari velle videretur. Agunt autem hodie dicti monasterij virgines, in vrbe Machliniensi, ob iniquitatem temporum, suntque ferè semper numero octodecim; quem numerum cum aliquando excessissent, bis terue obseruatum est, Priorissam & Præfectum sacerdotem, quem *Præpositum* vocant, quorum consensu id factum fuisse, intra anni spatium ex hac vita euocatos esse.

A N N O

1232.

*Lambertus
Episcopus
Raseburg.*

Hoc ferè tempore mortuo *Henrico*, *Lambertus* ex Hamburgensi & Bremensi Canonico, creatus est Episcopus Raseburgensis: quo paulò post defuncto, iterum sedes Episcopalis eius vrbis ad familiam redijt Premonstratensem, *Godescalco* Ecclesie Raseburgensis Præposito ad Episcopatum eue-

ct o

cto Krantzius Metrop. l. 7. c. 45.

ANNO
1233.

Cæterùm cum suauem admodum probi-
tatis ac sanctimoniam odorem Norbertini
vbique spargerent, factum est, vt non mo-
do priuati homines, sed & religiosorum
hominum familia, sanctissimam eorum
amicitiam, bonorumque operum com-
municationem, non minus pie, quam stu-
diosè ambirèt. Exemplo sint Patres Domi-
nicani, per Teutonium id temporis con-
stituti: qui in publico conuentu anno Do-
mini, 1233. Præmonstrati à Norbertinis
habito, summoperè institerunt, vt ab iis-
dem in partem bonorum omnium, & quasi
hæreditatis admitterètur. Quæ quidè res,
quia ad vtriusque Ord. & Præmonst. & Do-
minic. cõmendationem facit, libet hic ex-
emplar litterarum ex autographo, quod Au-
tuerpiensium Dominicanorum adseruat, subnectere.

*Dominica-
ni Teutonia
ad bonorum
operum cõ-
municatio-
nem admit-
tuntur à
Præmon-
stratans.*

Viris Religiosis & amicis charissimis in
Christo vniuersis fratribus ordinis Pra-
dicatorum per Teutonium constitutis, Abba-
tum Præmonstratensis ordinis Capitulum gene-
rale, salutem, & ex semine verbi Dei salutis ma-
nipulos reportare.

Quam fructuosus existat labor ille, quam
acceptum Deo & hominibus sacrificium o-
perentur, qui specialiter salutem animarum
procurant, & in acquirendis Deo deuotis

ani-

A N N O
1233.

animabus, suum exercitium incessanter impediunt, nou erunt omnes, qui Christiani nominis insignia profitentur: vnde cum operationis vestrae studium ad hoc precipue ac principaliter dirigatur, vt per pradicationis vestrae laborem, peccatores ab errore via sua salubriter conuertantur, & propulsis ignorantiae tenebris, ad rectam fidei & sanctitatis lucem recurrant: decet profecto & expedit, vt vobis per orationes fidelium succurratur, quatenus & liberè, quod pie intenditis, exequi valeatis, & desideratum fructum de vestro labore abundantius reportetis. Cum igitur orationes ordinis nostri ex parte vestra à vobis fuerint deuotè postulate, eidem petitioni benignè & humiliter inclinati, concedimus vobis vniuersis & singulis plenam participationem nostrorum, & omnium spiritualium beneficiorum, quae de cetero in vniuerso eodem ordine nostro fient. Et vt labor vester melius sortiatur effectum, auctoritate presentium vobis plenam concedimus facultatem concedendi, erogandi orationes nostras omnibus illis qui ad pradicationem vestram aut monitionem à peccatorum perpetracione cessabunt, aut iniurias, vel inimicitias inimicis remittent. Valete, Datum Praemonstrati in Capitulo generali anno gratiae 1233.

A N N O
1234.

Cum Lidlumense, Friiæ occidentalis monasterium, littori maris proximum
oceanum

oceanis fluctibus frequenter affligeretur, *Sibodus* Abbas V. monasterium in locum à mari remotiorem anno 1234. transtulit, à fundatione primæ seu veteris vallis anno 52. Quo in loco non longè à *Franichera* oppido ad nostra vsque tempora florens perstitit. *Sibrandus Leonius libro citato.*

Hoc anno 7. Aprilis in monasterio Virginum diocesis Colonienfis, *Steinfeldensis* Abbatix vicino, ex hac vita decessit *S. Hermannus*, Presbyter & Canonicus ordinis Præmonstratensis, qui & *Ioseph* ob simplicitatem morum, & singularem deuotionem erga Deiparam nuncupabatur. Relatus est inde *Steinfeldiam*, vbi hodieq; corpus eius visitur è terra eleuatum. De eiusdem vita scripsit dialogum *Raso Bonus-vicinus*, Canonicus eiusdem ordinis Præmonst. qui extat Tom. 2. Suriij, & seorsim in 8. iam olim excusus. De eodem vide *Ioannem Molanum in Natalibus S. S. Belgij 7. Aprilis.*

Anno 1237. *Aegidius à Levvis*, qui primum plebanus seu Paræcus fuerat in municipio *Levvensi*, apud *Bruxellam*, & anno 1214. concionari incipiens, multa hominum millia Cruce signarat, qui que post Abbas *Viconiensis* electus est. Te, inquam, cum fratre *Andrea*, Plebano & Canonico

ANNO
1234.

ANNO
1236.

Ioannes Steinfeldensis in Domino obdormit.

ANNO
1237.

Aegidius à Levvis, Abbas Viconiensis in Syria proficiscitur cum cruce signatis.

A N N O
1237.

Niniuensi & *Ioanne ab Ontre* communi socio circa festum S. Ioannis Baptistæ, innumerabili Cruce signatorum turba ad terram sanctam barbaris eripiendam iter instituerunt. Sed *Andreas* Brundusij in quodam ordinis Præmonstratensis monasterio diem clausit extremum: Cæteri verò Cruce signati, in festo Natiuitatis B. Virginis mari se commiserunt.

Petrus VIII
Episcopus.
Kasewurg.

Post *Godescalcum Petrus*, Ecclesiæ Raseburgensi Episcopus datus: Sed neutri diuturnus fuit Pötificatus, nam ambo vix annos quatuor impleuere. *Krätzius* *Metrop.* lib. 7. cap. 49.

A N N O
1238.

Sibrandus
VI. Abbas
Horti B.
Maria in
Frisia.

Sibrandus sextus Abbas horti B. Mariæ in Frisia occidentali vir doctissimus scripsit vitam B. Friderici horti eiusdem fundatoris quam M. S. habemus in nostra Bibliotheca. Item vitam S. Siardi V. eiusdem loci Abbatis, quæ M. S. est in monasterio Steinfeldensi Diocesis Coloniensis. Fuit autem *Sibrandus* iste omnium scientiarum atque elegantiarum amantissimus, qui accersito quodam Frederico magnæ famæ atque eruditionis viro velut Academiã suam in monasterio instituit, & ante meridiem Ethnicos Poetas atq; Historicos, à meridie sacros scriptores prælegēdos curauit, quo factum vt magnus erudiendæ iuuentutis

concur-

concurfus id temporis ad Hortum B. Mariae extiterit.

Idem Sibrandus postulante id Anastasia Pomeraniae Principe ex monasterio Bethleemitico, instituti Praemoltratenfis, de quo supra anno 1176. diximus, facras virgines decem selegit & ad monasterium in Sclauonia simile erigendum, ad Anastasiam misit. Ad quam cum dictae virgines peruenissent, diuisis vtrique filio prouincijs ipse Princeps cum iisdem ad locum, quem Rubum vulgo nuncupabant, se contulit, vbi mox caenobio a fundamentis exaedificato, ordinis se rigori subiecit.

Obijt verò Sibrandus his & alijs pijs operibus iugiter intentus anno praefecturae suae octauo, salutis verò 1238. *Sibrandus Leonius in Catalogo manuscripto Abbatum Horti Mariae.*

Bvvo vir pius & diues circa annum millesimum ducetesimum quadragesimum, fundauit Monasterium Bubense in Frisia sic ab Auctore nuncupatum, Virginibus ex Bethlehem ab Horto Mariae Abbate transmissis.

CONRADVS à Lichtenau, genere nobilis, sed ingenio ac doctrina illustrior

ANNO
1238.

*Rubus Virg.
in Sclauonia
monasteriū
fundatur.*

ANNO
1240.

*Buense
monasteriū
in Frisia.*

*Conradus à
Lichtenau.*

ANNO
1216.

ordinis Præmonstratensis Abbas. Novus
Vrpergensis ad Mindulam fluuium, in
diœcesi Augustana, scripsit Chronicon à
Nino Assyriorum Rege, vsque ad annum
Christi 1229 Augustæ vindelicorum. An-
no 1515 Argentinae 1537. & Basileæ 1569. ty-
pis editum. Sunt autem ab Hæreticis inser-
tæ annotationes impiæ, & Paralipomena
pariter impia ad calcem subiuncta, quæ à
Tridentinis censoribus in indice libro-
rum prohibitorum meritò sunt dam-
nata.

Scripsit idem Conradus *de vitis Sæctorū*
lib. duodecim, vt ipsemet initio chronici
sui testatur. Obijt anno 1240. in monaste-
rio instaurato & insigni Bibliotheca ador-
nata annos 14 laudabiliter præfuisse. *Bru-*
sthius in Catalogo Monasteriorum Germania.
Et Ioannes Molanus in Bibliotheca Theolo-
gica.

ANNO
1243.

Ludolphus
novus Epif
copus Rese
burgensis.

Raseburgensis Ecclesia per ea tempora
Pontificem habuit insignem virum *Ludol-*
phum, qui pro libertate Ecclesiastica sub
Alberto Saxonie Duce fortiter pugnavit.
Legitur autem in historia passionis eius.
(vt ait *Krantzius Metropol. lib. 8. cap. 8.*) post
varia tormentorum genera iam viribus
prorsus destitutum, quietem & pacem,
quam in reliqua diœcesi à facie perfequen-

ris

tis non habebat in vrbe V Vismaria inuenisse, atque à nobili viro *Ioanne Domino Magnopolensi* humaniter susceptum ibidem diem extremum expectasse. Accidit autem vt nocte cœnam Domini præcedente duo ex fratribus ad eum venientes, salutis poculum eidem adferrent; quo confortatus, viribus receptis, ipso die cœnæ officium suum deuotissime peregit. Piè verò creditur duos illos fratres qui poculum tradiderunt, fuisse antecessores eius *Guermodum & Iffridum*. Tanta autem Ludolphi temporibus disciplinæ, seueritas Raseburgi seruabatur, vt monasterium istud tam à Clero, quàm à populo *carcer ordinis* appellaretur.

Idem Pontifex Monasterium sui ordinis Præmonstratensis in *Rene* fundauit dotauitque. Demum plenus bonorum operū vir Dei quieuit in pace, miraculis etiam illustris. Exstant versus admodum ingeniosi in laudem huius Pontificis, qui quo quomodo legantur, siue per versuum capita deorsum, siue per directam, idem sonant, ijdemque semper manent versus, si singulorum primas dictiones iunxeris, fit primus versus, si secundus, secundus, & sic deinceps.

Gemina Pastorum lux fulgens Regula legis

ANNO
1243.

*Monasteriū
in Rene fundatur.*

A N N O
1241.

*Pastorum speculum Iuuenum Dux legis imago,
Lux iuuenum clara Reparator, Gloria plebis
Fulgens dux Reparator cleri pacis amator
Regula legis gloria pacis formula dulcis
Legis imago plebis amator dulcis adesto.*

Hæc ferè Krantzius Metrop. lib. 8. cap. 8. præter quem & Antonius Demochares lib. de S. S. Missæ sacrificio in tabulis Episcoporum Raseburgensium versus istos, vti nota dignos, literis mandauit.

Ruina turris D. Michaelis Antuerpiæ.

Anno 1241. medio ferè die corruit turris monasterij S. Michaelis Antuerpiæ, ex quâ egregiè instaurata hodie Scaldim fluuium longè lateque prospectare licet.

A N N O
1244.
Iacobus Vitriacus Cardinalis moritur.

Anno 1244. in priuilegio S. Apostolorum Philippi & Iacobi Romæ ex vita migravit Iacobus Vitriacus primum Acconensis in Syria. post Tusculanus Episcopus, & S. R. Cardinalis sedisque Apostolicæ in Germania, Gallia, ac demum in Syria legatus: qui in historia sua occidentali cap. 22. de Canonicis Premonstratensibus multa habet præclara lectuque dignissima. Quæ quidem ad chronici nostri illustrationem visum hic fuit subiungere.

Eius de Premonstratensis testimonium.

Quidam (inquit) vir iustus & timoratus, verus Dei cultor & permanens in innocentia sua, dictus Norbertus cum predicatione sua, velut

cæle-

ANNO

1244.

caelestis fistula & tuba argentea multos docuisset, & ad dominum conuertens ad frugem melioris vite diuinitus inspiratos incitasset, tandem in loco qui Praemonstratum dicitur ad opus sui & discipulorum suorum pacificum constituit habitaculum. Sumpto autem regulari habitu, vt secundum Regulam Beati Augustini Domino militaret, consuetum viuendi modum quem praedicti regulares Canonici vsq; ad tempora illa laxius obseruauerant, in se & in discipulis suis coarctauit, quasdam nouas institutiones addendo, quasdam etiam veteres immutando. Carnes siquidem Praemonstratensis ordinis Canonici & fratres laici nunquam nisi in infirmitate manducant. A festo Sanctae Crucis vsque ad Pascha ieiunant, duobus pulmentis more Cisterciensium in refectorio vescuntur. pellibus ouinis vtuntur. Camisijs non induuntur. vestiti tunicis albis & caligis, calciati dormiunt. Cappis laneis albis absque tinctura aliqua vestiuntur. Diebus festis more aliorum Canoniorum, nouem lectiones, alijs autem tres tantum in Matutinis legunt. Post officium nocturnum ad dormitorium reuertuntur vt dormiant & quiescant. temporibus determinatis & horis certis ad labores manuum egrediuntur. Parochiales Ecclesias & animarum secularium curas in proprijs personis suscipiunt. Omnia huius institutionis & religionis

Paracijs
praerant
Praemöstra-
censes, vti
& hodie.

ANNO
1243.

monasteria sub vno capite Premonstratensis
Monasterij continentur; ad quod annis singulis
ad generale capitulum omnes huius ordinis
Abbates congregantur. Habent autem curias
& Prioratus non solum hominum, sed & foemi-
narum, in quibus tam clerici quam laici secun-
dum quod eis à superioribus suis iniungitur, cō-
morantur. A principio autem ordinis & nouelle
plantationis, cum adhuc pretioso paupertatis
thesauro abundarent, quasi musto nouæ religio-
nis inebriati, & feruentes igne illo, quem misit
dominus in terra vt arderet, adeo successi sunt,
quod non solum vicinas regiones sed remotas
per vniuersum ferè mundum prouincias accen-
debant, illuminabant, & exemplo conuersatio-
nis sue prouocabant. Vnde paruo tempore multa
vbiq; huius ordinis & professionis tam clerico-
rum quam sanctimonialium constructa sunt
monasteria, largitione Principum & eleemosy-
nis fidelium copiosis redditibus & latis possessio-
nibus in immensum ampliata & sufficienter di-
tata. Castis siquidem matronis & viduis sanctis
& Deo deuotis virginibus velut lapidibus pre-
tiosis adornatum, & pulchritudinem tam sanctæ
& honestæ religionis conuenientibus, quas ex
duobus virorum & mulierum parietibus vno
angulari lapide coniunctis iucundum Deo con-
structum est habitaculum, & quasi alterius ar-
cæ adificium 9. & 6. consummatum, in quo im-
mita

mitia animalia & bestiales sensualitatis motus ieiunijs vigilijs, orationibus, & alijs varijs disciplinis tanta distractione domabatur, quod refrenato tumultu pacem habentes arca rectores non multum infestabant. Quod si aliquando contra ipsos indiscipline insurgerent, capitibus eorum illis ad petram in matutinis interficiebantur omnes peccatores terra. Moniales siquidem adeo inclusa infra septa monasterij tenebantur, quod ad eas nullus hominum petebat ingressus. Et quoniam in Choro & Ecclesia non cantabant, sed tantum in silentio orationi vacabant, psalteria sua legentes, & horas canonicas vel Beatae Virginis Mariae secretis cum omni humilitate & deuotione dicentes: commorabantur seorsum eiusdem ordinis sacerdotes & Clerici, viri probati & religiosi, qui eis in diuinis officijs seruietes confessiones earum per fenestras audiebant, & eas certis temporibus verbis diuinarum scripturarum instruere & informare studebant. Postquam vero fenestras in ostia conuerterunt, & primo seruore tepescite, improuida securitas torporē & negligentiam inducere cepit, dormiente ostiaria in seruore diei, Isboseih percussus est in inguine, & dum

2. Reg. 4.

arca sentinam perforauit, inimicus aquis aperit in inferiore subintrantibus, multi vtriusq; sexus in limo submersi perierunt. Experimento tandem cognoscentes illam Beati Hieronymi

A N N O
1244.

sententiam, si cum viris fœmina habitent vicarium non deerit diaboli. germinant fœmina cum viris habitantes spinas, & arcana mentium acuto mucrone percutiuntur, nec possunt tuto corde habitare cum Domino qui fœminarum accessibus copulantur. Quemadmodum Salomô ait, Nunquid abscondere potest homo ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant, aut ambulare super prunas ut non cõburantur plantæ eius. Sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui non erit mundus cum tetigerit eam licet sero. Prudenter igitur in generali capitulo Præmonstratenses vnanimiter firmaverunt, quod fœminas de cetero in ordine suo non essent recepturi. Hactenus Vitriacus.

De perpetuo
piscium esu
apud Præ-
monstrat.

Porro quod de perpetua ab esu carni-
um abstinentia hoc loco Vitriacus ait, id
olim in primo ordinis feruore seruatum
est. qua de re multa Ioannes Iperius Abbas
M. S. Chronico Bertiniano: sed postmodum
Romanis Pontificibus indulgentibus ad
certa anni tempora restrictum. Qua de re
vide infra diploma Iulij 11 anno 1503. da-
tum. Quod idem Vitriacus ait in generali
capitulo Præmonstratenses statuisse de fœ-
minis in posterum ad ordinem nõ admit-
tendis, sic interpretandum existimo: ut ad
idem cum viris contubernium nõ admit-
terentur. Quò quidẽ facere videtur, quod

in sta-

in statutis an. 1505. euulgatis habetur dist. 4. cap. 15. his verbis. *Nulla mulier in ordine nostro recipiatur in sororem, nisi in illis locis, quae sunt ab antiquo recipiendis cantantibus sororibus in perpetuum deputata.* Florent autem hodie sacrarum huius instituti Virginum monasteria per Hispaniam, Galliam, Germaniam superiorem & inferiorem plurima.

Innocentius IV. Pontifex Max. inter alia plurima ad reformationem Præmonstratensis ordinis pertinentia, fanciuit, ne quis conuersus (vt vocant) in posterum admittatur, nisi vicesimum quintum ætatis annum attigerit. Simplo diplomate Lugduni VII. Idus Martii. Anno 1244. dato hodie multis è locis conuersi siue laici, vt vocant excluduntur, quod ferè ad liberiorem vitæ rationem dilabi soleant.

Idem *Innocentius* Pontifex quarto post anno in gratiam Præmonstratensium hoc diploma edidit. *Innocentius* Episcopus seruus seruorum Dei, & deuotionis vestrae precibus inclinatus vt possessiones & alia mobilia bona & immobilia exceptis feudalibus, quae personas liberarum fratrum ad monasteria vestra mundi relicta vanitate volantium & professionem faciendum in eodem si remississent seculo ratione successionis vel quocumq; alio iusto titulo contigissent, petere,

ANNO
1244.

Vide quae
supra dixi-
mus anno
1130. &
1198.

Conuersus
ante 25. æ-
tatis annū
non admit-
tendus.

ANNO
1248.

Præmonstra-
tenses possunt
adire heredi-
tates.

A N N O
1255.

*Coningfeldia Virginū
in Batavia
cœnobium,
propè Del
phos.*

*petere, recipere, ac retinere liberè valeatis vo-
bis auctoritate presentium indulgemus. Nulli
igitur &c. Datum Lugduni 4. Non. Ian. Ponti-
ficatus nostri an. 6.*

Hoc anno *Coningfeldia*, quod latinè regiū
campum sonat nobilium virginum in Ba-
tavia cœnobium à *Richarda* sorore Guil-
helmi secundi Hollandiæ Zelandiæque co-
mitis & Rom. Regis, exstruitur ad muros
Delfensis in Hollandia oppidi, ad Sciaæ flu-
uius ripam: locus est cognominis illi, vbi
Melchisedechus Solimorum Rex, Abraha-
mum excepit, quem Iosephus testatur Re-
gium campum quoque fuisse cognomina-
tum. Sed vt alia ferè Bataviæ monasteria,
sic & istud temporum iniquitate dirutum
atque excisum est. *Chorum campi Regij* no-
men huic cœnobio inditum videtur, quod
illud ipsum *Richarda* struxerit in reme-
dium animæ fratris sui *Guilhelmi Rom.
Regis* à Frisiis cæsi, vt alibi disertè scriptum
legi.

A N N O
1260.

*Fridericus
decimus
Raseburgēsis
Episcopus.*

Defuncto *B. Ludolpho*, in sede Episcopa-
li *Raseburgensi* præficitur *Fridericus*: de
quo etsi annales sobriè scribant, insignem
tamen fuisse, & loci celebris religio, & ma-
gni prædecessoris exemplum persuadet.
Ita ferè Krantzius. Metrop. lib. 5. cap. 18.

Raseburgensis Ecclesiæ per hoc tempus

præfuit

præfuit *Vlricus*, nobile Glucheriorum familia natus, pauperum consolator insignis, in eleemosynis dandis largus, ceterisque misericordiae operibus admodum deditus. Quo factum est, ut cum frumentum omne pauperibus quodam tempore famis distribuendum curasset, Granazium immisso diuinitus frumento plenum sit inuentum. (*Krantzius Metrop. lib. 5. cap. 29.*)

S. Ludouicus eius nominis Galliarum Rex nouus, ordinis Præmonstratensis magnus fautor & promotor, in Domino obdormit.

Vlrico in sede Raseburgensi à fratribus successor datus est *Conradus*, vir senex & bonus. Quod quidem olim elogiū *S. Ambrosius Simpliciano* tribuit. *Conradus* autem præfuit annis non paucis. (*Krantzius Metrop. lib. 5. cap. 44.*)

Anno circiter 1279. *Guilhelmo Verciniensi* apud *Viconienses* Abbate iuuenis quidem ibidem fuit *Iacobus* nomine, nouitius, ut vocant, pijs operibus ac cantu in choro admodum se oblectans: qui ante votum professionis solenniter emissam graui infirmitate correptus, paulò ante mortem raptus est in extasim. At post tibi reditus. cum maxima gaudij signa daret, à magistro nouitiorum alijsque astantibus

causam

ANN 1267.

Vlricus XI. Raseburgen. Episcopus.

ANNO 1270.

ANNO 1276.

Conradus XII. Raseburgensis Episcopus.

ANNO 1279.

B. Iacobus Viconiensis nouitius sanctissime moritur.

A N N O
1279.

causam rogatus, respondit, vidisse in paradiso cœlesti choros inter virginum, locum sibi præparatum, rogauitque vt magister antiphonam in choro cum alijs sæpius à se decantatam, *Aue mundi spes Maria* secum canere dignaretur. Quo facto, pius iuuenis suauissimè in domino obdormiuit, accidit autem vt anno pòst tertio, cùm Ecclesiæ nouæ fundamenta iacerentur, corpus eius prorsus illæsum atque integrum sit repertum, adeo vt nulla in parte à vermibus arrosam, spirare ac viuere videretur, vestimentis tamen quibus inuolutum fuerat, corruptis atque absumptis. Itaq; sacrum corpus virgineum fratres leuantes, honorifico tumulo in Ecclesia noua condiderunt. *Annales Vicomienses.*

A N N O
1282.
*Rudolphus
I. Imperator
Albam
Augiam
amplificat.*

Rudolphus Habsburgus I. Rom. Imperator *Aultriacæ* familiæ, hodie per orbem vniuersum potentissimæ, caput, eiusq; coniunx *Anna* Comitissa *Hoehenburgensis* (quæ *Basileæ* in summa æde quiescit) ordinis *Præmonstratensis* fautores eximij monasterium *Albæ Augiæ* apud *Sueuos*, de quo supra diximus anno 1145. ita auxerunt ac locupletarunt anno 1282. vt secundi eius loci fundatores merito habeantur. *Bruschius in Catalogo Monast. Germaniæ.*

Anno

Anno eodem *Nicolaus IV.* Pont. Max **A N N O**
Innocentij IV. prædecessoris, sui statutum, **1282.**
 de abstinentia ab esu carniū mitigavit,
 earumque esum dispensationi ac discre-
 tionī Abbatū eorumve gerentium vices
 reliquit.

Circa hoc tempus post *Conradum* subro- **A N N O**
 gatur & sufficitur ex fratribus instituti **1290.**
Præmonstratensis Hermannus, frater Ger-
manus Vlrici Episcopi ante eum secundi;
 ferunt cum Vlrico extremum ægrotanti
 fratres magno eius desiderio fortè astarēt,
 rogasse quendam familiaris, si ipsum ex
 hac vita euocari contingeret, quid de *Her-*
manno Germano suo fratre sentiret, essetne
 Ecclesiæ præficiendus? Ille, ne sanctua-
 rium Domini hæreditario quasi iure tra-
 deretur, fratribus prorsus suavit, vt Ger-
 mano neglecto, alium eligerent. Vlrici
 itaque consilium secuti, prima vice fratrem
 eius præterierūt, sed post voto suo iã pridē
 concepto satisfaciētes, eundemq; secun-
 dum ab Vlrico Episcopum designarunt.

Krantzius Metrop. lib. 5. cap. 54.

Baldwinus, Canonicus Niniuensis in Flá- **A N N O**
 driā, officio Diaconus scripsit Chronicō à **1294.**
 Christo nato ad annū vsq; 1294. Extat ma-
 tat manuscriptū in Niniuēsi Abbatia nosq;
 illo non mediocriter adiuti sumus. *Baldwinus*
Ninsuensis
chronogra-
phus.

Laudabile,
atq; imita-
tione dignū
penitus ex-
emplum.

Hoc

A N N O

1298.

S. saluatoris Monasterium in Bauaria.

Hoc ferè tempore monasterium *Sancti Saluatoris* in Bauaria à *Bernardo & Friderico* cognomento *Beringarijs* conditur, canonicis instituti *Præmonstratensis* ex *Osterhouio* euocatis, quod *Bernardus Brantchius* Episcopus *Patauiensis* dicauit consecrauitque: subijt autem hoc monasterium varias mutationes, donec tandem cum *Osterhouensi* in perpetuum est coniunctum. *Hundius in Metrop. Salisburg. & Auentinus in Annal. Boiorum.*

A N N O

1306.

Ioannes Tungrius Abbas Viconiësis scribit varia.

Anno 1306. claruit *Ioannes Tungrius*, Abbas *Viconiensis* XVI. Doctör Theologus, qui sacras literas *Parisijs* magna cum laude professus est. Scripsitque in tres priores libros *Petri Lombardi & Magistri sententiarum* lib. 6 3. *Quæstionum quodlibeticarum*, *quæstionum ordinariarum* lib. 1. Fuit gratissimus *Guilhelmo*, eius nominis primo *Hannoniæ* Comiti, eiusque Coniugi *Ioanna Valesia*, cui & opera varia *Gallico* idiomate inscripsit. Fuit autem hæc *Ioanna* *Philippi Gallie Regis* soror, & duarum *Reginarum* Mater: quæ marito defuncto, totam se Deo dicans, *Fontauellense* monasterium prouentibus à se auctum multos annos religiosè admodum rexit: plurimūque ad laborauit, vt dissidentes inter se *Galliæ & Angliæ* Reges componeret.

Erat

Erat mulier admodum munifica erga ANNO
pauperes ac religiosos, cuius & liberalita 1307.
tem Viconienses experti sunt.

Claruit hoc tempore *Haitonus* siue *Ailonus* *Aitoni* *Arminiae* Regis nepos: qui relicta patria & consanguineis, in *Cyprum* se contulit ad *Episcopiam*, Ord. Praemonstratensis monasterium, ibidemque habitum regularem suscepit. Scripsit historiam *Tartarorum*, quae alias inscribitur *itinerarium & flos historiarum terrae orientalis*. Historiam hanc ex Gallico latinam reddidit anno 1307. in urbe *Pictaviensi*. *Nicolaus Salcanus*, iussu *Clementis V.* Pont. Max. extatque typis excusa *Haganoae* an. 1529. in 4. & *Basilicae* inter orbis noui scriptores, anno 1532. & 1555. scripsit idem commentarium in *Apocalypsin B. Ioannis*. Quia verò nonnulli eum: ordinis *Praedicatorum* fuisse existimant, libet ipsiusmet verba ex *Tartarorum* historia cap. 46. hic adscribere.

Haitonus
Arminia
Regis nepos.

Ego (inquit) frater *Haitonus* interfui omnibus praeibatis, qui dudum proposueram habitum sumere regularem, sed propter inconuenientia & ardua negotia regni *Armeniae*, cum honore meo non poteram in tantis necessitatibus derelinquere consanguineos & amicos. unde postquam Deus sua pietate mihi concessit

N

gratiani,

ANNO
1307.

gratiam dimittendi regnum Armenia, & populum Christianum post multos labores meos in statu pacifico & quieto. confestim votum quod diu voueram, volui adimplere. Accepta itaq; licentia à Domino meo Rege & ab alijs consanguineis & amicis, in campo illo vbi Deus de inimicis triumphum concesserat Christianis arripui iter meum, & perueniens in Cyprum, in Monasterio Episcopie, Præmonstratensis ordinis suscepi habitum regularem, vt qui in iuuentute mea militaueram mundo, in seruitijs Dei, reliquum vite mee, pompis huius seculi relictis, consumerem. Anno Domini 1305. Hactenus Haitonus.

ANNO
1308.

Nicolaus à
Montignij
Abbas ca-
stelli S. Mar-
tini.

Anno circiter 1308. Viconiense apud Belgas in Hannonia monasterium, plurimis eruditione ac pietate illustribus viris floruit. Fuit inter hos Nicolaus à Montignij, qui post ex Canonico Viconiensi creatus est Abbas Castellæ S. Martini ad Scarpum fl. apud Montigneam. Scripsit is annales monasterij Viconiensis. Item historiam martyrij & translationis SS. vndecim millium virginum. lib. I. de miraculis S. Blasij lib. I. Item memoriale reliquiarum Ecclesie Viconiensis, & alia quæ Viconiæ manuscripta adseruantur. Laudat eum eximie Scriptor anonymus, qui annales Viconienses doctissime suppleuit.

His

His temporibus floruit *Ioannes Prichestus*, Viconiēsis Abbas 18. Doctor Theologus & Professor olim Parisiensis. De multis quæ scripsit extat Alphabetū vitæ religiosę lib. 6. Floruere in eodem Viconiensi monasterio pij iuxta ac docti viri *Petrus Viconiensis*, qui scripsit introductionem in Theologiam, extatque manuscripta in Niniuensi, apud Flandros, monasterio & alibi. Item *Thomas Viconiensis*, qui commentarios in cantica canticorum li. 1. & in Iob lib vnum conscripsit.

Petrus à Lutra, Canonicus Cēnobii Lutrensis, vir in diuinis scripturis eruditus & secularis literaturæ non ignarus, Philosophus & iureconsultus clarissimus, ingenio subtilis, eloquio scholasticus. Scripsit in 4. libros sententiarum Petri Lombardi in Euangelium Ioannis libr. 1. de prærogatiuis Ecclesiæ Treuirensis lib. 1. ad Balduinum Archiepiscopum Treuirensē septenarium candelabrorum, de summi Pontificis eminentia lib. 4. aduersus Michaelem quendam eiusque asseclas S. Pontificem impugnantes libr. 1. ad Cardinalem Columnam, de Columnis mysticis, lib. 1. de Sacramentis Altaris lib. 1. Epistolarum ad diuersos li. 1. Sermones varios de tempore & de sanctis per anni circulū l. 2.

ANNO

1320.

Ioannes Prichestus Abbas Viconiensis. Petrus & Thomas Viconienses.

ANNO

1330.

Petrus à Lutra.

ANNO
1330.

Reliquit & alia præclara ingenij sui monumenta. Floruitque anno 1330. Ita ferè *Trithemius in Catalogo illustrium virorum Germania.* Dolendum sanè ex tot præclaris lucubrationibus, nihil quod sciam, typis euulgatum exstare. Obseruo autem à *Canisio, Genebrardo & alijs citari quendam Petrum Præmonstratensem,* quem alium ab illo esse existimo: citatur, & quoddam eius chronicon nondum à me visum. *Ioannes Paleonydorus* ait hoc chronicon vocari *Biblia pauperum.*

ANNO
1332.
*Guilhelmus
Brenensis*

Guilhelmus Brenensis monasterij in Gallia Canonicus, Theologus Parisiensis, posteris reliquit Homeliarum libr. 1. floruit circa annum 1332. Nicolao Lirano coætaneus.

ANNO
1338.
*Eduardus
Rex Angliæ
Antuerpiam
venit.*

Anno 1338. ipso festo B. Mariæ Magdalænæ *Eduardus* Angliæ Rex, cum coniuge sua, trecentis que ac quinquaginta Antuerpiam venit, *Philippo* Valentisæ Regi Galliæ bellum moturus. Sunt autem mense vno hospitati in castro veteri Antuerpiensi, apud ædem S. V. Valburgæ sacram ad Scaldim fluum sita. Inde ad monasterium S. Michaelis se transtulerunt. ibidem que ei Regina filium peperit *Leonellum* nomine, qui postea Dux Clarensis fuit. Baptizauit verò infantem *Guilhelmus Cabillanus*

Abbas

Abbas S. Michaelis : patrini autem & susceptores eiusdem fuere, *Ioannes tertius* ANNO
1338.
Brabantiae Dux, & Comes Suffo... natione Anglus : susceptrices autem Comitissae Hannoniae & Geldriae. Caeterum *Edwardus* in dicto S. Michaelis monasterio fundavit altare S. *Georgij*, cum dote & onere Missae quotidianae : decessit autem demum Antuerpia, in Angliam rediens 22. Ianuarij, 1339.

Libet ad seriem Episcoporum Raseburgensium postliminio redire *Hermanno* de ANNO
1354.
quo supra diximus an, 1290. successit est *Episcopi Raseburgenses.*
14.15.16.17.
vir nobilis *Marquardus*, cognomento *Iesevvenus Marquardo VVolradus*, nobili genere Dornensium apud Holsatos natus. *VVolrado* vir insignis. *Otto* ex illustri familia à *Gronauuen* : *Otoni* autem successor datus est *VVipertus Blucherius*, itidem vir nobilis. Hunc nec dum professum, ut vocant seu votis monasticis nondum solenniter adstrictum, ob egregiam indolem, Fratres Episcopum, anno circiter 1354. designarunt. Quare Romam profectus ut super aetatem dispensationem à Romano Pontifice impetraret, & primum quidem ab eodem ob aetatis defectum, est reiectus. At nocte insequenti divinitus adeo canus est factus, postero ut die iterum Pontifici

ANNO
1354.

*Wiperti E-
piscopi ele-
ctio diuini-
tus compro-
batur.*

oblatus, non agnosceretur: certò tamen edoctus Pontificem ipsum esse, quem antea repulisset, mox iussit Episcopum consecrari: quem tam euidenti signo Deus à se comprobasset electum. Domum itaque reuersus *Wipertus*, laudatissimè suam rexit Diocesim: utque erat animo excelso atque imperterrito, pro tuendis Ecclesiæ suæ bonis ac iuribus *Alberto Duci Magnopolienti*: vulgò *Meckelburgensi*, acriter se opposuit: quem & vehementi sua oratione tandem vicit, atque emolliit. *Krantzius Metropol. lib. 9. cap. 8. 25. 34. & 47.*

ANNO
1384.
*Rogerus
Dechtus.*

Rogerus Dechtus, monasterii *Viconiësis* Canonicus, vir longè doctissimus, scripsit sermones plurimos in synodis & capitulis à se habitos. Item commentarios quosdam in ius Canonicum. Floruit circa annum. 1384.

*Petrus He-
rentalius
Prior Flo-
ressiensis*

Petrus Herentalius, Brabantus, Monasterii *Floressiensis* in comitatu *Namurcensi* Prior, concinnauit commentarios siue cathenam ex SS. Patribus in psalmos vniuersos petente *Ioanne ab Ackels*, Episcopo *Leodienfi*, quæ typis exstant edita *Coloniæ*. An. 1453. & 1487. in folio *Rutlingæ* 1488. *Rothomagi* 1504. in 4. meminit eius *Sixtus Senensis Bibliothecæ* l. 4. Scripsit; item in

v. 1. psalm. Pœnitent. lib. I. in 15. cant. gradu-
 dum li. I. Item *collectaneum* vt vocatur in
 quatuor Euangeliorum Tomis duobus.
 Item chronicorum volumē ingens ab or-
 be condito ad sua vsque tempora: deniq;
 cathalogum ac res gestas Abbatū Floref-
 ficiū. Ex quibus elucubrationibus pauce
 typis sunt editæ. Floruit an. 1384.

ANNO
 1384.

Ioannes à Grauia, Tungerloensis Abbas ANNO
 23. obiit an. 1399. Decemb. 19. Is Romam 1399.
 profectus, mitræ ius ibidem à summo Pô-
 tifice impetrauit.

Redeo ad episcopos Raseburgenses. *VVi-* ANNO
perto sufficitur *Hemicus VVittorpius*, qui à 1410.
 Carolo 4. Imperatore multa priuilegia *Episcopi Ra-*
 Ecclesiæ suæ impetrauit, *Henrico Gerhar-* *burgenses*
bus, qui vt bonus Oeconomus, rem Eccle- 18. 19. 20.
 siæ egregiè auxit. *Gerhardo Detleuus* cog- 21. 22.
 nomento *Barkentyn*, vir nobilis & pius.
Detleuo Ioannes, humili quidem familia
 natus, sed virtute atque industria singula-
 ri præditus. *Ioanni Dardamus* ex fami-
 lia nobili *Knesebecana* ditionis Lunebur-
 gensis: præfuit autem *Dardamus* circa an-
 num 1410. Quo quidem tempore cū pro-
 uentus Ecclesiæ seu temporum incuria seu
 quorundā incuria diminuti, fratribus alē-
 dis non sufficerent, pius Pontifex Dei e-
 iusque genitricis. MARIAE certis preca-

A N N O
1411.

*Herentaliē
se virgi-
num mona-
sterium in
Brabantia.*

tionum formulis ad id institutis, auxilio implorato, solatium obtinuit atque augmentum *Krantzius Metrop. lib. 10. & 4. 11. cap. 4. & 15.*

Herentalia, quod est Brabatiæ opidum, virginum Ord. Præmonstratensis monasterium fundatum est abs nobili viro *Arnoldo Craijenhemio*, Domino seu toparcha in *Grobendonck, Ouyven, Bauvel &c.* eiusque coniuge *Elizabetha Steinuortia*. Inditumque huic monasterio nomen *Horti conclusi B. Mariae*. Cuius loci prima præfecta seu Priorissa, ut vocant, *Anna Bouchoutia* extitit, cum aliis tribus sodalibus, ex *Valle liliorum*, Mechliniensis agri monasterio, eodem anno Christi 1411. die 11. Maij, aduentantibus.

*B. Elisabeth
Herentaliē
sis.*

A N N O
1417.

Fuere in hoc monasterio virgines plurimæ virtutibus varijs, atq; in primis humilitate illustres. Quas inter potissimum emicuit *Elizabetha Arenistia*, sexta huius loci præfecta.

Gerardus ab Eych, Abbas Floreffiensis *Thoma Hubuleto* Presbytero adiutante, in signe Franciscanis monasterium ad *Sabim*, vulgò *Seambram* fluuium, in agro Namurcenti, hoc anno exstruxit: idque in honorem SS *Francisci, & Ludouici*, Episcopi Tolosani, Sixto quarto Pontifice Ma-

ximo

ximo approbante. Quod quidem monasterium hodieq; floret. Vide *Franciscum Gözagam libro de origine Seraphicae religionis.*

Ioannes à *Sichenis*, Tongerloensis Abbas XXIV. obiit anno 1488. die 22. Iulij. Fuit is fundator Collegij Canoniorum in Diestensi, apud Brabantinos opido.

Pardamo in Rascburgensi Episcopatu successit Ioannes, plebeio quidem genere natus, ex fratribus tamen Præmonstratensibus ad eam dignitatem adsumptus. Cui alter *Ioannes*, nobili familia oriundus susceptus est, homo rigidus, & iustitiæ zelator: quiq; suis canonicis ad sacrarum studia literarum sese comparantibus, opulentos omninò census reliquit.

Ioanni successor datus est *Ludolphus*, eius nominis secundus, vir admodum pius ac iustus, quiq; carnem suam cilico domare frequenter erat solitus. Ante Episcopatum annos plurimos eiusdem Ecclesiæ Præpositus extiterat. Idem prædecessoris sui exemplo (vti erat in Oeconomia diligens atque industrius) Ecclesiæ suæ Canonicis in Academijs alendis itidem benefecit *Krantzius Metrop. libr. 11. cap. 23. 34. & 50.*

Hoc anno *Lucas ab Eyck* 35. Abbas Florentientis nobili genere in Campania Bra-

ANNO
1428.

*Diestensis
Collegij Canoniorum
origo.*

ANNO
1447.

ANNO
1453.

ANNO
1453.

bantiæ natus, ius mitræ gestandæ sibi suis-
que successoribus à *Nicolao 5. Papa* impe-
trauit. Obiit Præsul optimus anno Christi
1465. præfecturæ circiter 22. Abbas etiam
Osterhouiensis in Bauaria, hoc anno à sum-
mo Pontifice infulam impetrauit.

ANNO
1460.

Abbas S. Michaelis Antuerpiæ capite
similiter hoc anno mitra vti.

ANNO
1465.

Anno 1465. obiit Antuerpiæ *Isabella*,
Caroli Audacis, Belgarum Principis con-
iux, estque in odeio D. Michaelis tumula-
ta, summam ante aram crucis sepulchrum
ibidem etiamnum visitur.

ANNO
1472.

Guilhelmus
Truncinië-
sis Abbas
& poeta.

Guilhelmus monasterii *Trunciniensis* ap-
pud Gandauum in Flandria Abbas, vir e-
ruditus, soluta vinctaque oratione prom-
ptus, scripsit Poemata plurima, in his & e-
pigrammatum librum vnum, qui hodieq;
adseruatur: cetera eius opera anno 1566.
Iconoclastarum furore perierunt. vixit
circa annum 1472.

Ioannes Fier-
erkens Ab-
bas amplifi-
catus mona-
sterium S.
Michaelis
Antuerpia.

Meritò nobis hîc commemorandus est
Ioannes cognomento *Fierkens* ad D. Mi-
chaelis Antuerpiæ in patria sua Abbas 25.
vir multis laudibus insignis: qui vti erat
admodum industrius, monasterium suum
tot tamque amplis auxit ædificiis, vt ea
hodieque Belgarum Principibus, quoties
cunque Antuerpiam diuertunt, hospitium
præ-

præbeant. Sunt enim ea amœnissimo loco
 sita ad Scaldim fluuium, vt in vrbe Ant-
 uerpiana haud facilè iucundio rem aut sa-
 lubriorem commorationem inuenias. O-
 biit autem dictus Abbas 19. Ianuarij Anno
 1476. cum annis 23. laudabiliter præfuis-
 set. Legi olim solent hi versus, monumen-
 to eius inscripti

Hic iacet in tumulo Fierkens virtute Ioannes

Insignis præsul hoc proba vita docet.

Abbas huius erat templi venerandus, & vrbe

Hac genitus, prudens, optimus atq; pius.

Moribus emeruit nullo reprobante regendi

Officium, Præsul contulit alter ei.

O bene consultum; turba secretus egenti

Dona dabat dextrâ, nescia laeva tamen.

Profuerit quantum Pastor vigilando benignus,

In grege dilecto plurima signa manent.

Namq; locum struxit pulchrû ad communia
fratrum,

Desuper & fulta est Bibliotheca libris.

Præsulis atq; domos aula exornauit, vbiq;

Perdita restituens, adiciensq; noua,

Atq; crucem meam, templi partemq; chorûq;

Perfecit, Berschos, egregiamq; domum,

Auctaq; iura suis mitras habitusq; reliquit

Annis bis denis præfuit atq; tribus

Nunc iacet exemplum reliquis pastoribus altû

Mens petijt calum perfruiturq; Deo.

Ludol-

A N N O

1480.

*Ioannes
Stalco-
perus
XXVI. Ra-
seburgensis
Antistes.*

Ludolphi II. morte viduatam Raseburgensem Ecclesiam, excepit *Ioannes Stalco-
perus*, eiusdem Ecclesiae frater conuentualis, atque vt illa ferebant tempora, medicæ artis professor egregius: cui successit anno circiter 1480 *Ioannes* cognomento *Back-
tinus*, vir nobilis, qui cum Duce Magnopolensi Magno Romam se contulit.

Huius Episcopi temporibus, Romano Pontifice dispensante, Canonici qui hactenus instituti fuerant Præmonstratensis, facti sunt seculares, ipso Priore Decani nomine ac dignitate donato. *Krantzius li. 12. Metrop. cap. 10. & 18.*

Hactenus de Raseburgensium Episcopis: quorum plerique instituti Præmonstratensis fuere, diximus. Fuerunt autem Præter Raseburgensem, & aliæ plures huius instituti cathedrales apud Germanos Ecclesiae, vt *Magdeburgensis* in Saxonia Archiepiscopalis. *Brandenburgensis* in veteri Marchia, & *Hauelburgensis* in Saxonia Episcopales, ac posteriores quidem duas multo tempore Præmonstratense institutum obseruasse, testis est *Krantzius Metrop. l. 7. cap. 50.*

Ex quibus patet, nonnullis olim monasterijs, vt Raseburgensi, sic dignitatem Episcopalem fuisse annexam, vt ad eam

ferè

ferè non nisi Præmonstratensis ordinis A N N O
 Religiosi adsumerentur, quædam verò 1480.
 Monasteria Ecclesias quidem simul fuisse
 Cathedrales, seu Episcopales: sic tamen vt
 & cuiusvis ordinis homines ad Episco-
 patum admitterentur. Quæ quidem om-
 nia commonstrant, quanta olim fuerit di-
 gnitas, quantaque maiestas huius ordinis
 Præmonstratensis. Vide & supra ad annū
 1126 quæ de *Olomucensi* in Moravia Epif-
 copatu diximus. Fuit & apud Anglos in
 Britania monasterium *Candida case*, Epif-
 copali sede illustre.

Item in Sclauonia monasterium *Bel-
 burchense*, cathedrali item sede decora-
 tum.

Innocentius VIII. Pontifex Max. am- A N N O
 plissimo diplomate. anno 1484. septimo 1484.
 Idus Februarij dato, vtriusque sexus Mo- *Innocentius*
 nasteria ordinis Præmonstratensis à ga- *VIII. & Frä*
 bellis atque illicitis exactionibus exemit. *dericus ter-*
 Abbate S. Genesæ Parisiensis, & San- *tius Imp.*
 cti Georgij Colonienfis, ac S. Petri Lo- *eximunt*
 uaniensis Ecclesiarum Decanis, eorum *Præmonstra-*
 dem defensoribus ac tutoribus consti- *tenses ab ex*
 tutis, Quod quidem Fridericus ter- *actionibus.*
 tius Imperator paulò post sua auctori-
 tate roborauit & publicauit.

Anno 1503. Julius II. Pontifex diploma
 amplif-

ANNO
1503.

amplissimum de legibus seu statutis ordinis Præmonstratensis interpretandis seu limitandis edidit: quod diploma quia multas summorum Pontificum. vt Pij II. Sixti I V. Alexandri V I Iulii II. ordinationes breuiter perstringit, subijcere hoc loco oportunum iudicauit.

IVLIVS Episcopus, seruus seruorum Dei dilecto filio Abbati monasterij Præmonstratensis Laudunensis diœcesis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Iulij II. Pö
tificis ma
ximi diplo
ma.

Rationi congruit & conuenit honestati, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt licet eius superueniente obitu, literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerunt, suum consequantur effectum. Dudum siquidem post quædam felicis recordationis Pio Papæ II. prædecessori nostro pro parte tunc Abbatis Præmonstratensis Laudunensis diœcesis & aliorum Coabbatum monasteriorum Præmonstratensis ordinis, vbilibet cõstitutorum, exposito, quod cum quædam continerentur in statutis & priuilegijs dicti ordinis, quæ à nonnullis annis citra non fuerant obseruata, & ad quæ seruanda propter eorum rigorem, illorum temporum conditionibus pensatis, non facile credebatur tãtam multitudinem induci posse, & quædam seruata quæ nullum aut modicum fructum afferebãt, quod

Patres

ANNO
1503.

Patres eiusdem ordinis id considerantes, aliāq;
alia statuta, aliquorum priorum derogatoria
edidissent: quorū vsus in ipso ordine tum à plu-
ribus annis inoleuerat, ita quod de contrario a-
pud tunc existentes, aut nulla aut parua erat
memoria, nonnulla verò transissent in non v-
sum desuper contrarijs statutis minimè editis,
ferebaturq; praeterea ab aliquibus, eos non vi-
uere in statu securo, eò quod statuta quae ipsi or-
dinauerant, & in communem vsum transie-
rant, priuilegijs & statutis seu ordinationibus
Apostolicis contraria videbantur: quodq; etiam
non omnia seruarentur ab Abbatibus praedictis,
vt congruebat. Idemq; Pius praedecessor Pari-
siensis & Cameracensis, S. Quintini in Viromā-
dia, Nouomensis diocesis Ecclesiarum Deca-
nis, eorumq; proprijs nominibus non expressis
suis dederat literis in mandatis, vt ipsi vel duo
vel vnus eorum accersitis cum eis aliquibus
personis Ecclesiasticis, regularibus vel seculari-
bus diuini & humani iuris peritiam habenti-
bus, vitæ ac morum honestate præclaris ac Re-
ligionis zelo flagrantibus, priuilegia, statuta,
instituta & consuetudines huiusmodi auctori-
tate Apostolica diligerent, viderent, recense-
rent & examinarent, ac illis visis recensitis &
examinatis vt praefertur. Si quæ ex eis pro tunc
Abbatis & Coabbatum praedictorum statu &
indemnitatibus, & animarum salute huius-
modi

modi

ANNO
1503.

modi reformanda fore conspicarent, eundem
Pium per eorum patentes literas, eorum sigillis
munitas, curarent quantotius desuper efficere
certiorem. Ac quondam Thomas de Courcellis,
tunc Decanus dictæ Ecclesiæ Pariensis, ad exe-
cutionem ipsarum literarum procedens, ea-
rumq; forma seruata, præfato prædecessori, ve-
na cum Aegidio Carlerio, Cameracensi, &
Ioanne Molet S. Quintini Ecclesiarum prædicta-
rum Decanis suis in ea parte collegijs per patē-
tes literas sigillo Decani Parisiensis & colle-
giorum huiusmodi subscriptione munitas, quid
in præmissis agendum foret, ad plenum rescri-
psissent. Dicitusq; prædecessor considerans, quod
Abbatēs dicti ordinis, more & consuetudinum
in sua religione vigentium lucidiorem quam
ceteri homines haberent notitiam & quid sin-
gulis expediret, nec non ad quæ instituta obser-
uanda verisimiliter induci valerent plenius in-
dicare possent, tunc Abbati eiusdem monasterij
Præmonstratensis, per suas literas commiserat
& mandauerat, vt conuocatis dictis Coabba-
tibus qui nonnullos canonicos eiusdem ordinis
obseruantie ac statutorum, ordinationum &
consuetudinum eiusdem Ordinis præ alijs no-
titiam habentes secum ducerent, capitulum
generale congregaret: in quo ipsius ordinis pro-
fessores ad meliorem obseruantiam regulæ, &
statutorum dicti ordinis, ad quæ verisimiliter
indu-

ANNO

1503.

induci possint, inducere procuraret, ceteris statutis attentis circumstantijs, ac temporum ac personarum qualitatibus pensatis, donec professores huiusmodi ad illa obseruanda inclinati & dispositi inueniretur, interim in suspenso remanentibus. Ita tamen, quod Abbates & alij predicti religiosi capitula quae sequuntur inuolabiliter obseruare teneretur: videlicet quod tria vota, obedientiae, castitatis, & Paupertatis non remitterent, & ea, quae substantialia regulae S. August. quam profitebantur, forent, nullatenus infringere, aut diminuerent, ac pro abstinentia ab esu carniuum, quae illis tam ex statutis pia memoriae Innocentij Papae IV. etiam praedecessoris nostri, quam alijs in eorum capitulis generalibus editis iniuncta erat, donec ad maiorem praemissorum obseruantiam induci possent, singula Quartis Ferijs, & cuiuslibet Sabbathi diebus, nec non à prima Dominica aduentus vsq; ad Natalem Domini: & à Dominica Septuagesima vsq; ad Pascha resurrectionis, in quolibet loco abstinerent, ac omnibus sextis ferijs ieiunarent. Qui verò in praedictis diebus carnes comedissee conuictus vel confessus foret, pro vice quolibet tribus sextis ferijs in pane & aqua ieiunet, debilibus & infirmis, portionatis & minutis, qui non in refectorio sed infirmitorio, vel alio loco per Abbatem vel eius Vicarium deputando, reficerentur, exceptis. Qui cum necessitas ingruer-

Circa abstinentiam à carnibus.

O

ret,

A N N O
1503

Uti silentiū
seruandum.

Quoto etatis
anno nouitiū
admittenti.

ret, sextis ferijs plus quā semel comedere, & in alijs supranotatis diebus carnibus refici possent. Quanquam oēs & singuli religiosi & profesores cuiuslibet conuentus inibi quotidie refici, & in Dormitorio eiusdē de nocte quiescere deberent. Officialibus qui circa administrationē rerū temporaliū occuparentur, ac debilib, & infirmis, ac alijs cum quibus Abbates seu eorum loca tenentes, ex aliqua rationabili causa super hoc dispensarent, duntaxat, & exceptis. Præterea omnes religiosi prædicti in choro, claustro, Dormitorio & Refectorio silentium obseruaret, & si loqui necesse foret, breuia tantummodo verba, & submissa voce proferrent. Nec loca prædicta mulieres, ingredi permetterent, nisi monasteriorum fundatrices forent, vel de licentia Abbatum seu loca tenentium eorūdem aliqua honeste matrone, ex rationabili tamen causa claustrū duntaxat ingredi permetterentur. Nec non quod domus sororum dicti ordinis, nullus secularis vel cuiusuis ordinis regularis, nisi secundum formam in statutis dicti Innocentiū & aliorum summorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum super hoc editis, intraret. Et quod nullus Abbas aliquem, nisi decimumoctauum annum egisset, in canonicum reciperet, & nulli consanguineorum suorum vel alteri non egeno vel pauperi, bona mobilia vel immobilia Monasteriorum, quibus præessent, in eorum grauamen

men

men concederent, nec non hospitalitatem per singula monasteria, secundum locorum possibilitatem seruare, & eleemosynas erogare, quodq; statum domus, quātitatem expensarum, & receptorum summam, debitorum & creditorū nomina, & causas propter quas essent cōtracta, debita, & in quas vtilitates conuersa, illi qui his se intromisisset, corā officialibus domus, ad hoc pro tempore deputatis, ad minus singulis annis semel reddere tenentur. Nec non statutorum dictorū transgressores, si religiosi per Abbates, si verò Abbates forent, per superiores suos, secundum q̄ grauitas culpæ exigeret, debite punirētur. Alijs aut ordinationibus & statutis eiusdē ordinis, circa Diuini officij celebrationem, Abbatum electiones, officiorum & beneficiorū distributiones Ecclesiarum Parochialium regimen, pensionum assignationes, victum & vestitum religiosorū, equitaturas, Capitulorum congregationes. criminum & delictorum punitiones, & alia quacumq; tam auctoritate Apostolica quam alias editis, quæ tunc Abbati & Abbatibus Prædictis in dicto Capitulo generali, vt præmissum est congregandis, commodè obseruari posse viderentur in suo robore duraturis. Nec etiam apud eos qui statuta præfata hucusque obseruare soliti essent, illa per huiusmodi ordinationem intelligerentur relaxata, sed potius ad perseuerandum in sua deuota

A N N O
1503.

conuersatione & solita obseruantia, ac fructus
vberiores virtutis & sanctimonia, iugiter per-
ferendum, pijs exhortationibus & salutaribus
admonitionibus induceretur. Diciturq; Pius pre-
decessor, quicquid per tunc Abbatem cum pre-
fatis Coabbatibus, & religiosis & de eorū con-
silio, maturaq; deliberatione prehabita, in dicto
Capitulo generali, qua ad religionis augmentū
& eorum animarum salutem tendere dignosce-
rentur, circa premissa fieri contingeret, ex tunc
Apostolica auctoritate approbauerat & confir-
mauerat, suppleueratq; omnes & singulos defe-
ctus, si qui fortè interuenissent in eisdem. Et de-
inde pro parte tunc Abbatis Præmonstratensis
& Coabbatum prædictorum ac Priorum Propo-
sitorum, Priorissarum, singularumq; personarū
eiusdē ordinis bonæ memoriæ Sixto Papæ IV. et-
iā prædecessori nostro, exposito, quod per Abbatē
& Coabbates ac religiosos prædictos, ad literarum
Pij huiusmodi executionem eius superue-
niente obitu, per omnia processum nō fuerat, ac
graue admodum non videbatur plerisq; dicti
ordinis professoribus toto tempore continuo, a
Dominica septuagesima vsq; ad Paschæ resurre-
ctionis à carnibus abstinere. Idemq; Sixtus eo-
rum in ea parte supplicationibus inclinatus, &
litteras prædictas eādē auctoritate approbans,
ac in statum & vigorem in quo erant, antequam
dictus Pius prædecessor decederet, reponens.

Sixti IV. or-
dinationes.

Illasq;

ANNO

1503.

Illasq; & inde secuta quaecunq; in robore firmitatis subsistere debere decernens, eidem Abbati ad totalem executionem literarum vim formam & tenorem procedendi, & dies abstinentiae carniuum inter septuagesimam & quinquagesimam, in totidem dies, festum omnium Sanctorum immediate praecedentes, commutandi, ac omnes & singulas ordinationes & statuta, regulam, ac tribus substantialibus votis professione & toto tenore literarum Pij praedecessoris huiusmodi, ad instar capituli generalis in VVindessheim dicti ordinis S. August. Traiectensis Diocesis, qui sub regulari obseruantia viuebant, cum Abbatibus ac religiosis praedictis moderandi, interpretandi ac illis addendi vel minuendi, ac etiam illa in totum annullandi, & noua toties quoties opus esset, prout pro temporum, locorum & occurrentium casuum varietate, & exigentia viderent expedire, condendi, ordinandi, & promulgandi perpetuis futuris temporibus, dummodo ordinationes & statuta huiusmodi sacris canonibus non obuiarent, auctoritate Catholica praedicta facultate concesserat, prout in singulis Pij & Sixti Praedecessorum praedictorum literis inde confectis plenius continetur, recolendae memoriae Alexandro Papae VI. & praedecessori nostro pro parte tua exposito, quod a nonnullis timorata conscientiae, dicti ordinis religiosis, hesitabatur, tunc Abbatem Praemonstracensem vl-

ANNO
1503.

tra se præter formam dictarum literarum nonnulla statuta eiusdem ordinis, diuersimodè obseruabatur, cum aliqui iuxta Pij à Dominica Septuagesima vsque ad Pascha resurrectionis, alij verò per quindecim dies profestum omnium Sanctorum immediatè præcedentes, iuxta Sixti literarum prædictarum formas, & quod deterius est, aliqui neutrum obseruabant, & propter huiusmodi varietatem & verba in eisdem literis Pij prædecessoris apposita, per quæ illis qui antiqua statuta obseruare soliti erant vel ad illa obseruanda induci possent, statuta ipsa relaxari minime videbantur, & religiosorum conscientia non paruo scrupulo subiacebant: quanquam si in eodè ordine statuta pariformiter obseruarentur, & omnes indifferenter illa obseruare tenerentur, profectò inconuenientia & animorum perturbationes huiusmodi submouerentur, & animarum saluti, & quieti ac tranquillitati conscientiarum, personarum huiusmodi plurimum consuleret. Et pro parte tam tua quam dilectorum filiorum Abbatum, Priorum, Præpositorum, Priorissarum aliarum vtriusq; sexus personarum dicti ordinis, eidem Alexandro prædecessori humiliter supplicato, vt animarum saluti personarum eiusdem ordinis circa præmissa opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaretur, Præfatus Alexander prædecessor, qui ad ea quæ Ecclesiæ decorem, sacræ religionis, ac salutem

lute[m] animarum personarum, sub illius suavi ANNO
 iugo degentium salubriter dirigendum tendere 1503.
 dignoscētur, paterna sollicitudine prospiciens,
 ijs quae circa id prouida ministrorum eiusdem
 religionis ordinatione emanauerant, libenter
 cum ab eo petebatur Apostolici adyēciebat muni-
 minis firmitatem, & alia desuper decernebat, &
 fieri mandabat, prout in Domino conspiciebat
 salubriter expedire, te ac omnes & singulas per-
 sonas praedictas à quibuscunq[ue] excommunicatio-
 nis, suspensionis, & interdicti, alijsq[ue] Ecclesiasti-
 cis sententijs, censuris, & poenis à iure vel ab ho-
 mine quauis occasione, vel causa latis, si quibus
 quomodolibet innodati eratis, ad effectum infra
 scriptorum duntaxat consequendum absoluens,
 & absolutos fore censens, huiusmodi supplicatio-
 nibus inclinatus subdat. Videlicet quinto Idus
 Martij, Pontificatus sui anno vndecimo, voluit
 & concessit tibi dari in mandatis, quatenus tu v-
 na cum omnibus & singulis Abbatib. & Prælatib.
 dicti ordinis, similiter pro generali capitulo e-
 iusdem ordinis celebrando pro tempore congre-
 gatis, & ipsum capitulum generale facientibus,
 & representantibus, adhibito consilio aliquo-
 rum Canonicorum eiusdem ordinis, qui illius sta-
 tuta, consuetudines, & obseruationes melius no-
 scerent, quaecunq[ue] ordinationes & statuta ea-
 tenus per Abbates & Prælatos dicti ordi-
 nis, circa modum viuendi personarum vtrius-

Alexandri
 VII. ordina-
 tiones.

ANN O
1503.

*Circa absti-
nentiam à
carnibus.*

que sexus ipsius ordinis, & edita . . . dummodo
sacris canonibus non obuiarent, & pro salute a-
nimarum cognoscendis expedire, præfata aucto-
ritate Apostolica approbaretis & confirmaretis,
ac suppleretis omnes & singulos defectus, si qui
forsan interueniant, in eisdemq; decerneretur
illa perpetuo obseruari debere: Et nihilominus
abstinentiam ab esu carniū à Dominica in Se-
ptuagesima vsq; ad Pascha resurrectionis, aliāq;
super eodem esu per præfatū Pium prædecesso-
rē concessa & moderata, ab omnibus & singulis
eiusdem ordinis, vtriusq; sexus personis deinceps
obseruari debere, eosq; ex eisdem personis quos
pro tempore proficisci contingeret extra mona-
stera, carnibus, prout illi ad quos diuertent, ve-
scentur, præterquam in Aduentu Domini, & à
Dominica prima in Septuagesima, vsq; ad Pa-
scha resurrectionis huiusmodi posse vesci. Actā
circa illos qui statuta huiusmodi obseruare so-
liti fuerant, & apud quos illa relaxata non in-
telligebantur, ac de quibus in dictis literis sit
mentio, quā circa quascunq; alias etiā vtriusq;
sexus prædicti ordinis personas, quid & qualiter
obseruare deberent, absq; alia animorum indu-
ctione, limitatione, restitutione, arctitudine, su-
spensione, dilatione seu conscientiarum scrupu-
lis. tribus substantialibus votis, & ad illorum ob-
seruantiam necessarijs, que salua permanerent
& obseruarentur, duntaxat exceptis, omnia, &

singu-

singula statueretis, decerneretis, ordinareretis, & ANNO
 super hoc dispensaretis & disponderetis: quae pra- 1503.
 dicto ordini & illius personis omnibus, commu-
 niter & diuisim, ad pacem, quietem, tranquil-
 litatem & animarum salutem earundem vide-
 retis expedire. Nec non antiqua statuta & cō-
 suetudines ipsius ordinis moderaremim, inter-
 pretaremim, & limitaretis, illisq; adderetis &
 minueretis, seu etiam illa in totum annullaretis
 & tolleretis, ac noua totiens quoties opus esset,
 prout iuxta temporum, locorum, personarum &
 occurrentium casuum exigentiam expedire a-
 gnosceretis, conderetis, ordinareretis, & promul-
 garetis: dummodo ordinationes & statuta hu-
 iusmodi à sacris canonibus non deuiarent. Illaq;
 ab omnibus personis praedictis inuiolabiliter ob-
 seruari mandaretis, ac eas ad id per censuras
 Ecclesiasticas, & alia oportuna iuris remedia
 compellere, aliaq; omnia & singula quae in pra-
 missis & circa ea necessaria essent, seu quomodo-
 libet oportuna facere & ex aequo curaretis, su-
 per quibus omnibus idem Alexander praedecessor
 vobis licentiam & facultatem concessit, ac sta-
 tuit, decreuit, & ordinauit: quod deinceps per-
 petuo, quidquid per supra dictos Abbates & Pra-
 latorum illorum successores capitulariter semel sta-
 tutum, ordinatum, dispositum, moderatum &
 interpretatum, limitatum, addictum seu detra-
 ctum esset, nisi per simile generale capitulum, aut

ANNO
1503.

Abbatēs & Prælatos illud repræsentantes, seu illius vel illorum duas ad minus partes, etiam tertia contradicente, infringi vel mutari vel alterari nullatenus posset: non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, nec non statutis & cõsuetudinibus monasteriorum & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis ceterisque, contrarijs quibuscunque. Ne autem de absolute, voluntate, concessione, licentia, facultate, statuto, decreto & ordinatione Alexandri prædecessoris huiusmodi, pro eo quod per illis ipsius Alexãdri litera eius, superueniente obitu confecta non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, vosq; illorum frustraremini effectu, volentes & præfata auctoritate Apostolica decernentes, quod absolutio, voluntas, concessio, licentia, facultas, statutum, decretum, & ordinatio Alexandri prædecessoris huiusmodi perinde à dicta die, V. Id. Mart. sunt sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Alexãdri prædecessoris litera sub eiusdem diei data confecta fuissent, prout superius enarratur, quod præfata litera ad probandum plenè absolute, voluntate, concessione, licentiã, facultatẽ, statutum, decretum, & ordinationẽ Alexandri prædecessoris huiusmodi ubiq; sufficiãt, nec ad id probationis alterius adminiculũ requiratur. Discretionis tue p̄ Apostolica scripta mãdamus, quatenus tu vna cõ-

Julius II. cõ-
firmat di-
ploma Ale-
xandri V I.

mnib. & singulis Abbatib. & Pralat. ordinis huiusmodi, simul pro generali capitulo eiusdem ordinis celebrando pro tempore congregatis, & ipsū capitulū generale facientib. & representantib, vt praefertur, adhibito consilio aliquorum Canoniorum eiusdem ordinis, qui illius statuta, & consuetudines & obseruantias melius nouerunt; quascunque ordinationes & statuta hactenus per Abbates & Pralatos dicti ordinis circa modum viuendi, personarum vtriusque sexus ipsius ordinis facta & edita, dummodo illa sacris canonibus, vt praemittitur, non obuiant, & pro salute animarum cognoueritis expedire, auctoritate nostra confirmetis & approbetis suppleatisq; omnes & singulos defectus. si qui forsan interuenerint in eisdem: decernentes illa perpetuò obseruari debere. Et nihilominus abstinentiam ab esu carniū, à Dominica in Septuagesima vsq; ad Pascha resurrectionis, huiusmodi aliaque super eodem esu per ipsum Pium praedecessorem concessa & moderata ab omnibus & singulis eiusdem ordinis vtriusq; sexus personis deinceps perpetuis futuris tēporibus obseruare debere, eosq; ex eisdem personis, quas pro tempore extra dicta monasteria proficisci contigerit, carnibus prout illi ad quos diuerterent vescerentur, praeterquam in Aduentu Domini, & à Dominica in Septuagesima vsque ad Pascha resurrectionis

huius-

Determinat
tempus ab-
stinentiae à
carnibus.

ANNO
1503.

huiusmodi vesci posse tam circa illos qui dicta
statuta obseruare soliti sunt, & apud quos illa
relaxata non intelligantur, & de quibus in di-
ctis literis fit mentio, quæ circa quascunq; alia
etiam vtriusq; sexus dicti ordinis personas, quid
& qualiter obseruari debeant, absq; alia ani-
morum inductione, limitatione, restrictione, ar-
ctitudine, suspensione, dilatione, seu conscientia-
rum scrupulis. Tribus substantialibus votis, & ad
illorum obseruatiã necessarijs: quæ salua per-
maneant, & obseruentur, duxat exceptis, om-
nia & singula statutis decernatis, ordinatis, &
super hoc dispensetis & disponatis, quæ prædicto
ordini, & illius personis omnibus communiter
& diuisim ad pacem, quietem, tranquillitatem
& animarum salutem earundem videbitis etiã
vt præfertur expedire. Nec non antiqua statu-
ta & consuetudines ipsius ordinis moderemini,
interpretemini, limitetis, illisq; addatis & mi-
nuatis, seu etiam illa in totum annullatis &
tollatis, ac nouo toties quoties opus fuerit, prout
iuxta locorum, temporum, personarum, & oc-
currentium casuum exigentiam expedire cog-
noueritis, condatis, ordinatis & promulgetis:
dummodo ordinationes & statuta prædicta, ab
eisdem sacris Canonibus non deuiant. Illaq; ab
omnibus prædictis personis perpetuo inuiolabi-
liter obseruari mandetis, ac eas ad id per cen-
suras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia oport-

tuna

tuna compellere, aliaq; omnia & singula quæ in
 præmissis & circa ea necessaria erunt, seu quo-
 modolibet oportuna facere & exequi iuxta vo-
 luntatem & concessionem Alexandri prædeces-
 soris huiusmodi auctoritate nostra curetis. Nō
 obstantibus omnibus supradictis. Datū Romæ
 apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
 minicæ 1503. 6. Kalen. Decemb. Pontifica-
 tus nostri anno primo, sic signo supra pli-
 cam Guil. de Enkeuoidt & à tergo R. Io.

ANNO
1503.

Adamus Abbas Præmonstratensis, & to-
 tius ordinis præfectus Generalis, vir admo-
 dum doctus, scripsit libros tres, studio atq;
 industria Amati à fonte, Abbatis Camera-
 fontis anno 1518. Parisijs in folio excusos.
Primus est de ordine & habitu deque pro-
 fessione Canonicorum Ord. Præmonstr.
sermones XIV. continens. *Secundus*, de tri-
 partito tabernaculo Moyfis, Christi &
 Spiritus S. *Tertius* de triplici genere con-
 templationis.

ANNO
1518.

Adamus Ab-
bas Præmō-
stratensis.

Libet hic addere, quæ *Crespelius*, Doctor
 Theologus Parisiensis in summa Ecclesia-
 stica Tit. *Maria*, de Adamo Præmonstra-
 tensi (isto an alio?) refert: *Sed & cantum*,
 inquit. *atq; officium nos habemus ab Adamo*
Præmonstratensi, Cardinale deuotissimo editū,
officio solēnitatis Ecclesiastica per oēm modum
in modulatione cōforme. Hactenus *Crespelius*.

Adamus
quidam.

Lego

ANNO
1518.

*Ioannis Brac
qui, Vico-
niensis Ab-
batis, in re-
staurando
exornando
que mona-
sterio suo,
studium.*

*Confedera-
tio quorun-
dam Belga-
rum Abbatū.*

ANNO
1530.
*Cella Dei
inferior.*

Lego & alibi Adamum quendam Ord. Præmonst. Abbatem, scripsisse homilias in Euangelia & Epistolas, quæ Dominicis festisq; diebus leguntur.

Et verò iure nobis hic commemorāndus est *Ioānes Bracqui*, Abbas XXVIII. Viconiensis, eius verò nominis octauus, qui hinc tēporibus, aucta æde sacra, alteraq; turri exstructa, fontibus item variè deductis, varijsq; ædificijs in trianguli formam aptissimè dispositis, monasterium suum sic exornauit vt hodie nō modò inter belgica monasteria, si ædificiorū aptā concinnā que, idq; iuxta Mathematicarū artiū præceptiones, spectes elegantia, primas ferat, sed nec in Italia quidem aut in Hispania facile inuenias, quod superet, aut cōparetur,

Septem Ord. Præmonstr. per Brabantia Abbates, *Antuerpiensis, Grimberganus, Parcensis, Helisimensis, Auerbodiensis, Tungerloanus, & Diligemicensis*, in ito fœdere, mutuas sibi operas ac subsidia, aduersus quoscūq; sui Ordinis oppugnatores addixerunt, & diplomate Mechliniæ an. 1519. Aug. 22. dato firmauerunt.

Hoc anno monasteriū Nobiliū Virginū *Cella Dei inferioris* (q; an. 1530. apud *Cellam Dei superiorem*, primū diximus fundatū, posteaq; ad locū nonnihil inde distitū trāslatum)

tū) in Præpositurā virilem Monachorū est
cōuersū. *Bruschius in Chronol. monast. Germ.*

Nicolaus Pfaulme, Lotharingius iuris Pō-
tificij Doctor Parisiēsis, ex Abbate S. Pauli
ad muros vrbis Viridunēsis, creatur Epif-
copus eiusdē vrbis an. 1548. Fuit vir admo-
dum sedulus in Clero populoq; sibi sub-
iectis, cū verbo tū exēplo reformādis atq;
instituedis *VVasseburg. Antiq. Gallia Bel. l. 7.*

Martinus Petromannus, Louan. monaste-
rij Plucensis eleemosynarius annos 58. in
familia Norbertina piē exegit, obijtq; Kal
Mart. 1557. *Scriptis in Regulā S. Aug. Itemq; de
virtutibus commentarium, & alia, quæ apud
Parcenses exstant manuscripta.*

Viriduni in Lotharingia an. 1565. Patrib.
societatis Iesu collegiū exstructū est à Ni-
colao, eius vrbis Episcopo, è familia Præ-
monstratenſi: teste Petro Ribadineira, e-
iusque interprete Andrea Scotto, in vita
Francisci Borgiæ l. 3. c. 9.

Collegium Theologicum Præmonstr.
in Academia Louan. initium nunc cœpit.

Carolus. n. van der Linden, Abbas Parcen-
sis, *Aegidius Heinsius* Abbas Auerbodiēsis,
& *Michael Malenus* Abbas Niniuenſis, cū
amplas eedes Louanij sitas, cōmunib. expē-
sis abs *Gerardo à Cāpenhout*, Abbate Grimb.
emissent, socii etate inita, eas ipsas an. 1571

ad Col-

A N N O

1548.

*Nicolaus
Pfaulme E-
piscopus Vir-
dunenſis.*

A N N O

1557.

*Martinus
Petromānus*

A N N O

1565.

A N N O

1570.

*Collegij Præ-
monstratēſis
origo Loua-
nij.*

ANNO
1571.

ad Collegii vsum formamq; pro suorum monasteriorum alumnis adaptarunt, certisq; conditionibus initis, dotem aliquam singuli ad duos candidatos in studiis alendos contulerunt. Placuit id consilium in primis *Laurentio Metsio*, Episcopo Siluiducensi, eidemq; Abbati *Tungerloensi*, itemq; *Guilielmo Comiti*, ad *D. Michaelis Antuerpiæ Abbati*; qui paulò post trium Abbatum nominatorum institutioni subscripserunt. Accessere & alij postmodum Belgii Abbates. Floret autem hodieq; Collegium hoc Præmonstratanum Louaniense ingenijs & alumnis, vti & Salmaticense in Hispania, & Parisiense in Gallia, de quo supra anno 1294. diximus.

ANNO
1572.

Anno 1572. *Brila*, quod est Zelandiæ opidum, ad ostium Mosæ fluuij, duo instituti Præmonstratensis Canonici cum alijs septendecim: quorum vndecim *Franciscani* erant, martyrio coronati sunt. Prior fuit *Hadrianus*, Hiluaribecanus, à celebri eius nominis in Campania Brabâtina municipio, sibi natali, sic nominatus. Is *Middelburgi* apud Zelandos Ord. Præmonst. institutum anno circiter 1547. amplexus, cù in dicto monasterio an. 25. continuos summa vitæ integritate, exegisset, anno demum 1572. sub festum Paschæ, *Monasterium* (qui

*Hadrianus
Hiluaribecanus
Martyr in
Hollandia.*

vicius

ANNO
1572.

vicus est in extremis Hollandiæ finibus, ubi Mosa in Oceanum influit, situs, vulgò *Munster* dictus) à suo præfule mittitur, Paræcus eius loci futurus, quod eius loci pastor (cui item *Hadriani* nomen fuerat) paulò ante è vita excessisset: nihil ille tergiuersatus, solo obedientiæ nomine iniunctam sibi prouinciam promptissimè suscepit, etsi admodum periculosam, ob effrænatam hæreticorum, apud Belgas id temporis omnia turbantium, audaciam. Elegerat eum nimirum Deus, qui paucis post mensibus gloriosa sua morte, familiam Præmonstratensem clarificaret. Itaque sub initium Iulij vna cum subsidiario Presbytero contubernali suo (de quo mox dicemus) noctu domi suæ comprehensus Geusiis abs Piratis Brilam, in quo opido Gorcomiani vndecim Franciscani, alijque sacerdotes captiui tum detinebatur, est auectus, & cum iisdem ab hæreticis interfectus. Relatum est autem postea de *Hadriano* à nonnullis, tunc illius carceris ac miseræ sociis, insignem eius in vultu, moribus, sermone modestiam cum pietate eluxisse: atque in tolerandis iniurijs dignam Martyre fortitudinem; prorsus vt suo exemplo cæteris captiuis non parum ædificationis attulerit: à quibus vi-

P cissim

A N N O

1572.

*Jacobus Lacopius Martyr ibid.**Deficit ad tempus à fide ac vocatione sua.**Resipiscit.*

etiam ob suas virtutes in magna veneratione est habitus.

Alter fuit *Jacobus*, cognomento *Lacopius*, Aldenardæ in Flandria natus Præmōstrat. item instituti apud Middelburg. Canonicus, prōpto subtiliq; vir ingenio, q̄ & humaniorib. disciplinis & linguarū studiis diligēter excoluerat. Ceterū an. 1566. quo Iconomachorum furor primaria aliquot Belgij opida peruasit, inter alios alibi nō nullos *Lacopius* quoq; Deo sic permittēte, qui electis suis omnia cooperatur in bonū ab hæreticis miserè seductus, ac malè persuasus, primū apud Fratres in monasterio linguā suā aduersus Ecclesiæ sacramēta, eiuq; dogmata iuueniliter ac petulāter, nēdicā impiē, laxauit; moxq; monasterij desertor, apud hæreticos concionandi munus obiuit. & libellū hæreticū procaci stylo cōscripsit, titulo *deplorationis Aureæ Legēda*. At verò in hac tāta animi cecitate nō diu permanere eum passus est misericors Deus, sed citò satanę faucibus ereptā errabundam ouiculā, caulis Ecclesiæ suæ benignus pastor restituit. Namq; post paucos menses *Jacobus* facti pœnitentia ductus, ad monasterium suum reuersus est, veniā errati coram vniuerso fratrum conuentu rogauit, errorem hæresimq; omnem re-

uoca-

uocauit, abiurauit, execratus est Scriptum
 quoq; à se libellum suis ipse manibus in i-
 gnem coniecit. Posthæc iniunctâ sibi pro
 peccato satisfactionē & humiliter subiit,
 & obedienter impleuit. Missus dein pro-
 bri obliterandi causa, ad aliud opdâ eiusdē
 ordinis monasterium, in Geldriæ partib.
 situm, cui nomen *Insula Maria*, vixit ibi
 honestè, religiosè, inculpatè. Quin etiam
 nonnulla in eo monasterio scripsit ad
 uersus hæreticos; studens nimirum hac
 ratione sarcire damnum animarum, si
 quod ante seu scripto seu verbo dedisset.
 Eam sane, quam dixi, monasterij deser-
 tionem, nescio vnde cognitam: fertur Co-
 mes *Lumnus* (quo Tyranno iubente ipse
 cum cæteris mortem passus est) illi, cum
 ab ipsius ministris examinaretur, obiecis-
 se, atque *Lumnio Lacopius* ita respondi-
 se, vt factum quidem non negaret sed ab
 errore sic se correctum ostēderet, vt à ve-
 ritate iam certius agnita, Deo propitio,
 nulla pœnarum acerbitate sese passurus
 esset abstrahi: Fuerat autem *Iacobo* frater
Hermannus, idem ille, qui proximè apud
 Monasterienles paræcum egerat, vir pius,
 prudens, & Catholicorum dogmatum ap-
 primè studiosus: qui & parentes ambos
 pauperes debito profecutus honore, do-

ANNO
 1572.

*Animosè re-
 spondet Lū-
 nio Conriti.*

ANNO
1576.

mi apud se aluerat. Huic Iacobum in pastoralis munere socium & auxiliarem presbyterum adiungi tandem placuit; ea maximè gratia, uti tum in ijs quæ pietatis sunt, tum in fide Catholica Iacobus, qui dudum infeliciter aberrauerat, exemplo atque institutione domestica magis etiã confirmaretur. Qui post fratris obitum, eius successori relictus curarum pastoralium socius, mox beatæ quoq; passionis cum eo consors effectus est, annos natus triginta plus minus. Itaque ad hunc modum (ut verbis utar pii cuiusdam monachi, de iis in Epist. ad amicum scribentis) hi duo viri candidi ordinis ambo, candidas in Agni sanguine lauerunt stolas suas. *Ita ferè Guilielmus Estius Doctor Theologus & Cancellarius Duacensis in historia Martyrum Gorcomiensium. lib. 3 cap. 38. & 39.*

Carolus van der Linden Abbas Parcensis mortuus.

Anno 1576. Decemb. 22. obiit *Carolus van der Linden* Patricius Louaniensis, Abbas Parcensis cum annos 18. laudabiliter præfuisset. Fuit vir omninò egregius, & studiorum fautor ac Mæcenas admodum liberalis, quiq; Collegij Præmōstr. in Academia Louaniensi instituendi in primis auctor ac promotor exstitit, duab. etiã burfis (ut vocāt) ad id relictis, & Parcēsimonasterio nouis ædificiis egregiè aucto.

Michael

Michael Malenus, Niniuensis, in Flan-
dria Abbas, anno 1576. in festo S. Bartho-
lomæi consecratus, vir græcè latineq; do-
ctissimus, ad populares in Catholica reli-
gione continendos *Stanislai Hosii* Cardi-
nalis librum *de expresso Dei verbo* Teuto-
nicè reddidit. Scripsit item conciones at-
que orationes varias in Synodis Episco-
palibus & Præmonstratanis, ab se habitas,
aliaq;. Fuit admodum amans doctorum
virorum, in his *Georgij Bulloci*, Angli Do-
ctoris Theologi, cuius extat *œconomia me-
thodica* concordantiarum sacræ scripture,
typis Plantinianis excusa, eidemque Ma-
leno inscripta. Obiit autem Malenus Bru-
xellis an. 1578. Octobris 18. in Ecclesia
S. Gaugerici ibidem conditus.

Anno eodem obiit *Guilielmus Dupasius*,
Gemblacensis xli. Abbas Floreffiensis,
vir omnium disciplinarum, atque impri-
mis literaturæ politioris admodum pe-
ritus.

Scripsit is *poëmata sacra*, Leodici anno
1577. typis edita. Huius cura in paræciali
Ecclesia Floreffiensis celeberrima venera-
bilis Sacramenti sodalitas instituta est, id-
que sub regimine XII. patrum: quibus
Abbas ipse Floreffiensis præsidet. Fuit
autem hæc olim sodalitas à Paulo III.

A N N O

1576.

*Michael Ma-
lenus Abbas
Niniuensis.**Guilielmus
Dupasius Ab-
bas Floref-*

A N N O
1577.

Pont. Max. primum excitata, multisque priuilegijs atque indulgentijs ab eodem anno 15. 9. exornata. Postea verò Rudolphi Cardinalis Carpenfis opera, petente id dicto Dupasio, cum Floreffiensibus est communicata anno 1561. Præfuit *Dupasius* annos 26. obiitque Leodici (quo sese ob bellicos tumultus receperat) anno Christi vt diximus, 1578. Et ibidem conditus in monasterio Belli-Reditus.

A N N O
1578.

*Sibrandus
Leonius ma-
ritimus.*

*Eius lucu-
brationes.*

Eodem anno 22. Iunij obiit *Sibrandus Leonius* Leouardiësis, Lidlumentis monasterij apud Franikeram Frisæ opidum Canonicus Præmonstratensis, & pastor Menaldomensis. Fuit vir variè admodum doctus primusque tabulam geographicam Frisæ deliniauit, à Iacobo Dauentriensi N. Hogenbergio, ac demum ab Abrahamo Ortelio in Orbis terrarum Theatro editam. Scripsit idem eleganti stylo historiam & catalogum Abbatum *Horti B. Mariae*. Itemque monasterii Lidlumentis, nondum typis editum: quo nos in hoc chronico adornando non semel vti sumus. Collegerat idem plurima, (vt erat in historijs versatissimus) de Frisiorum rebus in Syria ad Damiatam, & alibi fortiter gestis: quibus se ad historiam Frisæ illustrandam, nõ mediocriter adiutum fuisse

relta.

testatur *Siffridus Petrus* decade 13. de scriptoribus. Frisiae cap. 7. vbi plura in huius viri laudem legas.

Engelbertus Beets, Holienfis, Religiosus Tüngerloensis, & Pastor in Rampnis apud Brabantos VII. Id. Ian. an. 1579. ab impiis latronibus occisus est.

Gulterus Schuyffaus, Duyfelius, ex Priore Tüngerloensi, Pastor in *Quedendael*, Campaniae Brabanticae pago, à Prædonibus hereticis xi. Kal. Septemb. an. 1580. est trucidatus.

Cùm *Ioannes Molanus*, Doctor Theol. Louan. de Ecclesiastica historia optimè meritis, Vsuardi Martyrologiũ cù indiculo Sanctorũ Belgij edidisset, nõ sine Dei numine factum est, vt in dicto indiculo ista de S. Norberto scriberet. *Norbertus Sãctensis, fundator Ord. Praemonstr. & Archiep. Magdeburgensis, nondum est Catalogo Sãctorum inscriptus, haud propter inopiã meritorũ, quæ amplissima habuit, sed, vt opinor, quia id Ordo à Romana sede petere neglexerit.* Quæ quidem verba, R. D. *Ambrosium Loors* monasterij Parcensis, ad muros Louanienfes Abbatem sic pupugerunt; prorsus vt ad *Ioannem à Pruetu*, Abbatem tũc Praemonstratensem adeoque vniuersi ordinis Principem, amplissimas literas daret,

P 4 quibus

ANNO
1578.

*Engelbertus
Beets à la-
tronibus in-
teremptus.*

*Item Gual-
terus Schuyff-
saus.*

ANNO
1582.

A N N O
1582.

*Norbertus
Diuorum ta-
bulis adscri-
bitur & so-
lenne eius
festum à
Gregorio
XIII. insti-
tuitur.*

quibus eum de nota ista negligentia abo-
lenda hortabatur. Quo factum est, vt di-
ctus Dominus Ioannes à Pruetis, per illu-
stris. Card. *Philippum Boncampagnū*, Ord.
Præmonstr. protectorem, sedulo Romæ
ageret de B. Norberto Canonizando (vt
vocant) seu Catalogo Sanctorum à Gre-
gorio XII. Pontif. Roman. adscribendo.
Itaque dum eo fine scrinia & bibliotheca
excutiuntur, & luculenta sanctita-
tis testimonia quærentur, inuentum
est Romæ in bibliotheca Vaticana scri-
ptum amplissimum, à multis retro annis
ad solennem eiusdem canonizationem (vt
vocant) adornatum. Quo quidem dilige-
ter excusso Gregori^o XIII. Pont. Max. di-
plomate de festo S. Norberti solemniter
die 6. Iun. celebrando, alterumque de in-
dulgentijs eodem die apud Præmonstrat.
promerendis euulgauit. Nec abs re fuerit
vtrumque hic attexuisse.

GREGORIVS EPISCOPVS

SERVVS SERVORVM DEI AD
perpetuam rei memoriam.

Immensa diuina sapientia altitudo, cuius in-
scrutabilia sūt iudicia, dignata est olim per
Prophetam reuelare, Deum laudari velle in
sanctis suis: Quod nos ad sanctorum memoriã
debita sollemnitate celebrandã ed magis inuiuat,

quia

quia dum eorum merita recēsentur, virtutum quoq; exempla fidelibus ad imitandū proponuntur, vt per ea gradientes, ipsi pariter ad cœlestē beatitudinem Sanctorū suffragijs, adiuti, facilius valeāt peruenire. Quapropter nos, qui fide dignorū, præcipuē dilectorū filiorū Philippi, titulis Sixti presbyteri Cardinalis, Boncōpagni nuncupati, maioris Pœnitentiarij nostri, & Præmonstr. Ord. protectoris, ac Ioannis abbatis, monasterij Præmonstr. Laudunensis diocesis relatibus intelleximus, quod præfatus ordo à B. Norberto, eximia sanctitatis viro, qui etiā Ecclesie Magdeburgensi præfuit iam supra 40. annos fundatus & institutus fuit; dignū, quin potius debitū reputamus, quod B. ipse Norbert. in veneratiōe ac honore habeatur in terris, qui nunc honoratur in cœlis, & cuius vita benè placens Deo plurimis claruit miraculis, sicut fide digna grauiū auctorū monumēta testātur, Ioāni Abbati, ac vniuerso Ordini Præfectu, vt erga Patrē suū gratos & deuotos filios se valeāt exhibere in perpetuū, vt festum ipsius S. Norberti Confessoris atq; Pontificis die 6 Iunij, qua idē S. Norbertus ex hac vita migravit ad cœlum, eū sua Octaua officio duplici de vno Confessore ac Pontifice in omnib. & singulis dicti Ord. monasterijs Ecclesijs & locis anniuersaria solemnitate in perpetuum celebrare, ac eiusdē Sācti cōmemorationē, quādo cunq; alia consuetæ

S. Norbertus
varijs claruit
miraculis.

Festū S. Norberti 6. Iunij
celebrandum

ANNO
1582.

commemoraciones ex monastico dicti Ord. instituo vel ritu fieri debent, facere, nec nō prefatū S. Norber. qui in pluribus Martyrologijs vsu Catholica Ecclesia receptus sub ipsa 6 die iū. descriptus & annotatus reperitur, in Calēdario eiusdē ordinis, tantum sub eodem die Iunij profesto duplici cū sua octaua describere, & annotare liberè & licitè valeant, per presentes cōcedimus. Sicq; ab omnib. prefati ordinis vtriusq; sexus regularib. personis, pro tēpore existentib. ppetuò obseruari debere Apostolica auctoritate tenore presentiu mādamus, statuimus, & ordinamus, non obstantibus constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, ac dicti ord. & eius monasteriorū, iuramento cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & cōsuetudinib. ceteriq; cōtrarijs quibuscūq;. Voluimus aut, q; earundē presentiu transsumptis etiā impressis manu alicuius Notarij publici, subscriptis, & sigillo dicti ord. aut alicuius persona in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadē prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quae q; sdē presentib. adhiberetur, si forent exhibitae vel ostēse. Nulli ergo omninò hominū liceat hāc paginā nostrae cōcessionis, mādati statuti, ordinationis & volūtatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis aut hoc attētare presumpserit, indignationē omnipotentis Dei ac B. Petri & Pauli apostol. eius se nouerit

incursum. Datū Rom. apud S. Marcūan. ANNO
 Incarna. Dñi 1582. v. Kal. Aug. Pontif. nō- 1582.
 stri an. II. Sic subscriptum L. Thifius. Deinde
 sic, Romae apud heredes Antonij Bladij Impres-
 sores Camerales 1582. Deinde sic. Leonardus
 Thifius Notarius publicus in Archiuo Rom.
 Cur. descriptus subsignauit : Et superimpres-
 sum erat sigillum Reuerend. Dñi Card. S.
 Sixti, protectoris Ord. Premonstratensis.

GREGORIVS PAPA XIII.

VNiuerſis Chriſti fidelibus praesentes lite-
 ras inspecturis salutem & Apostolicam
 benedictionem. Ad augendam fidelium religio-
 nem & animarum salutem, caelestibus Ecclesia
 thesauris pia charitate intenti, omnibus vtrius-
 que sexus Chriſti fidelibus verè poenitentibus &
 confessis, ac sanctissimo Eucharistia sacramento
 refectis; qui quilibet Ecclesias vbilibet consti-
 tutas Ordinis Premonstratensis, tam virorum
 quam mulierum die festo S. NORBERTI,
 dicti ordinis fundatoris, à primis vesperis vsque
 ad occasum eiusdem festi singulis annis deuote
 visitauerint, & ibi pro pace inter Christianos
 Principes conseruanda, ac haeresum extirpa-
 tione, sanctaeq; Matris Ecclesia exaltatione, &
 eiusdem ordinis augmento pias ad Deum pre-
 ces effuderint, plenariam omnium peccatorū
 suorum indulgentiam, & remissionē misericor-
 diter

ANNO
1582.

diter in Domino concedimus. Præsentibus vsq̄ ad annū tubilai exclusiue duntaxat valituris. Volumus aut̄, quod earundē præsentium transu- ptis, manu Notarij publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica cōstituta munis, eadē vbiq̄ fides adhibeatur quæ ipsis originalibus adhiberetur. si forent exhibita vel ostensa. Datum Romæ apud S. Marcū sub annulo Piscatoris. die 15. Aug. M. D. LXXXII. Pontif. nostri anno 11 subscriptum Cas. Glorierius.

ANNO
1583.

*Obitus An-
dreæ Loots,
Abbatis Par-
censis.*

Anno 1583 Ian. 12. obiit R. D. *Ambrosius Loots*, Leodius, Abbas Parcensis, cū annos sex præfuisset; hoc nomine æterna memoria dignus, quod, vti supra diximus, ferè auctor & princeps exstiterit, vt S. Norber. Præmonstr. familiæ Patriarcha, Diuorum tabulis ab Apostolica sede inscriberetur.

ANNO
1548.

*Antonius
Rodius.*

Antonius Rhodius à Grasfen, Louaniensis, Religiosus Parcensis meditabatur edere historiā vitæ S. Norberti ad manuscripta exemplaria collatam, Notisq; à se illustratam; sed mors præueniens, pios hosce conatus rescidit: Obiit aut̄ S. Theolog. Baccalaureus formatus 26. Sept. an. 1584. Cuius quidem laboribus in parte adiutos nos esse libenter agnoscimus.

*Bartholomæus
Honorius.*

Bartholomæus Honorius Canonicus Floreffientis, hoc anno edidit *Silvæ Ducis* apud Brabantos in Tabula duplici elogiū

S. Nor-

S. Norberti, & catalogum celebriorum ANNO
Ord. Præmonst. per vniuersum orbem, 1587.
Abbatiarum.

Hoc an. 2. decemb. obiit vir piëtissimus
Hadrianus Estius, Gorcomiensis, frater ex-
imii viri *Guilielmi Estij*, Doctoris Theo-
logi, & Cancellarij Duacensis. Is adolescēs
adhuc, factus est Religiosus in *Insula B.*
Maria, in confinibus Gelriæ. Quo mona-
sterio ab Hæreticis vastato, ad Parcense
monasteriū apud Louanium venit, ibidē-
que Supprior ac Magister Nouitiorū diu
fuit, ac demum Prior Antuerpiæ ad Diui
Michaelis electus, monasticā ibid. disci-
plinam reuocauit, vbi & piē in Domino
obdormiuit.

Anno circiter 1579. *Ioannes à Pruetis*, ANNO
Doctor Theol. Abbas Præmonst. & toti⁹ 1597.
Ord. Præfectus Generalis obiit. Vir fuit
sanē eximius, optimeq; de ordine vniuer-
so meritus. Scripsit latinē doctissimum li-
bellum, in quo docet, nō esse disputandū
cum hæreticis. Gallicē verò scripsit Re-
sponsum ad Epistolam *Francisci Perrocelli*,
pro defēsiōe SS. Missæ sacrificii. Gallicē
item, pro veritate corporis Christi in Eucharis-
tia respondit ad 37 argumenta obiecta à *I. de*
Spina Ministro Caluinista Exstant hi tres li-
bri excusi Lutetiæ Parisiorum.

Michael

Michael Malcorpius, Fosnianus. Helicesimensis in Brabantia Religiosus, vitam *Sancti Norberti*, eleganti carmine elegiaco à se conscriptam hoc anno Leodici typis excudendam curavit.

ANNO
1599.

Casspar Gellius
Poeta.

Eodem anno *Casspar Gellius*, Distemius Brabantus, Floreffiensis Abbatiae Canonicus, Louanij sua poemata sacra euulgavit: in quibus est poema heroicum, de *Pramonstratensis Ordinis origine alterumq;* de *Diui Norberti vita*. Ac mihi quidem suo quisque carminis genere in eiusdem argumentis tractatione videtur excellere.

ANNO
1601.

Gerardus
Drunaeus
Mathematicus
insignis

Anno 1601. Ianuarij 23. obiit *Gerardus Drunaeus*, Canonicus Tungerloensis, & Paræcus Rhetensis, in Campania Brabantina, qui vt erat Mathematicus præstantissimus, varia ingenij sui monumenta, artisq; instrumenta reliquit. Atque instrumenta quidem, quæ erant plurima, atque eximia, *Ernesto* Bauaro Coloniensi ac Leodiensi Antistiti, harum rerum amantissimo, dono dedit. Scripta verò adseruant sodales Tungerloenses: suntque ista. *Tabula sinuum. De ortu & occasu, de mediatione cæli siderum liber. Tabula ascensionum rectorum & obliquarum ad singula minuta, & obliquationes ad singula minuta. Altitudo solis in quo-*

libet

libet gradu ad singulas horas, ad latitudinem 51. graduum, & 20. minutorum. ANNO 1601.

Tabula Paralapis, seu diuersitatis aspectus ad latitudinem 51. graduum & 20. minutorum. Liber de vsu quadrantis Astrolabij.

Tabula multiplicationis 100. 1020. Canon equationis ad singula minuta. Kalendarium historicum & poeticum, exhibens solis locum in Zodiaco ortum & occasum, quantitatem diei ac noctis, nec non praecipuarum stellarum inerrantium ortus & occasus cum sole, ad annum 1590. in Tabula. *Tabula festorum mobilium* ab an. 1582. vsque 2201. & alia nonnulla.

Christopherus Pilcmannus, Bonnenfis Religiosus *Steinueldensis*, & monasteriorum Westphaliae, Superiorum iussu olim quidem reformator, nunc autem proprii cenobij moderator, ac pius admodum monasticae strenuusque disciplinae zelator, edidit in patenti folio Coloniae *Paradisum religiosae voluptatis & vitae religiosae typicam descriptionem.*

Seruatius Laruelius, Sonegiensis, Hanno, ANNO 1603.
Doctor Theol. Abbas S. Mariae ad Nemos, in Lotharingia apud Mussipontum, & Vicarius Generalis vniuersi Ord. Praemonstr. vir egregie doctus, scripsit *Commentarios in Regula D. Aug. in cxii. specula distinctos*

quos

ANNO
1603.

quos *Opticam Regularium* nuncupat, Muf-
siponti anno 1603. in 4. editos. in quibus
multa habentur ad ordinem Præmónstra-
tensem pertinentia. Sub finem addi-
tur Index cœnobiorum eius-
dem Ordinis Præ-
monstratensis.

(:)

FINIS CHRONICI ORDINIS
PRÆMONSTRATENSIS.

AVB.